

การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทาง
ทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน

โดย

นายโสภณ ทองดี

รองอธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๙
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๙-๒๕๖๐

บทคัดย่อ

เรื่อง การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน
ลักษณะวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ผู้วิจัย นายโสภณ ทองดี

หลักสูตร วปอ.

รุ่นที่ ๕๙

ตำแหน่ง รองอธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ปัจจุบันกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีอำนาจหน้าที่ในการสงวน อนุรักษ์ ฟื้นฟู บริหารจัดการ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งป่าชายเลนเพื่อให้มีความอุดมสมบูรณ์ สมดุล มั่งคั่ง และมีใช้อย่างยั่งยืน ซึ่งพระราชบัญญัติที่มีอยู่เดิมนั้น เป็นส่วนเฉพาะภารกิจของแต่ละหน่วยงาน ขาดลักษณะบูรณาการ และมีลักษณะเป็นไปเพื่อการบังคับใช้เฉพาะเรื่องเป็นไปแบบแยกส่วน และมีเพียงอำนาจในการบังคับใช้บางมาตราเท่านั้นดังนั้นจึงศึกษาหาแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติ ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน โดยศึกษาทั้งปัญหา ก่อนและหลัง การประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘

ผลจากการศึกษา เจ้าหน้าที่ระดับนโยบายและระดับปฏิบัติของภาครัฐบาลพบว่า ในทาง การปฏิบัติยังไม่ชัดเจน เพราะไม่มีระเบียบของกฎหมายลูกออกมา ร้อยละ ๘๗ รองลงมา คือ ควรให้ ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติสู่ชุมชนชายฝั่งให้มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ ๗๘ ส่วนเจ้าหน้าที่องค์กรที่ มิใช่รัฐบาล พบว่าคือควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติสู่ชุมชนชายฝั่งให้มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ ๘๕ รองลงมาคือ ในทางการปฏิบัติยังไม่ชัดเจน เพราะไม่มีระเบียบของกฎหมายลูกออกมารองรับ คิดเป็นร้อยละ ๘๓

งานวิจัยฉบับนี้ได้ให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของพระราชบัญญัติฯ ในมาตรา ๑๕ (๖), ดำเนินการประสานงานกับ หน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อให้มีการ ดำเนินการที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติใน มาตรา ๑๕ (๗), แนวทางในการออกกฎหมายกระทรวงเพื่อกำหนดพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและ ชายฝั่งในมาตรา ๒๐ และมาตรการคุ้มครองในมาตรา ๒๓ จากวัตถุประสงค์ของงานวิจัยฉบับนี้ พบว่า ควรพัฒนาโครงสร้างองค์กรกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้มีความเหมาะสม ควรเพิ่มอัตรา กำลังคนบุคลากรให้เพียงพอ ควรบูรณาการด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม และ จัดสัมมนาและอบรมให้รูปแบบที่ประชาชนมีส่วนร่วมพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ สู่ชุมชนชายฝั่งมากขึ้น

คำนำ

ปัจจุบันทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีแนวโน้มถูกทำลายมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศในทะเล ตลอดจนชุมชนชายฝั่ง อีกทั้งต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยอีกด้วย เนื่องจากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นแหล่งสำคัญ ในการเลี้ยงตัววัยอ่อนของสัตว์น้ำ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทางทะเล ในปัจจุบันกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแล้ว แต่ยังไม่สามารถบังคับใช้ให้เกิดความยั่งยืนต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้ดีเท่าที่ควร

โครงการวิจัยเรื่อง “การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาก่อนและหลังการบังคับใช้ ศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและสร้างความเข้าใจการ ใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ และเพื่อศึกษาแนวการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน โดยการวิเคราะห์ปัญหา กระบวนการ การดำเนินการ และกลไก รวมถึงอุปสรรคต่างๆ ที่จะทำให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติ ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร ให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลเป็นรูปธรรมและชัดเจนมากขึ้น โดยศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพทุกมิติจากเอกสารและรายงานที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มประชากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียในการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อให้ได้ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติ ดังกล่าวอย่างแท้จริง

(นายโสภณ ทองดี)

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๙

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ข
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๓
ข้อจำกัดของการวิจัย	๔
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๔
คำจำกัดความ	๕
บทที่ ๒ แนวคิดและทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายหรือพระราชบัญญัติ	
หลักการและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	๗
ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายและพระราชบัญญัติ	๘
ยุทธศาสตร์ของชาติในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน	๑๐
กรณีศึกษาความสำเร็จและความล้มเหลวของการบังคับใช้กฎหมายและ พระราชบัญญัติในประเทศไทย	๑๒
กรณีศึกษาความสำเร็จและความล้มเหลวของการบังคับใช้กฎหมายและ พระราชบัญญัติในต่างประเทศ	๑๒
ผลกระทบของการล้มเหลวของการบังคับใช้กฎหมายและพระราชบัญญัติที่ เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประเทศไทย	๑๓
ทฤษฎีและแนวคิดการบูรณาการกฎหมายและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากร ทางทะเลและชายฝั่ง	๑๕

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
แนวคิดการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘	๑๖
กรอบแนวคิดของการวิจัย	๑๘
สรุปท้ายบท	๑๙
บทที่ ๓ การควบคุมและกำกับดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	
บทบาท อำนาจหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๒๐
กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามภารกิจ	๒๑
พื้นที่การรับผิดชอบของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	๒๒
ปัญหาที่ก่อนและหลังการประกาศพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘	๒๒
กฎหมายและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการนำไปบังคับใช้การกำกับดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	
พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘	๒๕
พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗	๒๕
พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕	๒๖
พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔	๒๗
พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔	๒๘
พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕	๒๙
พระราชบัญญัติเลื่อยโซยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕	๒๙
พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖	๓๐
พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕	๓๐
พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘	๓๑
ปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	๓๔
ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามกฎหมายที่ใช้ในภารกิจ	๓๕
สรุปท้ายบท	๔๑

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ บทวิเคราะห์และการศึกษามาตรการแนวทางการบังคับใช้ที่เหมาะสมของพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ เพื่อความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	
แนวทางการบูรณาการกฎหมายหรือพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	๔๔
แนวทางการระบอบการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ เพื่อความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	๔๗
กลไกที่สำคัญในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘	๕๓
มาตรการและแนวทางที่เหมาะสมกับกระบวนการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ เพื่อความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๗๐	๕๖
การวิเคราะห์การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ อย่างยั่งยืนด้วย DPSIR	๕๗
สรุปท้ายบท	๕๙
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	
สรุป	๖๒
ข้อเสนอแนะ	๖๖
บรรณานุกรม	๖๘
ภาคผนวก	๖๙
ภาคผนวก ก แบบสำรวจความคิดเห็น ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความพึงพอใจและไม่พึงพอใจของผู้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘	๖๙
ภาคผนวก ข พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘	๘๑
ประวัติย่อผู้วิจัย	๙๓

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
๓-๑	สรุปลักษณะข้อเสนอแนะหลังการบังคับใช้พระราชบัญญัติฯ ที่สำคัญโดยจากการคัดจากคะแนนแบบสอบถามที่เกิน ร้อยละ ๕๐ มาแสดงผล	๒๔
๓-๒	แสดงกรณีศึกษา คดีการทำลายทรัพย์สินทางทะเลและชายฝั่ง ในอดีต หมวด ๓ ว่าด้วยสัตว์น้ำที่ห้ามทำการประมง	๔๐

สารบัญแผนภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	กรอบแนวคิดการวิจัยพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน	๑๘
๒	แสดงการวิเคราะห์เชื่อมโยง DPSIR การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ อย่างยั่งยืน	๕๘

บทที่ ๑

บทนำ

ในส่วนของบทนำในการศึกษาในเรื่องการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาจากข้อมูลทฤษฎีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ข้อจำกัดของการวิจัย ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยและคำจำกัดความที่จะอธิบายความหมายของข้อความที่สำคัญบางประเด็น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตประเทศไทยมีทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมากมายทั้งปะการัง หาดทราย สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์ รวมทั้งป่าชายเลน เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของประเทศ ทางด้านสังคม เศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ สัตว์ป่าชายเลน มีความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งพืช สัตว์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงาม และเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญของมนุษย์ แต่ในปัจจุบันทรัพยากรดังกล่าวมีจำนวนลดน้อยลงอย่างรวดเร็วและเป็นจำนวนมาก เนื่องจากปัจจุบันมีการใช้ประโยชน์และการพัฒนาพื้นที่เพื่อการอยู่อาศัย การเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว แบบไม่คุ้มค่า และทำลายล้างทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งป่าชายเลนโดยการไร้จิตสำนึก และขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ในการดูแลรวมทั้งขาดการควบคุมการใช้ประโยชน์และการปกป้องคุ้มครองดูแลรักษา ทั้งจากการพัฒนากิจกรรมต่างๆ ที่มนุษย์เป็นผู้ก่อและภัยคุกคามจากธรรมชาติ ประกอบกับจากช่วงเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มีจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น มีการแก่งแย่งกันบริโภคมีการใช้ทรัพยากรทางทะเลมากเกินไป เป็นเหตุให้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่งถูกนำมาใช้อย่างสิ้นเปลืองแบบไม่อนุรักษ์ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจนเกินศักยภาพของธรรมชาติ จึงเกิดความเสื่อมโทรมและลดน้อยถอยลง

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้รับการจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๕ นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๘ ลงมา กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งยังไม่มีกฎหมายเพื่อรองรับการปฏิบัติตามภารกิจ อำนาจหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในการสงวน อนุรักษ์ ปันฟู บริหารจัดการ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งป่าชายเลนเพื่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ สมดุล มั่งคั่ง และมีใช้อย่างยั่งยืน ซึ่งจะส่งผลดีต่อความมั่นคงทางด้านสังคม และเศรษฐกิจ อีกทั้งเพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อย่างคุ้มค่า รวมทั้งก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยรวมของประเทศตามเจตนารมณ์ และนโยบายของรัฐบาลในการจัดตั้งกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งขึ้นนั้น แต่ละหน่วยงานขาดลักษณะบูรณาการ และมีลักษณะเป็นไปเพื่อการบังคับใช้เฉพาะเรื่อง (Command and Control) เป็นไปแบบแยกส่วน และมีเพียงอำนาจในการบังคับใช้บางมาตราเท่านั้นได้แก่ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมอุทยาน

แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของ กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของ กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พระราชบัญญัติเลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของ กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และพระราชบัญญัติของกรมเจ้าท่า กฎหมายหรือพระราชบัญญัติดังกล่าวได้แต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่บางตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการจับกุมปราบปรามตามพระราชบัญญัตินี้ ภายในเขตท้องที่รับผิดชอบ ส่วนพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๖ ความรับผิดชอบทางแพ่ง โดยเฉพาะมาตรา ๙๗ ในการดำเนินคดีแพ่งเรียกให้ผู้ที่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐ ในความรับผิดชอบของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ชดใช้ค่าเสียหาย ตามมูลค่าของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลายสูญหาย

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีภารกิจตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งทะเลรวมประมาณ ๑๗,๐๒๔ ล้านไร่ และความยาวชายฝั่งทะเลทั้งหมด ๓,๑๔๘.๒๔ กิโลเมตร ซึ่งเป็นพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล ๒๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดตราด จันทบุรี ระยอง ชลบุรี ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พังงา กระบี่ ภูเก็ต ตรัง สตูล สงขลา ปัตตานี และนราธิวาส และจังหวัดที่ได้รับอิทธิพลจากการขึ้นถึงของน้ำทะเลในปัจจุบัน ๑ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพัทลุง รวม ๒๔ จังหวัด แยกเป็น ๕๔๙ ตำบล ใน ๑๑๗ อำเภอ ซึ่งกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งรับผิดชอบแยกรายทรัพยากรดังนี้ ด้านทรัพยากรป่าชายเลน มีจำนวนทั้งสิ้น ๑,๕๓๔,๕๘๕ ไร่ โดยเป็นพื้นที่ป่าชายเลนในเขตป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๑,๑๒๘,๔๖๓ ไร่ (ข้อมูลป่าสงวนแห่งชาติตามโครงการเร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหาการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ของประเทศ, ๒๕๕๖) นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติซึ่งเป็นป่าชายเลนตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ จำนวน ๔๐๖,๑๒๒ ไร่ ครอบคลุมในพื้นที่ ๒๔ จังหวัด ด้านทรัพยากรแนวปะการัง จำนวนพื้นที่ ๑๔๘,๙๕๕ ไร่ และด้านทรัพยากรหญ้าทะเล จำนวน ๑๕๙,๘๒๙ ไร่ ด้านทรัพยากรสัตว์ทะเลหายาก ที่พบในประเทศไทย แบ่งตามชนิดดังนี้ เต่าทะเลพบ ๕ ชนิด มีประชากรพ่อแม่เต่าทะเลจำนวน ๓๕๔ ตัว ประกอบด้วยเต่าตนุจำนวน ๑๘๗ ตัว เต่ากระจำนวน ๑๕๘ ตัว เต่าหญ้าจำนวน ๓ ตัวและเต่ามะเฟืองจำนวน ๘ ตัว พะยูนพบ ๑ ชนิด มีประชากรจำนวน ๒๐๐ ตัว ส่วนสัตว์ทะเลหายากกลุ่มโลมาและวาฬพบ ๒๗ ชนิด มีจำนวนประชากรรวม ๑,๗๔๒ ตัว ประกอบด้วย โลมาปากขวดจำนวน ๙๐ ตัว โลมาหัวบาตรหลังเรียบจำนวน ๓๗๐ ตัว โลมาหลังโหนกจำนวน ๔๓๓ ตัว โลมากลุ่มสตีเนลลาจำนวน ๒๐๐ ตัว โลมาอิรวดีจำนวน ๕๓๔ ตัว และวาฬบรูด้าจำนวน ๖๕ ตัว (สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเล ชายฝั่งทะเล และป่าชายเลน, ๒๕๖๐)

เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ได้รับการพิจารณาจากคณะรัฐบาลนำไปสู่การประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๓๒ ตอนที่ ๒๑ ก มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง รวมทั้งให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์และการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างสมดุลและยั่งยืน แต่ปัญหาการประกาศใช้กฎหมายหรือพระราชบัญญัตินี้ ดังที่กล่าวมานั้นมีลักษณะแนวทางดำเนินงานที่แตกต่างกัน และให้โอกาสประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมน้อย จึงมีส่วนทำให้มีการฝ่าฝืน ขาดความร่วมมือ ปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายหรือพระราชบัญญัติไม่หมดสิ้น ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ อุปกรณ์และกำลังคนที่สำคัญคือขาดหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงที่เป็น

เจ้าภาพหลักในการดูแลรักษา ป้องกัน บริหารฟื้นฟู รวมทั้งจัดการการใช้ประโยชน์ ในด้านการสงวนอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ ดังนั้นจึงทำให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติดังกล่าว ไม่ได้ผลสัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร ทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรไม่เกิดความสมดุลและยั่งยืนอย่างแท้จริง ดังนั้นจึงศึกษาหาแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน โดยศึกษาทั้งปัญหา ก่อนและหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ตลอดจนนำผลการศึกษาไปวางแผนและกำหนดมาตรการการบังคับใช้พระราชบัญญัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นรูปธรรมตลอดจนเกิดยั่งยืนต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ก่อนและหลังการบังคับใช้ พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘
๒. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและสร้างความเข้าใจในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘
๓. เพื่อศึกษาแนวการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

๑.๑ เน้นการวิจัยการบังคับใช้เฉพาะพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ เท่านั้น เพื่อหาแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติดังกล่าว ให้ได้ผลประโยชน์และสัมฤทธิ์ผล อันส่งผลให้การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเกิดความสมดุลและยั่งยืนอย่างแท้จริง

๑.๒ ในส่วนการศึกษาปัญหา ก่อนและหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ เน้นการศึกษาหาแนวทางการดำเนินการเพื่อให้เกิดการบูรณาการและสร้างความร่วมมือ ตลอดจนแนวคิดและหลักการของกรณีศึกษาจากประเทศที่ประสบผลสำเร็จในการบังคับใช้พระราชบัญญัติหรือกฎหมาย และนำหลักคิดหรือแนวคิด หรือการตรากฎหมายลูก หรือการวางระบบโครงสร้างการดำเนินการมาประยุกต์ใช้ใน พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ ฉบับนี้ต่อไป

๑.๓ ทำการศึกษาและนำเสนอข้อมูลเฉพาะเรื่องที่เปิดเผยได้เท่านั้น

๒. ขอบเขตด้านประชากรโดยมีการสัมภาษณ์บุคคลดังต่อไปนี้

๒.๑ เจ้าหน้าที่ระดับนโยบายและระดับปฏิบัติของภาครัฐบาล ได้แก่ ผู้บริหารระดับกรม กอง ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมเจ้าท่า กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมประมง เป็นต้น จำนวน ไม่น้อยกว่า ๑๐ ชุด

๒.๒ เจ้าหน้าที่องค์กรที่มีใช้รัฐบาล ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจประมง ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวทางทะเล ชุมชนชายฝั่ง ชาวประมงพื้นบ้าน เป็นต้น ไม่น้อยกว่า ๗๐ ชุด

หมายเหตุ กลุ่มบุคคลที่จะสัมภาษณ์นั้นเลือกบุคคลจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ คน ในแต่ละภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบายหรือระดับปฏิบัติโดยตรง ส่วนเจ้าหน้าที่องค์กรที่มีใช้รัฐบาล ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจประมง ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวทางทะเล ชุมชนชายฝั่ง ชาวประมงพื้นบ้าน จะดำเนินการสัมภาษณ์ให้ได้ข้อมูลครอบคลุมที่เป็นตัวแทนทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้องและการใช้ประโยชน์ทางด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งโดยตรง ไม่น้อยกว่า ๕ คน

๓. ข้อมูลการวิจัย โดยการศึกษาจาก

๓.๑ สถิติการกระทำผิด พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ รายงานสถานการณ์การที่เกี่ยวข้องการทำลายทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และ รวบรวมข้อมูลก่อนและหลังประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ จากกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๓.๒ วรรณกรรม หรือเอกสารการวิจัยจากสถาบันการศึกษา

๓.๓ ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องตามกลุ่มประชากรการวิจัยข้างต้น

๔. รายงานวิจัยนี้มุ่งเน้นการวิจัยเกี่ยวกับการหาแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

๑. ศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ จากเอกสารการวิจัยในห้องสมุด บันทึกลงและรายงาน ข้อมูลเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๒. ศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ คือการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มประชากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องข้างต้น รวมไม่น้อยกว่า ๘๐ ชุด

๓. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ควบคู่ไปกับการสัมภาษณ์เชิงลึกต่อผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องและนำเสนอข้อมูลมาจัดระเบียบ วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แนวคิดทฤษฎีต่างๆ ประกอบข้อมูลวรรณกรรมที่รวบรวม เพื่อได้แนวทางการการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน

๔. การประเมินผลเพื่อสรุปให้ได้ข้อเสนอแนะ

ข้อจำกัดในการวิจัย

ความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะกลุ่มของผู้ให้ข้อมูลการวิจัยที่ผู้วิจัยไปทำการสัมภาษณ์เท่านั้น ผู้ที่ไม่ได้ให้สัมภาษณ์อาจมีความคิดเห็นแตกต่างออกไปได้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทราบสภาพปัญหาก่อนการบังคับใช้ พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘

๒. ทราบแนวทางการแก้ไขปัญหามาและสร้างความเข้าใจในการบังคับใช้ พระราชบัญญัติ ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘

๓. ทราบแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน

๔. สามารถบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ และสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

คำจำกัดความ

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	หมายถึง	สิ่งที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นตามธรรมชาติในบริเวณทะเลและชายฝั่ง รวมถึงพายุชายฝั่ง พื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่ง คลอง คูแพรก ทะเลสาบ และ บริเวณพื้นที่ปากแม่น้ำ ที่มีพื้นที่ติดต่อกับทะเลหรืออิทธิพลของน้ำ ทะเลเข้าถึง เช่น ป่าชายเลน ป่าชายหาด หาด ที่ชายทะเล เกาะ หลุ่ยทะเล ปะการัง ดอนหอย ฟีชและสัตว์ทะเล หรือสิ่งที่มีมนุษย์ สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์แก่ระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง เช่น ปะการังเทียม แนวลดแรงคลื่น และการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง
ชุมชนชายฝั่ง	หมายถึง	ชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลหรือเกาะ
เขตอนุรักษ์	หมายถึง	เขตอุทยานแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เขตป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติที่รักษาพืชพันธุ์ตามกฎหมายว่าด้วยการประมง และเขตพื้นที่คุ้มครองอย่างอื่นเพื่อสงวนและรักษาสภาพธรรมชาติตามที่มีกฎหมายกำหนด
คณะกรรมการ	หมายถึง	คณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง แห่งชาติ ที่ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงคมนาคม

		<p>ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงพลังงาน ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้บัญชาการ ทหารเรือ และเลขาธิการคณะกรรมการ วิจัยแห่งชาติ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และอธิบดี เป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง และอธิบดี เป็นกรรมการและเลขานุการ</p>
พนักงานเจ้าหน้าที่	หมายถึง	ข้าราชการพลเรือนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรง ตำแหน่งไม่ต่ำกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญระดับ ปฏิบัติการหรือเทียบเท่าซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ ปฏิบัติการตามพระราช บัญญัตินี้
อธิบดี	หมายถึง	อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
รัฐมนตรี	หมายถึง	รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ
คณะกรรมการทรัพยากรทาง ทะเลและชายฝั่งจังหวัด	หมายถึง	คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัด โดยจังหวัดใด ที่มีพื้นที่เพื่อการปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและ ชายฝั่ง ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน กรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขา จังหวัด ผู้แทนกรมป่าไม้ ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้อำนวยการสำนักงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ประมง จังหวัด โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด ผู้แทน กองทัพเรือ ผู้บังคับการ ตำรวจภูธรจังหวัด นายก องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัด แต่งตั้งจากผู้แทนภาคประชาชนหรือชุมชนชายฝั่งใน จังหวัดนั้นซึ่งเป็นผู้มีความรู้ และประสบการณ์เป็นที่ ประจักษ์หรือเป็นที่ยอมรับด้านการบริหารจัดการ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ด้านระบบนิเวศทาง ทะเลและชายฝั่ง ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการท่องเที่ยว หรือด้านการประมง จำนวนไม่เกิน ๘ คน

บทที่ ๒

แนวคิดและทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายหรือพระราชบัญญัติ

ในการศึกษาส่วนของบทที่ ๒ ในด้านแนวคิดและทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายหรือพระราชบัญญัติ มีหัวข้อที่สำคัญในการศึกษาประกอบด้วยหลักการและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายและพระราชบัญญัติ ยุทธศาสตร์ของชาติในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน กรณีศึกษาความสำเร็จและความล้มเหลวของการบังคับใช้กฎหมายและพระราชบัญญัติในประเทศไทย กรณีศึกษาความสำเร็จและความล้มเหลวของการบังคับใช้กฎหมายและพระราชบัญญัติในต่างประเทศ ผลกระทบของการล้มเหลวของการบังคับใช้กฎหมายและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประเทศไทย ทฤษฎีและแนวคิดการบูรณาการกฎหมายและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง แนวคิดการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ และการวางกรอบแนวคิดของการวิจัยในครั้งนี้ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หลักการและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

หลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ตรวจพิจารณารวมทั้งประกอบกับข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถแยกได้เป็น ๓ ประเด็น ดังนี้

๑. ภารกิจที่กำหนดขึ้นตามร่างพระราชบัญญัตินี้มีความซ้ำซ้อนกับบทบัญญัติตามกฎหมายฉบับอื่นซึ่งมีหน่วยงานและกฎหมายเฉพาะที่ให้อำนาจแก่หน่วยงานนั้นเป็นผู้รับผิดชอบในภารกิจดังกล่าว และภารกิจที่กำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้บางประการเป็นการกำหนดที่เกินไปจากภารกิจของกระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้อง

๒. การจัดตั้งกองทุนขึ้นในร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลกระทบต่อระบบการคลังและวินัยทางการเงินการคลังของประเทศ เนื่องจากแหล่งที่มาของเงินกองทุนมีแนวโน้มที่รัฐจะต้องให้การสนับสนุนและยังไม่มี ความชัดเจนเกี่ยวกับเงินรายรับที่เกิดจากการดำเนินงานของกองทุน และการกำหนดให้สำนักงานกองทุนในกระทรวง ทบวง กรมกองนั้นๆ ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีอากรใดๆ นั้น เป็นการไม่สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ ที่กำหนดแนวปฏิบัติในการเสนอร่างกฎหมายว่าด้วยภาษีอากร

๓. โครงสร้างของการบริหารจัดการในรูปแบบของคณะกรรมการ และนอกจากนั้นอาจจะก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำซ้ำซ้อนกับภารกิจของหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างๆ ที่มีอยู่แล้วยังเป็นการเพิ่มขึ้นตอนการวินิจฉัยสั่งการตลอดจนให้มีหน้าที่ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานชัดเจน

นอกจากนั้นยังมีข้อสังเกตเกี่ยวกับถ้อยคำและหลักการในบทบัญญัติต่างๆ ที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติ เช่น การใช้ถ้อยคำในบทนิยาม ได้กำหนดขอบเขตการใช้บังคับของกฎหมายให้ชัดเจนซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติและไม่สอดคล้องกับนิยามตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายระหว่างประเทศได้ คณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับดังกล่าว ประกอบกับข้อสังเกตของ

คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นด้วยกับข้อสังเกตดังกล่าวและมีความเห็นเพิ่มเติมว่า โครงสร้าง กลไก และมาตรการต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติ (หยุด แสงอุทัย, ๒๕๕๒)

ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายและพระราชบัญญัติ

แนวคิดทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย ภาระหน้าที่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมก็คือ การบังคับใช้กฎหมาย อย่างมีประสิทธิภาพและเสมอภาค นักอาชญาวิทยาได้พัฒนาแนวคิดและขอบเขต ปรัชญาการบังคับใช้กฎหมายและการ ควบคุมสังคม (The Philosophy of Enforcing Laws and Social Control) สำคัญเกี่ยวกับปรัชญาการบังคับใช้กฎหมายและการควบคุมทางสังคม มี ๓ ประการ คือ

๑. รัฐเป็นผู้ใช้มาตรการทางกฎหมาย เพื่อควบคุมความประพฤติและคุ้มครองพิทักษ์ผลประโยชน์ของสมาชิกในสังคมตามหลักกฎหมายมหาชนในสถานะ ที่รัฐมีอำนาจเหนือราษฎรมีได้รวมถึงกฎหมายเอกชน อันเป็นกฎหมายว่าด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างราษฎรในสถานะเท่าเทียมกัน

๒. รัฐเป็นผู้ได้รับอาณัติมอบหมาย (Mandate) จัดสรรเจ้าหน้าที่ควบคุมรับผิดชอบ การปฏิบัติหน้าที่รักษาความเรียบร้อยและความผาสุกของชุมชนให้เป็นไปตามเจตนารมณ์และหลักกฎหมายอย่างเคร่งครัด

๓. การบังคับใช้กฎหมาย จะต้องบังคับใช้แก่สมาชิกในสังคมโดยเสมอภาค ภายใต้หลัก นิติธรรม (Justice Under Law) ปราศจากความลำเอียงหรือรังเกียจเด็ดฉันทโดยสิ้นเชิง ที่มาแนวคิด ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Theory)

สำหรับการบังคับใช้กฎหมายในหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพควร ประกอบด้วย แนวทาง ดังนี้

๑. ความแน่นอน กฎหมายที่ใช้บังคับคนในสังคมจะต้องมีบทลงโทษที่มีความแน่นอน หากกระทำผิดในลักษณะคดีประเภทเดียวกันจะต้องได้รับการลงโทษอย่างแน่นอน

๒. ความเสมอภาค กฎหมายที่ใช้บังคับจะต้องใช้บังคับกับทุกคนในสังคม อย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติระหว่างคนรวยกับคนจน หรือคนที่มียศอำนาจ กับคนที่ด้อยโอกาสทางสังคม

๓. ความรวดเร็ว กฎหมายที่ใช้บังคับจะต้องมีบทลงโทษคนกระทำผิดที่มีความรวดเร็ว เพื่อเป็นการป้องปรามและข่มขวัญผู้ยังคนในสังคมที่คิดจะกระทำความผิด ให้เกิดความเกรงกลัวไม่ ต้องการกระทำความผิดกฎหมาย

๔. บทลงโทษที่เหมาะสม กฎหมายที่ใช้บังคับในการลงโทษผู้กระทำผิดจะต้องมีบทลงโทษที่เหมาะสมกับความผิดไม่น้อยเกินไปเพราะจะทำให้คนในสังคมที่คิดจะกระทำผิดไม่เกิดความเกรงกลัวต่อโทษ ในขณะที่เดียวกันโทษที่ได้รับจะต้องไม่มีความรุนแรงมากเกินไป เพราะอาจทำให้ผู้กระทำความผิดบางรายอาจต้องการเสี่ยงในการกระทำผิด เพราะอาจได้รับประโยชน์ที่คุ้มค่าจากการประกอบอาชญากรรม นอกจากนี้ บทลงโทษผู้กระทำผิดที่มีความรุนแรงมากเกินไป อาจเป็นช่องทางในการกลั่นแกล้งบุคคลผู้บริสุทธิ์ให้ต้องตกเป็นอาชญากรทั้งที่ไม่ได้ทำผิด

แนวทางทฤษฎีบังคับใช้กฎหมายต้องการกำหนดให้ป้องกันการกระทำความผิดกฎหมายเป็น งานหลักซึ่งสามารถดำเนินการได้โดยกลไกของรัฐเพียงฝ่ายเดียว รวมทั้งกำหนด อัตราส่วนของเจ้าหน้าที่ต่อ ประชากรในจำนวนที่เชื่อว่าพอเพียง ต่อการรับผิดชอบ ปัญหาความไม่เรียบร้อยได้ (สุพิศาล ภักดีนฤนาท, ๒๕๕๖)

การบังคับใช้กฎหมายหรือพระราชบัญญัติ เมื่อผ่านกระบวนการนิติบัญญัติเสร็จสิ้นแล้ว การจะนำกฎหมายหรือพระราชบัญญัตินั้นมาใช้บังคับนั้น มีหลักพิจารณาที่สำคัญและเกี่ยวข้องดังนี้

๑. การใช้กฎหมายเกี่ยวกับเวลา วันเริ่มใช้บังคับแห่งกฎหมายในทางปฏิบัติกำหนดไว้ ดังนี้

๑.๑ กรณีปกติ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด และพระราชกฤษฎีกา ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยปกติจะเริ่มใช้บังคับในวันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสทราบข้อความของกฎหมายนั้นล่วงหน้า ๑ วัน ก่อนที่จะเริ่มมีผลบังคับใช้ในวันถัดไป

๑.๒ กรณีรีบด่วน พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด และพระราชกฤษฎีกา อาจจะถูกกำหนดให้ใช้บังคับในวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไปก็ได้ เพราะถ้าเข้าไปอาจจะทำให้เกิดความเสียหายอย่างมากแก่ประเทศ

๑.๓ พระราชบัญญัติหรือกฎหมายอื่น อาจกำหนดวันใช้บังคับลงไว้ในพระราชบัญญัติหรือกฎหมายอื่นนั้นในอนาคต โดยกำหนดวันที่แน่นอนหรือกำหนดให้ใช้เมื่อระยะเวลาหนึ่งได้ล่วงพ้นไป เพื่อให้เจ้าพนักงานและประชาชนเตรียมพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมายนั้นได้ หรือเพื่อให้ทางราชการมีโอกาสเตรียมพร้อม เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติหรือกฎหมายอื่นนั้น

๑.๔ พระราชบัญญัติอาจกำหนดให้ใช้บังคับพระราชบัญญัตินั้นในวันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่จะใช้พระราชบัญญัตินั้นจริงๆ ในท้องที่ใดเวลาใดก็ให้ประกาศในพระราชกฤษฎีกาอีกชั้นหนึ่ง ในกรณีนี้ พระราชบัญญัติได้ออกมาใช้เป็นกฎหมายแล้ว แต่ยังไม่นำไปใช้จริงๆ จนกว่าจะได้มีพระราชกฤษฎีการะบุดำเนินการและเวลาที่ใช้บังคับให้เหมาะสมต่อไป ที่ทำเช่นนี้ก็เพื่อจะให้รัฐบาลใช้ดุลยพินิจพิจารณาเพื่อนำกฎหมายมาใช้ให้เหมาะสมแก่สภาพของท้องที่และให้เวลาเจ้าพนักงานของรัฐบาลเตรียมการปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๒. การใช้กฎหมายเกี่ยวกับสถานที่ กฎหมายไทยจะใช้บังคับแก่เหตุการณ์หรือการกระทำที่เกิดขึ้น ภายในราชอาณาจักรไทยเท่านั้นตาม “หลักดินแดน” โดยคำว่า “ราชอาณาจักร” หมายถึง

๒.๑ พื้นดินในประเทศไทย รวมถึงแม่น้ำแม่น้ำลำคลองในประเทศไทยด้วย

๒.๒ ทะเลอันเป็นอ่าวไทยตามพระราชบัญญัติกำหนดเขตจังหวัดในอ่าวไทยตอนใน พ.ศ.

๒๕๐๒

๒.๓ ทะเลอันห่างจากฝั่งที่เป็นดินแดนของประเทศไทยไม่เกิน ๑๒ ไมล์ทะเล

๒.๔ พื้นอากาศเหนือ ๒.๑, ๒.๒ และ ๒.๓

๒.๕ เรือไทยและอากาศยานไทย สำหรับในคดีอาญาเป็นไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔ วรรค ๒ ซึ่งบัญญัติว่า “การกระทำความผิดในเรือไทยหรืออากาศยานไทย ไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใด ให้ถือว่ากระทำความผิดในราชอาณาจักร” (หยุด แสงอุทัย, ๒๕๕๒)

๓. การใช้กฎหมายเกี่ยวกับบุคคล กฎหมายของรัฐมีผลใช้บังคับแก่บุคคลทุกคนที่อยู่ในราชอาณาจักร ไม่ว่าคน ๆ นั้น จะเป็นคนไทยหรือคนต่างด้าว นอกจากนี้ บางกรณีรัฐยังมีอำนาจเหนือพลเมืองที่มีสัญชาติของรัฐที่อยู่นอกดินแดน และแม้แต่คนต่างด้าวที่อยู่นอกดินแดน ถ้าการกระทำของบุคคลเหล่านั้นกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ (มานิตย์ จุ่มปา, ๒๕๕๕)

ยุทธศาสตร์ของชาติในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเป็นนโยบายระดับชาติกำหนดขึ้นเพื่อเป็นกรอบในการดำเนินการ ด้านความมั่นคงของภาครัฐในระยะ ๕ ปี โดยได้ประเมินสถานะแวดล้อมทางภูมิรัฐศาสตร์ สถานการณ์และ ความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงนำไปสู่การกำหนดทิศทางหลักในการดำเนินการ เพื่อรักษาผลประโยชน์ และความมั่นคงของประเทศ ทั้งนี้ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติฉบับใหม่ได้กำหนดลำดับความสำคัญโดย พิจารณาความเสี่ยงและผลกระทบต่อความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ ซึ่งส่งผลต่อความอยู่รอดปลอดภัยของชาติและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในด้านต่างๆและภูมิคุ้มกันของชาติในภาพรวมเป็น “เกณฑ์สำคัญ” โดยกำหนดความสำคัญเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่ ๑ นโยบายเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ และส่วนที่ ๒ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป ซึ่งการจัดสรรทรัพยากรจะให้น้ำหนักต่อนโยบายเสริมสร้าง ความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ แต่ทั้งนี้ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั้งสองส่วนต้องได้รับการขับเคลื่อนไปพร้อมๆกัน เพื่อให้เกิดภาพแห่งความสำเร็จโดยรวมและสามารถรักษาผลประโยชน์แห่งชาติได้อย่างครบถ้วนทั้งเสถียรภาพ ความเป็นปึกแผ่นของประเทศ และการมีจุดยืนที่ชัดเจน เหมาะสม ซึ่งจะทำให้ประเทศมีเกียรติและศักดิ์ศรี ในประชาคมโลกกรอบความคิดหลักในการกำหนดนโยบาย ได้คำนึงถึงค่านิยมหลักของชาติ

กรอบแนวคิดในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔ ได้น้อมนำพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ มาเป็นแนวทางในการพัฒนาและยึดถือแผนและนโยบายของชาติในทุกระดับที่เกี่ยวข้อง อาทิ แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ยุทธศาสตร์และคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แผนแม่บทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งบริบทการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทางด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศและของโลก มาเป็นกรอบการพิจารณาจัดทำแผนยุทธศาสตร์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อพ.ศ. ๒๕๑๙ ปลุกไม้ในใจคน คือ การปลุกป่าลงบนแผ่นดิน “เจ้าหน้าที่ป่าไม้ควรจะปลุกต้นไม้ลงในใจคนเสียก่อน แล้วคนเหล่านั้นก็พากันปลุกต้นไม้ลงบนแผ่นดินและรักษาต้นไม้ด้วยตนเอง” พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่าพระราชทานแก่คณะบุคคลที่เข้าเฝ้าฯ ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๙ “เราจะทำให้ประเทศไทยกลับมีความอุดมสมบูรณ์ มีความชุ่มชื้นได้ ขออย่าไปรังแกป่าเท่านั้นเอง” วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ พระราชทานเพื่อเชิญลงพิมพ์ในหนังสือที่ระลึกในพิธีรับมอบเรือขจัดน้ำมัน ซึ่งรัฐบาลเดนมาร์กน้อมเกล้าฯถวาย “ปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมอันเนื่องมาจากมลพิษ หรือความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในที่หนึ่งที่ได้ก็ตาม ย่อมส่งผลกระทบต่อเนื่องไปถึงที่อื่นๆ ด้วยเหตุนี้ ทุกคนทุกประเทศในโลกจึงย่อมมีส่วนร่วมรับผิดชอบอยู่ด้วยกัน ทั้งในการแก้ไข ลดปัญหา และปรับปรุงสร้างเสริมสภาวะแวดล้อม ให้กลับคืนมาสู่สภาพอันจะเอื้อต่อการมีชีวิตรอยู่อย่างมีความสุขของตนเองและเพื่อนมนุษย์” พระราชดำรัส สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๒๕ “พระเจ้าอยู่หัวเป็นน้ำ ฉันทจะเป็นป่า ป่าที่ถวายความจงรักภักดีต่อน้ำ พระเจ้าอยู่หัวสร้างอ่างเก็บน้ำ ฉันทจะ สร้างป่า” และวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๔ “ป่าไม้

ช่วยซึมซับน้ำฝนไว้ใต้ดิน เรียกว่า น้ำใต้ดิน ค่อยๆ ระบาย ลงมาเป็นธารน้ำ เป็นลำคลอง เป็นแม่น้ำให้เราได้ใช้กันตลอดมา เราจึงควรถนอมรักษาป่าไว้ให้คงอยู่เป็น ต้นน้ำลำธาร เพื่อว่าลูกหลานเราจะได้ไม่ลำบาก”

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มีกลยุทธ์และตัวชี้วัดดังนี้

กลยุทธ์ที่ ๑ จัดระบบอนุรักษ์ ป่าไม้และป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตัวชี้วัดความสำเร็จของเป้าหมายระยะสั้น ดังนี้

๑. ดำเนินการอนุรักษ์ ป่าไม้ ทรัพยากรป่าไม้ทั้งป่าต้นน้ำลำธาร และป่าชุมชน ให้ได้ ร้อยละ ๑๐๐ ของแผนงานประจำปี ๒๕๕๘

๒. ดำเนินการป้องกัน ปร่าบปรามและควบคุมการตัดไม้ทำลายป่าและลักลอบการค้า ทรัพยากรป่าไม้ที่ควบคุม รวมทั้งสัตว์ป่าสงวน ให้ได้ร้อยละ ๑๐๐ ของแผนงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘

๓. มีการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการแห่งชาติ การป้องกันการบุกรุก และครอบครอง พื้นที่ป่าไม้และลักลอบตัดไม้ ในพื้นที่วิกฤตรุนแรง ๑๒ จังหวัด โดยให้พร้อมภายใน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

๔. ดำเนินการพัฒนาให้มีระบบฐานข้อมูลดิจิทัล เพื่อการบริหารจัดการและการ จัดทำแนวเขตทรัพยากรป่าไม้ทุกประเภทให้เป็นแนวเดียวกัน ด้วยแผนที่แนวเขต มาตราส่วน ๑ : ๔,๐๐๐ ให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

๕. หน่วยราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีระบบการจัดการขยะมูลฝอย และของเสียอันตราย ตลอดจนออกข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ให้ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐๐ ของแผนงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

๖. มีการดำเนินการจัดทำพระราชบัญญัติบริหารจัดการขยะมูลฝอยแห่งชาติ และพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และซากผลิตภัณฑ์อื่น โดยให้เข้าสู่สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผ่านการพิจารณาได้ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

ตัวชี้วัดความสำเร็จของเป้าหมายระยะยาวสู่ความยั่งยืน ดังนี้

๑. มีการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศใน ๒ ระยะ คือ พ.ศ. ๒๕๕๘ ถึง ๒๕๕๙ และ พ.ศ.๒๕๖๐ ถึง ๒๕๖๔

๒. มีประกาศ ข้อบังคับ เพื่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย รวมทั้งมีการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ตลอดจนการนำผลจากการกำจัดขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ ให้แล้วเสร็จตามแผนงาน ภายในปี ๒๕๖๐

๓. มีการฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม การเพิ่มพื้นที่ป่าชุมชน ป่าเศรษฐกิจชุมชน ให้ได้ ร้อยละ ๑๐๐ ของพื้นที่เป้าหมายทั้งหมดในแผนงาน

๔. พื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๒๐ จากที่มีอยู่ หรือประมาณ ๑๐ ล้านไร่

กลยุทธ์ที่ ๒ การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ตัวชี้วัดความสำเร็จของเป้าหมายระยะสั้น ดังนี้

๑. มีการดำเนินงานในการลงทะเบียนอาสาสมัครประชาชนรักษาป่าในชุมชน โดยกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๕๐ ของประชากรในชุมชนรอบพื้นที่ เขตป่าสงวนแห่งชาติ

๒. มีการดำเนินการอบรมให้ความรู้แก่คนในชุมชนในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ ของประชากรในชุมชน ภายในปี ๒๕๕๘

๓. มีจำนวนคดีความที่เกี่ยวข้องกับการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลดลงกว่าเมื่อเทียบกับกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา

กรณีศึกษาความสำเร็จและความล้มเหลวของการบังคับใช้กฎหมายและพระราชบัญญัติในประเทศไทย

กรณีศึกษาความสำเร็จและความล้มเหลวของการบังคับใช้กฎหมายและพระราชบัญญัติในประเทศไทยพบว่า มีหลายกรณีศึกษาแต่ในการวิจัยเรื่องนี้เลือกเฉพาะกรณีศึกษาที่ใกล้เคียงกับเรื่องที่ศึกษาให้มากที่สุดเพื่อจะได้เปรียบเทียบและเป็นกรณีศึกษาที่คล้ายกันมากที่สุด ในประเทศไทยมีพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและการทำประมงทางทะเล ที่ผ่านมารัฐจะเป็นผู้ใช้อำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากรแต่เพียงฝ่ายเดียว ผลจากการใช้อำนาจของรัฐดังกล่าวก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการจัดสรร การใช้ประโยชน์ในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงต้องปรับเปลี่ยนอำนาจให้ชุมชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพด้านสิ่งแวดล้อมไว้อย่างกว้างขวางโดยบัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้ในมาตรา ๖๖ ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิอนุรักษ์และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน ได้รับรองสิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมทั้งกับรัฐและชุมชนในเรื่องดังกล่าว ไว้ในมาตรา ๖๗ ซึ่งบัญญัติว่า สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมทั้งกับรัฐและชุมชนในการอนุรักษ์ บำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพและในการคุ้มครองส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพหรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครองตามความเหมาะสม

ในการบริหารจัดการทรัพยากรประมงของประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติการประมง พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีกรมประมงเป็นองค์กรของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการบริหารจัดการทรัพยากรประมงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการประมงทั้งระบบได้แก่ การศึกษา วิจัย ค้นคว้าและทำการทดลองเกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การบำรุงพันธุ์สัตว์น้ำ การรวบรวมข้อมูลสถิติและความรู้เกี่ยวกับการประมง การอนุรักษ์ชลสมบัติ การพัฒนาเครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำประมง ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ การสำรวจแหล่งทำประมง รวมทั้งการส่งเสริมและเผยแพร่การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การอนุรักษ์ทรัพยากรประมงและรวมถึงการควบคุมกิจการประมงให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐ

กรณีศึกษาความสำเร็จและความล้มเหลวของการบังคับใช้กฎหมายและพระราชบัญญัติในต่างประเทศ

ประเทศญี่ปุ่น ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างยิ่ง โดยได้กำหนดเรื่องการให้ชุมชนมีส่วนร่วม ไว้ในกฎหมายประมงและกฎหมายสหกรณ์ประมง มีกฎหมายประมงมาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๖๔๓ ซึ่งอยู่ภายใต้การปกครองของพระเจ้าจักรพรรดิ เรียกว่า ยุคกฎหมายอุระ (Ura Law) ในยุคดังกล่าวนี้ มีการให้สิทธิการทำประมงแก่ชาวประมงที่เก็บเกี่ยวเฉพาะสำหรับทะเลหน้าหมู่บ้านของตนเองเท่านั้น นอกจากนี้จะมีกรณีพิเศษที่ชาวประมงให้ความช่วยเหลือ

ต่อขุนนางเชื้อสายนักรบ (Smurai lode) ซึ่งจะได้รับรางวัลเป็นกรณีพิเศษ สามารถทำการประมงนอกเหนือจากการเก็บสาหร่ายทะเลได้ สิทธิการทำประมงในยุคนี้ มีหน่วยงานที่อนุญาต คือ โอสุมิ ซุกิ (Osumi – tsuki) ซึ่งแปลว่า การให้สิทธิทำการประมง (Fishing right)

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ได้มีการออกกฎหมายมาสนับสนุนให้มีการจัดการประมงโดยชุมชนขึ้น เพื่อที่จะพัฒนาชาวประมงขนาดเล็กให้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีขึ้น รัฐบาลฟิลิปปินส์ในสมัยประธานาธิบดีเฟอร์ดินานด์ มาร์กอส ได้จัดทำประมวลกฎหมายสิ่งแวดล้อม (Philippine Environment Code, PRESIDENTIAL DECREE NO. ๑๑๕๒) ขึ้น โดยกำหนดแนวทางในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ภายใต้บทบัญญัติเดียวกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ประมวลกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดแนวทางในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและแนวทางในการบำรุงรักษาสีน้ำจืดและน้ำเค็ม โดย Philippine Environment Code ได้กำหนดเงื่อนไขของการทำประมงและทรัพยากรสัตว์น้ำไว้ใน Chapter I Fisheries and Aquatic Resources มาตราที่ ๒๖ ว่าด้วยการบริหารจัดการนโยบายทางการประมงและทรัพยากรสัตว์น้ำ โดยในมาตรดังกล่าวกำหนดให้ “รัฐบาลแห่งชาติผ่านกรมทรัพยากรธรรมชาติ มีหน้าที่ต้องสร้างระบบการแสวงหาผลประโยชน์ทางการประมงจากทรัพยากรทางน้ำที่มีเหตุผล ในดินแดนของฟิลิปปินส์และจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่มีส่วนร่วมที่จะรักษาและหรือเพิ่มการผลิตที่เหมาะสมและต่อเนื่องเช่นเดียวกัน”

ประเทศมาเลเซีย ได้จัดตั้งสถาบันกลางเพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลในเชิงยุทธศาสตร์และประสานงานกับหน่วยงานทางทะเลทั้งภาครัฐและเอกชน ได้แก่ สถาบันทางทะเลแห่งชาติมาเลเซีย หรือ The Maritime Institute of Malaysia (MIMA) ซึ่งจัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๙๓ ตามพระราชบัญญัติบริษัท ค.ศ. ๑๙๖๕ มีการดำเนินงานในรูปของบริษัท จำกัด ซึ่งมีรัฐบาลเป็นประกัน และไม่มีทุนจดทะเบียน บริหารงานโดยคณะกรรมการบริหาร (Board of Director) เดิมรู้จักกันในนามของ Malaysian Institute of Maritime Affairs : MIMA เป็นสถาบันวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ (a policy research institution) ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยรัฐบาลมาเลเซียเพื่อดูแลประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเลของมาเลเซียและเพื่อคุ้มครองผลกระทบของภัยด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทางทะเล (a national focal point for research in the maritime sectors) ซึ่งมีแนวทางการจัดการที่ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ทางทะเล ที่มีความท้าทายและมีผลกระทบต่อมาเลเซียทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก

ประเทศออสเตรเลียมีสถาบันกลางที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและประสานงานกับประเทศต่างๆ มีการจัดตั้ง The Center of Maritime Policy (CMP) ที่มหาวิทยาลัยวูลูลองกอง วัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง เพื่อจัดให้มีแนวทางการประสานงานที่มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้นในด้านกิจการทางทะเลและการจัดการหาสมุทรในมุมมองทางกฎหมายและนโยบาย ยุทธศาสตร์ โดยศูนย์ CMP เป็นหน่วยประสานงานกลางด้านสหวิทยาการ และแนวทิศทางด้านนโยบาย (policy – oriented) การวิจัย การสอน และให้คำปรึกษาทั้งในประเทศและภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง

ผลกระทบของการล้มเหลวของการบังคับใช้กฎหมายและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประเทศไทย

๑. ปัญหาทางกฎหมายของการขาดหน่วยงานกลางที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเล มีหลายหน่วยงาน และกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ เช่น กรมประมงใช้พระราชบัญญัติการประมง

๒๕๕๘ มุ่งเน้นการเพาะเลี้ยงและการการจับสัตว์น้ำ กรมเจ้าท่า ดูแลการขุดลอกร่องน้ำ การก่อสร้างสิ่ง
 ล่วงล้ำลำน้ำ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดูแลเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากร กรมอุทยานแห่งชาติ
 สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดูแลเกาะและท้องทะเลในส่วนที่ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ กรณีการสร้างท่าเทียบ
 เรือเพื่อการท่องเที่ยว พบว่า ทะเลเดียวกันหลายหน่วยงานร่วมดูแล โดยมีกิจกรรมที่ขัดแย้งกัน เป็นต้น
 ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลปัจจุบันไม่สามารถบริหารจัดการในภาพรวมให้
 เป็นเอกภาพได้ ขาดการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการเพราะไม่มีหน่วยงานกลางโดยเฉพาะที่มีอำนาจหน้าที่
 ในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลในภาพรวมได้อย่างเบ็ดเสร็จ

๒. ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการออกกฎเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
 ได้มีมาตรการเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งหลายประการ เพื่อควบคุมการ
 ทำลายทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยได้ออกเป็นคำสั่งกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตามมาตรา
 ๑๗ ในกรณีที่ปรากฏว่าบุคคลใดก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้
 อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจสั่งให้บุคคลนั้นระงับการกระทำ หรือกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความ
 เสียหายต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งนั้นเป็นการชั่วคราว ตามความเหมาะสม เมื่อได้มีคำสั่งตามวรรค
 หนึ่งแล้ว หากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเห็นว่าการกระทำ หรือกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหาย
 อย่างร้ายแรงต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งนั้น อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องกับหน่วยงาน
 ของรัฐหน่วยงานใด ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย แจ้งประสานงานหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบหรือ
 เกี่ยวข้องนั้นโดยมิชักช้าเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นตามอำนาจหน้าที่ต่อไป เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุ
 จำเป็นเร่งด่วน และหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะทำให้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีความเสียหายเพิ่มขึ้น
 หรือไม่มีหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดที่รับผิดชอบ หรือเกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าว ให้กรมทรัพยากรทาง
 ทะเลและชายฝั่งมีอำนาจดำเนินการใดๆ เพื่อแก้ไข หรือบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อทรัพยากรทาง
 ทะเลและชายฝั่งในบริเวณดังกล่าว ในการนี้ อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายอาจกำหนดวิธีการและ
 ระยะเวลาดำเนินการเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บุคคลตามวรรคหนึ่ง ดำเนินการเพื่อแก้ไขหรือบรรเทาความ
 เสียหายที่เกิดขึ้นต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในบริเวณนั้นด้วยก็ได้ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่
 รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องหรือกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้ดำเนินการเพื่อแก้ไขหรือบรรเทาความ
 เสียหายที่เกิดขึ้น หรือเมื่อความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้ระงับสิ้นไปแล้ว
 ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายพิจารณายกเลิกคำสั่งที่ออกตามวรรคหนึ่ง

๓. ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของ
 รัฐที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันมิได้บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดปัญหาอัน
 เนื่องมาจากขาดกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเล
 และมีได้คำนึงถึงสิทธิของประชาชนหรือมีกระบวนการที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างที่เหมาะสม
 ทั้งที่โครงการหรือกิจกรรมดังกล่าวส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และวิถีชีวิต
 ความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง จึงเป็นการกระทำที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่
 กฎหมายรับรองไว้ และไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในบทบัญญัติ
 ที่ว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของประชาชนในการสงวนบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ
 สิ่งแวดล้อม ตลอดจนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จาก
 ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน ทำให้เกิดปัญหา
 ที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในการดำรงชีวิตหรือมีผลกระทบต่อการใช้ชีวิตอยู่ของประชาชน
 ซึ่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งพุทธศักราช ๒๕๕๘ ยังไม่มี

บทบัญญัติในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างเป็นรูปธรรม

ทฤษฎีและแนวคิดการบูรณาการกฎหมายและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑. แนวคิดพื้นฐานเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นมีที่มาจากรูปแบบการปกครองในระบบประชาธิปไตยนั่นเอง กล่าวคือการปกครองในระบบประชาธิปไตยเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองประเทศประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิธีการกระจายอำนาจและทรัพยากรต่างๆ ที่ไม่เท่าเทียมกันอันมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและวิธีการที่ประชาชนเหล่านั้นมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อตนประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมจึง หมายถึง การที่อำนาจในการตัดสินใจไม่ควรเป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อย แต่อำนาจควรได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืนและส่งเสริมธรรมาภิบาลตลอดจนการบริหารงาน หากมีการมีส่วนร่วมของประชาชนจำนวนมากขึ้นเพียงใดก็จะทำให้มีการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารและให้ผู้บริหารที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการป้องกันนักการเมืองจากการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสมกับสังคมนั้นๆ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการสร้างความมั่นใจว่าเสียงของประชาชนจะมีคนรับฟัง อีกทั้งความต้องการหรือความปรารถนาของประชาชนจะได้รับการตอบสนอง

๒. แนวคิดเกี่ยวกับนิติบุคคลมหาชน

โดยทั่วไปการจัดทำบริการสาธารณะทั้งปวงย่อมมีนิติบุคคลในกฎหมายมหาชนเป็นผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินงาน เว้นแต่บริการสาธารณะที่ให้เอกชนรับไปทำแทนฝ่ายปกครองหลักกว่าด้วยนิติบุคคลนั้นย่อมมีอยู่ทั้งในกฎหมายเอกชนและกฎหมายมหาชน เพราะฉะนั้นจึงอาจจำแนกนิติบุคคลออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

ประเภทที่หนึ่ง นิติบุคคลในกฎหมายมหาชน ซึ่งได้แก่ นิติบุคคลที่อยู่ใต้บังคับกฎหมายมหาชน ซึ่งตามกฎหมายไทยก็คือ กระทรวง ทบวง กรม และทบวงการเมืองอื่นๆ ในราชการบริหารส่วนกลางจังหวัด องค์การต่าง ๆ แห่งราชการบริหารส่วนท้องถิ่น และองค์การของรัฐบาล ตลอดจนวัดในพระพุทธศาสนา

ประเภทที่สอง นิติบุคคลในกฎหมายเอกชน ซึ่งได้แก่ นิติบุคคลที่อยู่ใต้บังคับกฎหมายเอกชน ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก็มีห้างหุ้นส่วนที่จดทะเบียนแล้ว บริษัทจำกัด สมาคม มูลนิธิที่ได้จดทะเบียนแล้ว นิติบุคคลในกฎหมายเอกชนอาจได้รับมอบหมายให้จัดทำบริการสาธารณะได้ แต่ไม่มีอำนาจพิเศษในทางปกครองเหมือนกับทบวงการเมือง ซึ่งเป็นนิติบุคคลในกฎหมายมหาชน

๓. หลักการเกี่ยวกับกฎหมายปกครอง

กฎเป็นเครื่องมือของฝ่ายปกครองที่ใช้ในการปฏิบัติราชการ ดำเนินการตามกฎหมาย นโยบาย และบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎจะสร้างรายละเอียดที่กฎหมายให้อำนาจไปบังคับใช้ เพื่อให้กิจกรรมและนโยบายของฝ่ายปกครองหรือฝ่ายบริหารสัมฤทธิ์ผล ขอบเขตของการเป็นกฎประกอบด้วย ๓ ลักษณะ คือ

๓.๑ กฎที่เป็นบทบัญญัติ ที่ออกโดยฝ่ายบริหาร ตามหลักทั่วไปจะมีบทกำหนดโทษหรือเรียกเก็บภาษีไม่ได้ เพราะการออกบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพ ย่อมต้องได้รับความเห็นชอบจากฝ่ายนิติบัญญัติเสียก่อน แต่กฎที่ออกโดยฝ่ายบริหารนั้น สามารถออกได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากฝ่ายนิติบัญญัติเสียก่อน

๓.๒ กฎที่เป็นบทบัญญัติที่ออกมาเพื่อกำหนดรายละเอียดตามพระราชบัญญัติ อันเป็นกฎหมายแม่บท จะมีข้อความขัดแย้งหรือมีเนื้อหาเกินกว่าที่พระราชบัญญัติให้อำนาจไม่ได้ เพราะกฎหมายที่ออกมาโดยฝ่ายบริหารเป็นเพียงกฎหมายที่ออกมาเพื่อความสะดวกในการใช้พระราชบัญญัติเท่านั้น

๓.๓ กฎที่เป็นบทบัญญัติที่ออกโดยฝ่ายบริหาร จะต้องอ้างอิงกฎหมายแม่บทเสมอทุกกรณีหรือกฎที่ออกมาบังคับใช้จากฝ่ายบริหารทุกเรื่องจะต้องมีการอาศัยอำนาจของกฎหมายแม่บทในการออกเสมอเพราะในอดีตเคยมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจในการออกกฎหมาย เพื่อมิให้เกิดปัญหาการใช้อำนาจการออกกฎหมายที่ทับซ้อน จึงมิให้อำนาจแก่ฝ่ายบริหารที่จะออกกฎหมายที่มีฐานะเท่ากับพระราชบัญญัติ ด้วยเหตุดังกล่าวการออกกฎในปัจจุบัน กระทรวงที่ออกกฎจึงต้องระบุมตราที่ให้อำนาจในการออกกฎไว้อย่างชัดเจนทุกครั้งว่ากระทรวงให้อำนาจตามมาตราใดของกฎหมายแม่บทใดในการออกกฎมาบังคับใช้

แนวคิดการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งพุทธศักราช ๒๕๕๘

การวิเคราะห์หลักการและผลของพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จะเห็นได้ว่ากฎหมายนี้กำหนดมาตรการพิเศษ กรณีมีความเสียหายเกิดขึ้นกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ที่เกิดจากการกระทำของบุคคล โดยให้อำนาจนายกรัฐมนตรีน ในการบูรณาการหน่วยงานของรัฐ ระดมสรรพกำลังของเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกัน แก้ไขปัญหาในสถานการณ์ฉุกเฉินหรือภัยพิบัติร้ายแรงโดยนายกรัฐมนตรีนในฐานะผู้บริหารสูงสุดมีอำนาจสั่งการตามความจำเป็นและเหมาะสมเพื่อระงับและแก้ไขปัญหอันเกิดจากพิบัติภัยนั้น อนึ่ง กฎหมายนี้ยังได้กำหนดมาตรการเพื่อการ ป้องกันการเกิดความเสียหายจากภาวะมลพิษและภัยธรรมชาติอื่น โดยมีต้องรอให้เกิดความเสียหายขึ้นก่อน ได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนฉุกเฉินเพื่อแก้ไขสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นไว้ล่วงหน้า การจัดการร่วมของประชาชน ชุมชนชายฝั่ง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาพปัญหาเนื่องจากการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งนั้น ประกอบไปด้วยผู้มีส่วนได้เสียหลายฝ่ายมากมาย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้เลยในเรื่องความแตกต่างและความขัดแย้งทั้งในด้านผลประโยชน์แนวคิด และการปฏิบัติจึงเห็นว่าจำเป็นต้องให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างโปร่งใสตรวจสอบได้ มีกลไกที่จะประสานความแตกต่างและความขัดแย้งในรูปแบบต่างๆ และขั้นตอนกระบวนการที่ผู้มีส่วนได้เสียฝ่ายต่างๆ จะมาร่วมพิจารณาหาข้อสรุปที่ผู้มีส่วนได้เสียเหล่านั้นพอจะยอมรับได้อย่างสมานฉันท์เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งดำเนินต่อไป หลักการของพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง การจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งโดยองค์กรดังกล่าวอยู่บนหลักการของการจัดการร่วม (Co-management) ระหว่างผู้มีส่วนได้เสียฝ่ายต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และ ประชาชน กล่าวคือ

๑. การบริหารจัดการโดยชุมชนชายฝั่ง และเขตชุมชนชายฝั่งที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งขึ้นในจังหวัดใด ให้คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดและคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ท้องถิ่นที่อยู่ในจังหวัดที่ชุมชนชายฝั่ง และเขตชุมชนชายฝั่งนั้นตั้งอยู่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับ

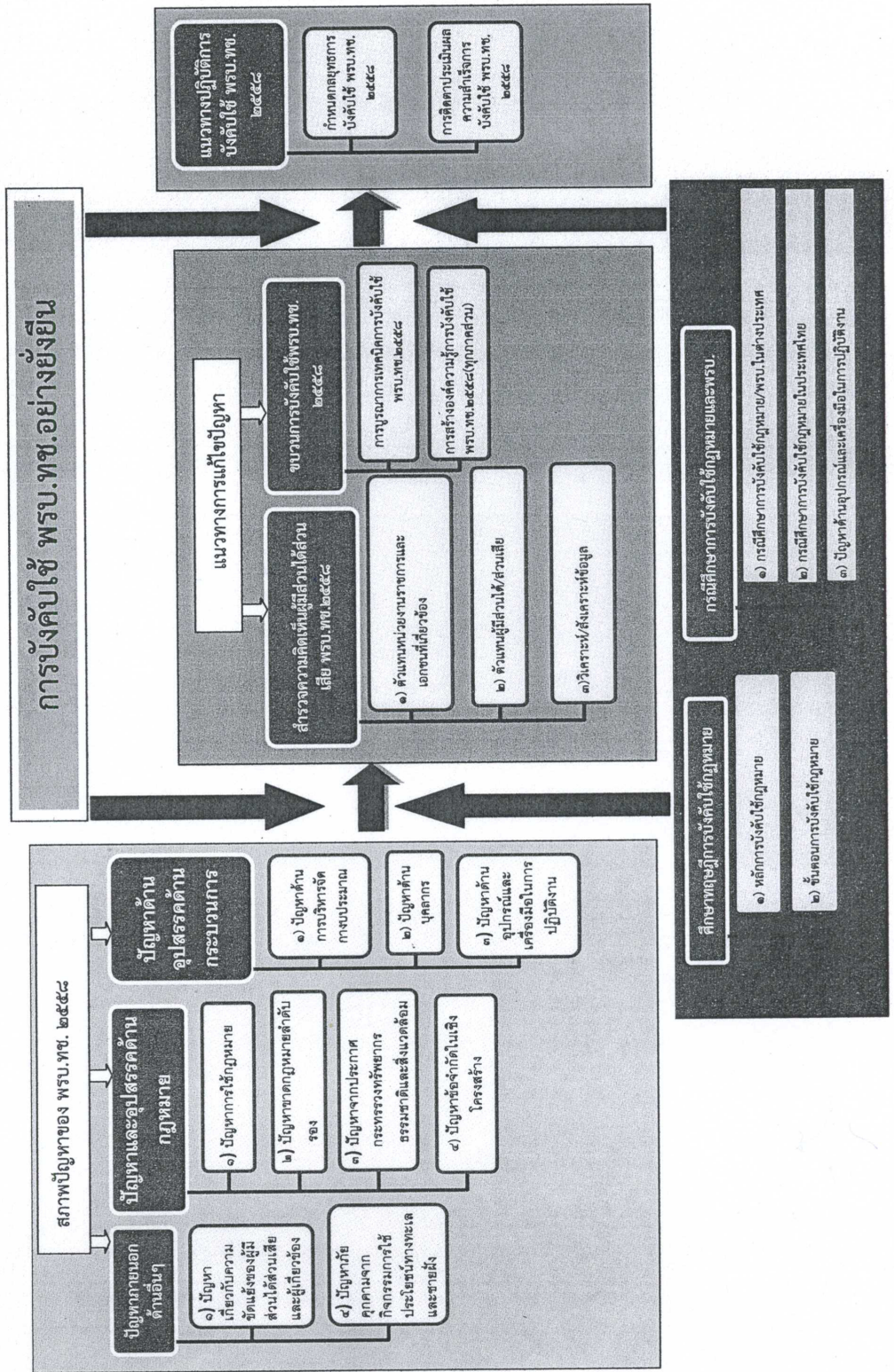
ชุมชนชายฝั่งและเขตชุมชนชายฝั่งนั้น เมื่อได้รับคำขอจัดตั้งชุมชนชายฝั่งและเขตชุมชนชายฝั่ง หรือเมื่อได้รับการร้องขอของคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งท้องถิ่น คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดมีอำนาจแต่งตั้งสมาชิกชุมชนชายฝั่งหรือบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์เป็นเจ้าหน้าที่ชุมชนชายฝั่ง ทั้งนี้ให้เป็นไปตามความสมัครใจ เจ้าหน้าที่ชุมชนชายฝั่ง โดยความร่วมมือของเจ้าพนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑.๑ ตรวจสอบพื้นที่และดูแลการดำเนินการและกิจการอื่นใดในเขตชุมชนชายฝั่ง

๑.๒ แนะนำ ให้ความรู้ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งท้องถิ่น คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัด สมาชิกชุมชนชายฝั่ง หน่วยงานของรัฐ ผู้มีส่วนได้เสียและประชาชน

๑.๓ ดำเนินการให้ผู้หนึ่งผู้ใดออกจากเขตชุมชนชายฝั่ง หรือให้กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการใดๆ ในเขตชุมชนชายฝั่ง หากพบว่ามี การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือระเบียบข้อบังคับของคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดหรือระเบียบข้อบังคับของคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งท้องถิ่น และให้รายงานต่อคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งท้องถิ่น และคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัด

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ ๑ แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุปท้ายบท

พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งนี้ได้อิงหลักกฎหมายพื้นฐาน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยนำเอาหลักการกระจายอำนาจสิทธิของชุมชนในการบริหาร จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตลอดจนหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องการรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่างๆโดยนำเอาหลักการตามรัฐธรรมนูญดังกล่าวลงมาปรับไว้ในพระราชบัญญัติฯ เพื่อกระจายสิทธิและหน้าที่ดังกล่าวนี้ แก่ชุมชนประชาชน และผู้มีส่วนได้เสียฝ่ายต่างๆ อย่างเป็นองค์รวมและบูรณาการ โดยมีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทำ หน้าที่เป็นผู้ประสานให้เกิดการบูรณาการการบริหารจัดการดังกล่าวแนวคิดของพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งนี้คือ การจัดทำกฎหมายในเชิงนโยบาย (Policy Law) ที่แตกต่างจากกฎหมายในเชิง ควบคุมบังคับบัญชา (Command and Control Law) โดยกฎหมายในเชิงนโยบายนี้จะไม่นำการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการเป็นตัวตั้ง ไม่มุ่งการควบคุมการบังคับบัญชาการ ห้ามการขออนุญาตการออกใบอนุญาตอย่างเช่น กฎหมายอื่นๆ ที่มีอยู่แต่จะนำทรัพยากรและระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพโดยองค์รวมทั้งระบบเป็นตัวตั้งโดยมุ่งวางแนวทางการบูรณาการ ประสานการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้เสียฝ่ายต่างๆ ด้วยการบูรณาการการใช้กฎหมาย และนโยบาย จัดตั้งประชาชนที่มีความพร้อมขึ้นเป็นชุมชนชายฝั่งเพื่อเป็นองค์กรส่วนหน้าในการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนใน “ทรัพยากรหน้าบ้าน” ของตน บูรณาการการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อย่างเป็นองค์รวมโดยกำหนดตามพื้นที่ของระบบนิเวศที่เป็นองค์รวมโดยหน่วยราชการที่ดูแลในพื้นที่ใดควรมีอำนาจหน้าที่ดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในพื้นที่ นั้นทั้งระบบ กฎหมายนี้มีความแตกต่างจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันหลายประการ กล่าวคือ กฎหมายนี้จะมีลักษณะเป็นกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยองค์รวมเป็นการจัดการทั้งระบบนิเวศโดยเฉพาะในกรณีของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มิใช่การแยกประเภทของทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการจัดการ ดังเช่นกฎหมายอื่นที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ประการต่อมาพระราชบัญญัติฯ นี้สนับสนุนและส่งเสริมการกระจายอำนาจในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปสู่ท้องถิ่น สอดรับกับพัฒนาการในเรื่องสิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน และประการสุดท้าย กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งผู้บังคับใช้กฎหมายนี้จะมีฐานะและบทบาทเป็นผู้ประสานการจัดการทั้งในระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องด้วยกัน และระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นในการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ในทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมิใช่เป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย เพื่อการจับกุมปราบปรามผู้กระทำผิดดังเช่นกฎหมายอื่น โดยเชื่อว่าด้วยมาตรการและกลไกพระราชบัญญัติฯนี้ จัดทำขึ้นจะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของชาติได้อย่างสมดุลและยั่งยืน

บทที่ ๓

การควบคุมและกำกับดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จากการศึกษาในบทที่ ๓ ด้านการควบคุมและกำกับดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีหัวข้อที่สำคัญเกี่ยวกับ กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามภารกิจ พื้นที่การรับผิดชอบของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ปัญหาก่อนและหลังการประกาศพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ กฎหมายและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการนำไปบังคับใช้การกำกับดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งประกอบด้วย พระราชบัญญัติต่างๆ ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติเลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ในบทนี้ได้กล่าวถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ส่วนสุดท้ายได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามกฎหมายที่ใช้ในภารกิจ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

บทบาท อำนาจหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมออกกฎกระทรวงไว้ ดังนี้

๑. ให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีภารกิจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ฟื้นฟู บริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งป่าชายเลน เพื่อความสมบูรณ์มั่นคง สมดุลและยั่งยืนของทะเลไทย เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ โดยให้มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

๑.๑ เสนอความเห็นเพื่อจัดทำนโยบาย และแผนเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑.๒ เสนอความเห็นให้มีการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมกฎระเบียบ มาตรการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การจัดการ และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อให้มีใช้อย่างยั่งยืน

๑.๓ กำกับ ดูแล ประเมินผลและติดตาม ตรวจสอบให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบมาตรการ

๑.๔ ศึกษา วิจัยพัฒนาการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมถึงพืชและสัตว์ทะเลที่หายากและใกล้สูญพันธุ์

๑.๕ เสนอแนะแหล่งอันควรรักษาเพื่อประโยชน์ในการสงวน รักษา คุ้มครองควบคุมดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑.๖ สร้างความเข้าใจ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑.๗ เป็นศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประเทศ

๑.๘ ประสานความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศและต่างประเทศในด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑.๙ ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวง หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามภารกิจ

พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบโดยตรงของกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กรมประมงมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งบางตำแหน่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๙ ในการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปในที่จับสัตว์น้ำแห่งใดๆ เพื่อตรวจการทำประมง เครื่องมือประมง สัตว์น้ำ หลักฐานบัญชีและเอกสารต่างๆ ของผู้ได้รับอนุญาต ทุกเมื่อ ผู้รับอนุญาตต้องอำนวยความสะดวกและชี้แจงแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ทุกประการ (มาตรา ๕๖), เมื่อปรากฏว่า บุคคลใดกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า กระทำการเช่นนั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจจับกุมผู้นั้นพร้อมด้วยเรือ เครื่องมือทำการประมง สัตว์น้ำ และสิ่งอื่นๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิดเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย (มาตรา ๕๗) และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจทำการ รื้อถอนทำลาย หรือยึดเครื่องมือซึ่งตั้งอยู่ในที่จับสัตว์น้ำโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้และสิ่งต่างๆ ซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๕๘ ในกรณีที่ได้รับคำสั่งไม่ได้รื้อถอนไปภายในเวลาอันสมควร ค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนดังกล่าวให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ฝ่าฝืนเป็นผู้ออก (มาตรา ๕๙) พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่บางตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ภายในเขตท้องที่รับผิดชอบพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ บางตำแหน่ง มีอำนาจหน้าที่ในการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดภายในเขตท้องที่รับผิดชอบพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ บางตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ในการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดภายในเขตท้องที่รับผิดชอบพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่บางตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ภายในเขตท้องที่รับผิดชอบพระราชบัญญัติสงวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของ กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่บางตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ภายในเขตท้องที่รับผิดชอบพระราชบัญญัติเลื่อยโซยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ บางตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ในการจับกุมปราบปราม

ผู้กระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้ภายในเขตท้องที่รับผิดชอบพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๖ ความรับผิดชอบทางแพ่ง โดยเฉพาะมาตรา ๙๗ ในการดำเนินคดีแพ่งเรียกให้ผู้ที่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐเสียหาย ในความรับผิดชอบของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ชดใช้ค่าเสียหาย ตามมูลค่าของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย สูญหายหมายเหตุปัจจุบันกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้ดำเนินการยกเว้นพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ตามแผนพัฒนาฯ ๖ ปีประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๙ (แผนนิติบัญญัติ ๔ ปี) ซึ่งอยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ

พื้นที่การรับผิดชอบของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

พื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ด้านทรัพยากรป่าชายเลน มีจำนวนทั้งสิ้น ๑,๔๕๘,๑๗๔.๕๓ ไร่ โดยเป็นพื้นที่ป่าชายเลนในเขตป่าสงวนแห่งชาติจำนวน ๑,๐๘๓,๒๖๔.๖๔ ไร่ นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติซึ่งเป็นป่าชายเลนตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ จำนวน ๓๗๔,๙๐๙.๘๙ ไร่ ครอบคลุมในพื้นที่ ๒๓ จังหวัด ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พื้นที่ทรัพยากรด้านแนวปะการัง จำนวน ๙๖,๐๐๐ ไร่ บริเวณแนวชายฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามัน พื้นที่แหล่งหญ้าทะเล จำนวน ๙๓,๐๐๐ ไร่ บริเวณแนวชายฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามันด้านทรัพยากรที่ดินชายฝั่งทะเล ประเทศไทยมีพื้นที่ชายฝั่งทะเลความยาวทั้งสิ้น ๒,๖๖๗ กิโลเมตร ใน ๒๓ จังหวัด

ปัญหา ก่อนและหลังการประกาศพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘

จากปัญหาอุปสรรคด้านกฎหมายที่ใช้เป็นเครื่องมือเพื่อดำเนินภารกิจให้ลุล่วงดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการปฏิบัติงานของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีข้อจำกัดอยู่หลายประการดังนั้นเพื่อให้เกิดผลในการปฏิบัติงานจึงได้ดำเนินการยกเว้นพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ขึ้นโดยมีหลักการและเหตุผลคือ “โดยที่ในปัจจุบันการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งยังไม่มีคุณภาพขาดการบูรณาการและการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นประกอบกับได้มีการบุกรุกหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นจำนวนมากทำให้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเปลี่ยนแปลงและเสื่อมโทรมทั้งกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังไม่มีครอบคลุมเพื่อคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในบางพื้นที่ควรมีกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการบำรุงรักษาอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งรวมทั้งให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูและบำรุงรักษาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างสมดุลและยั่งยืนจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้” โดยร่างพระราชบัญญัตินี้แบ่งออกเป็นหมวด ๕ หมวดคือคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ชุมชนชายฝั่ง การคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งพนักงานเจ้าหน้าที่และบทกำหนดโทษโดยมีสาระสำคัญดังนี้

๑. กำหนดความหมายของ “ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง” ให้หมายถึงสิ่งที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นตามธรรมชาติในบริเวณทะเลและชายฝั่งหรือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์แก่ระบบนิเวศน์ทางทะเลและชายฝั่ง

๒. กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติขึ้น เพื่อเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่เสนอแนะนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติต่อคณะรัฐมนตรีตลอดจนให้ความเห็นข้อเสนอนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบในการออกกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ป่าชายเลนบริเวณใดบริเวณหนึ่งเป็นพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์หรือกำหนดให้พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๓. กำหนดให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอาจให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลหรือเกาะในการจัดการการบำรุงรักษาการอนุรักษ์ฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ในเอกสารฉบับนี้ได้วิจัยด้วยการออกแบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสียการบังคับใช้เฉพาะพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ เจ้าหน้าที่ระดับนโยบายและระดับปฏิบัติของภาครัฐบาล ได้แก่ ผู้บริหารระดับกรม กอง ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมเจ้าท่า กรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมประมง เป็นต้น จำนวน ๑๕ ชุด และเจ้าหน้าที่องค์กรที่มีใช้รัฐบาล ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจประมง ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวทางทะเล ชุมชนชายฝั่ง ชาวประมงพื้นบ้าน เป็นต้น จำนวน ๘๕ ชุด สรุปผลการจากการสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ระดับนโยบายและระดับปฏิบัติของภาครัฐบาล พบว่าข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ ในทางการปฏิบัติยังไม่ชัดเจน เพราะไม่มีระเบียบของกฎหมายลูกออกมารองรับ จำนวน ๑๓ ตัวอย่าง จากทั้งหมด ๑๕ ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๘๗ ข้อเสนอแนะรองลงมา คือ ควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ สู่ชุมชนชายฝั่งให้มากขึ้น จำนวน ๑๒ ตัวอย่าง จากทั้งหมด ๑๕ ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๘๐

ส่วนเจ้าหน้าที่องค์กรที่มีใช้รัฐบาล พบว่าข้อเสนอแนะที่สำคัญคือควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ สู่ชุมชนชายฝั่งให้มากขึ้น จำนวน ๗๓ ตัวอย่าง จากทั้งหมด ๘๕ ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๘๕ รองลงมาคือ ในทางการปฏิบัติยังไม่ชัดเจน เพราะไม่มีระเบียบของกฎหมายลูกออกมารองรับ จำนวน ๗๑ ตัวอย่าง จากทั้งหมด ๘๕ ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๘๓ ดังตารางที่ ๓ - ๑

ตารางที่ ๓ - ๑ สรุปข้อเสนอแนะหลังการบังคับใช้พระราชบัญญัติฯ ที่สำคัญโดยจากการตัดจากคะแนนแบบสอบถามที่เกิน ร้อยละ ๕๐ มาแสดงผล

ข้อเสนอแนะ	รัฐบาลจำนวน (n=๑๕ ตัวอย่าง)		ไม่ใช่รัฐบาลจำนวน (n=๘๕ ตัวอย่าง)	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
๑. ควรให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรมสัมมนาให้มากขึ้น	๑๒	๗๕	๔๖	๕๔
๒. ให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอย่างเด็ดขาดในการดำเนินงาน	๑๑	๗๒	๕๐	๕๙
๓. มาตรการที่๑๗ เพิ่มความร้ายแรงให้มากขึ้น	๑๐	๖๓	๕๓	๖๒
๔. ขาดประชาสัมพันธ์และความร่วมมือ	๑๑	๗๒	๗๐	๘๒
๕. แนวทางการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งไม่ชัดเจน	๑๐	๖๕	๕๒	๖๑
๖. มีบุคลากรของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ที่ปฏิบัติหน้าที่น้อยเกินไป	๑๑	๗๒	๔๗	๕๕
๗. ไม่มีกฎหมายลูกออกมารองรับ	๑๓	๘๗	๗๑	๘๓
๘. ขาดการบูรณาการด้านกฎหมายและหน่วยงานต่างๆอย่างเป็นรูปธรรม	๑๒	๗๘	๖๐	๖๗
๙. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น	๙	๖๒	๖๖	๗๗
๑๐. เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจให้เป็นธรรมทำให้เกิดความโปร่งใส	๙	๖๒	๔๕	๕๓
๑๑. ควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ สู่ชุมชนชายฝั่งให้มากขึ้น	๑๒	๗๘	๗๓	๘๕

กฎหมายและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการนำไปบังคับใช้การกำกับดูแล ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งพุทธศักราช ๒๕๕๘

กฎหมายที่จะต้องใช้ในการปฏิบัติภารกิจตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่ได้จัดตั้งกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จะเห็นได้ว่า มีภารกิจหลักที่สำคัญอยู่ ๓ ด้าน คือ ภารกิจด้านทรัพยากรป่าชายเลน ภารกิจด้านทรัพยากรประมงและภารกิจด้านทรัพยากรที่ดินชายทะเล ซึ่งแต่ละภารกิจมีกฎหมายที่ใช้เป็นเครื่องมือดำเนินการให้ภารกิจบรรลุผล คือ

๑. ด้านทรัพยากรป่าชายเลน
 - ๑.๑ พระราชบัญญัติป่าไม้พุทธศักราช ๒๔๘๔
 - ๑.๒ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗
 - ๑.๓ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๕
๒. ด้านทรัพยากรประมง
 - ๒.๑ พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐
 - ๒.๒ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕
๓. ด้านทรัพยากรที่ดินชายทะเล
 - ๓.๑ พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑

พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗

พระราชบัญญัติฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาสภาพป่าไม้ของป่าและทรัพยากรธรรมชาติอื่น ให้มีสภาพความอุดมสมบูรณ์ โดยการกำหนดเขตที่ดินให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งพร้อมทั้งมาตรการควบคุม ซึ่งมีข้อกำหนดที่เป็นข้อห้ามการใช้ประโยชน์ที่ดินและการกระทำต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยได้นิยามคำว่า “ป่าสงวนแห่งชาติ” หมายความว่า ป่าที่ได้กำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายโดยกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นองค์กรที่รับผิดชอบดูแลกฎหมายนี้

การกำหนดให้บริเวณใดเป็นป่าสงวนแห่งชาติเป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่จะออกกฎกระทรวงกำหนดเขตป่าสงวนแห่งชาติ โดยกฎกระทรวงดังกล่าวจะต้องมีแผนที่แสดงแนวเขตป่าที่กำหนดเป็นป่าสงวนแห่งชาติแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย การเปลี่ยนแปลงเขตหรือการเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติ ก็ต้องออกเป็นกฎกระทรวงเช่นเดียวกัน ที่ดินที่บุคคลมีกรรมสิทธิ์หรือได้มาตามกฎหมายอื่นอยู่ก่อนย่อมไม่ใช่ “ป่า” ตามคำนิยามในมาตรา ๔ นี้ แม้จะประกาศบริเวณนั้นให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายนี้ และมีแผนที่แนบท้ายกฎกระทรวงไว้แล้วก็ตาม ที่ดินของบุคคลเช่นว่านั้นก็ไม่ได้เปลี่ยนสภาพไปเป็นป่าสงวนแห่งชาติแต่อย่างใด

กฎหมายห้ามกระทำการใดๆ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ยกเว้นที่ได้รับอนุญาตเป็นกรณีๆ ไป เช่น การทำไม้ และการเก็บหาของป่า เราอาจแยกการอนุญาตออกเป็น ๒ กรณี คือ ถ้าเป็นไม้หรือของป่าหวงห้าม ต้องขออนุญาตตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ ถ้าไม่ใช่ไม้จะต้องขออนุญาตตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗

การเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติตามมาตรา ๑๖ มีความหมายกว้างขวางกว่าการเข้าอยู่อาศัยอย่างมาก กฎหมายไม่ได้กำหนดว่าพื้นที่ที่จะอนุญาตให้บุคคลเข้าทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยนั้นจะต้องเป็นพื้นที่ชนิดใด การอนุญาตในกรณีดังกล่าวจึงมุ่งพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของผู้ขอเป็นสำคัญ ถ้าสำรวจแล้วพบก็อนุญาตให้ทำประโยชน์บริเวณที่พบหรือที่ทำเหมือนนั้น ทั้งนี้ จะต้องคำนึงถึงสภาพของป่าสงวนด้วยว่าจะไม่มีลักษณะหรือผลกระทบต่อสภาพของป่าอย่างมาก หรือเป็นป่าต้นน้ำลำธาร

การปรับปรุงพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมตาม มาตรา ๑๖ ทวิ โดยให้อธิบดีโดยอนุมัติรัฐมนตรีอนุญาตให้บุคคลหรือบุคคลใดเข้าทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้ เป็นมาตรการบริหารเพื่อตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการจัดที่อยู่อาศัยและที่ทำกินให้แก่ราษฎร โดยเปิดโอกาสให้ราษฎรที่บุกรุกเข้ามาอยู่อาศัย หรือทำประโยชน์ในป่าสงวนอยู่ก่อนแล้ว ไม่อาจใช้มาตรการลงโทษ หรือทำการขับไล่ออกไปได้ เพราะชาติที่ทำกินและที่อยู่อาศัย รัฐจึงต้องเข้าไปจัดการให้เกิดความถูกต้องเป็นธรรมในการใช้ประโยชน์จากป่าสงวนนั้น

สิทธิในการอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ในป่าสงวนนี้ จะสิ้นสุดลงเมื่อผู้ได้รับอนุญาตถึงแก่ความตาย บุคคลในครอบครัวซึ่งอาศัยอยู่กับผู้ได้รับอนุญาตมีสิทธิอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ในที่ดินนั้นต่อไปได้ แต่ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้ได้รับอนุญาตถึงแก่ความตาย แต่สิทธิดังกล่าวสามารถตกทอดไปยังคู่สมรส บุตร หรือบุคคลในครอบครัวซึ่งอาศัยอยู่กับผู้ได้รับอนุญาตได้ตามที่ผู้ได้รับอนุญาตได้ระบุไว้ในหนังสือ

ป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมโทรม ให้อธิบดีกรมป่าไม้โดยอนุมัติรัฐมนตรีฯ มีอำนาจอนุญาตเป็นหนังสือให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดทำการบำรุงป่าหรือปลูกสร้างสวนป่าหรือไม้ยืนต้นได้ในเนื้อที่ไม่เกิน ๒,๐๐๐ ไร่ หากเกินกว่านั้นต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีภายในเงื่อนไข ๒ ประการ คือ เป็นป่าเสื่อมโทรมที่ไม่สามารถกลับฟื้นคืนดีตามธรรมชาติได้ และการอนุญาตนั้นต้องเป็นไปเพื่อการบำรุงป่าหรือปลูกสร้างสวนป่าหรือไม้ยืนต้นในเขตป่าเสื่อมโทรมนั้น เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่บางตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ภายในเขตท้องที่รับผิดชอบ

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาสมดุลของธรรมชาติในด้านสัตว์ป่าและรักษาไว้ซึ่งพันธุ์สัตว์ป่ามิให้สูญพันธุ์ โดยให้อำนาจคณะรัฐมนตรีกำหนดบริเวณที่ดินที่เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าได้อย่างปลอดภัย โดยประกาศให้เป็น “เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า” โดยได้แบ่งสัตว์ป่าออกเป็น ๒ ประเภท คือ สัตว์ป่าสงวน และสัตว์ป่าคุ้มครอง ซึ่งห้ามมิให้มีการล่าหรือพยายามล่าสัตว์ป่าทั้งสองประเภทนี้โดยเด็ดขาด รวมทั้งการห้ามมีสัตว์ป่าดังกล่าวไว้ในครอบครองอีกด้วย โดยได้ให้นิยามคำว่า “สัตว์ป่าสงวน” หมายความว่า สัตว์ป่าที่หายากตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ และตามที่จะกำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา และ “สัตว์ป่าคุ้มครอง” หมายความว่า สัตว์ป่าตามที่กฎกระทรวงกำหนดให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง

องค์กรที่รับผิดชอบดูแลกฎหมายนี้ คือ กรมอุทยาน สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสัตว์น้ำ)

มาตรการในการคุ้มครองป่าไม้ สัตว์ป่า และระบบนิเวศในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า คือ การออกประกาศกำหนดเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า พร้อมทั้งกำหนดข้อห้ามการทำกิจกรรมของผู้ที่จะเข้าไปในเขตนี้อย่างเข้มงวด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้สัมปทานหรือประทานบัตร เพื่อทำแร่หรือปิโตรเลียมในเขตดังกล่าว

ทั้งนี้ เพราะกฎหมายประสงคฺ์ที่จะอนุรักษ์พื้นที่ป่าที่อุดมสมบูรณ์และที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าไว้ โดยมีข้อห้ามดังนี้

๑. ห้ามยึดถือ ครอบครองที่ดิน หรือตัด โคน แผ้วถาง เผา หรือทำลายต้นไม้ หรือพฤษชาติอื่น ๆ ห้ามขุดหาแร่ ดิน หิน หรือเล็ียงสัตว์ หรือปล่อยสัตว์หรือสัตว์ป่า หรือเปลี่ยนแปลงทางน้ำ หรือทำให้น้ำแห้ง น้ำท่วม หรือน้ำเป็นพิษ หรือเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่า เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมป่าไม้ หรือกรมประมงเพื่อประโยชน์ในการบำรุงพันธุ์ การศึกษาทางวิชาการ หรือการอำนวยความสะดวก หรือการให้ความรู้แก่ประชาชน

๒. ห้ามเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นเจ้าพนักงานซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่านั้น

๓. ห้ามล่าสัตว์ป่า ทั้งสัตว์ป่าสงวนและ/หรือสัตว์ป่าคุ้มครอง และห้ามเก็บ หรือทำอันตรายแก่รังของสัตว์ป่านั้น ยกเว้นเป็นการกระทำเพื่อการศึกษาทางวิชาการ และได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีกรมป่าไม้ โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติ

อธิบดีผู้รับผิดชอบมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้ หรือกรมประมง แล้วแต่กรณี กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าได้ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องปฏิบัติการเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองดูแลรักษา หรือบำรุงเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เพื่อการเพาะพันธุ์ การศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการ เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้การศึกษาหรือการพักอาศัย หรืออำนวยความสะดวก หรือให้ความรู้แก่ประชาชน

การขออนุญาตตาม มาตรา ๘ เจ้าพนักงานที่มีอำนาจหน้าที่จะต้องกระทำการพิจารณาและต้องแจ้งผลการพิจารณาคำขอภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอ หากเพิกเฉยเสียไม่ดำเนินการภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าอนุญาตตามคำขอนั้น นับเป็นมติใหม่สำหรับการบริการประชาชนการอนุญาตให้มีสัตว์ที่ได้รับอนุญาตให้เพาะพันธุ์ไว้ในความครอบครองได้ ครมมีมาตรการที่เข้มงวดในกรณีของลูกที่เกิดจากสัตว์ป่าที่ได้รับอนุญาตนั้น เพื่อป้องกันการแอบอ้างนำสัตว์ออกจากป่าและอ้างว่าเป็นสัตว์ที่ได้จากการเพาะเลี้ยง

องค์ประกอบของคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติตาม มาตรา ๙ ถึงแม้กฎหมายเปิดโอกาสให้องค์กรพัฒนาเอกชนเข้าเป็นกรรมการตามสัดส่วนที่กำหนด ทำให้ภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ป่าได้มากขึ้น แต่ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอสมดังเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่รับรองสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตน

เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่บางตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ในการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดภายในเขตท้องที่รับผิดชอบ

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์ป่าให้คงสภาพดั้งเดิม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาหาความรู้ทางธรรมชาติ สงวนรักษาไว้ให้เป็นป่าธรรมชาติที่สวยงาม เพื่อเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจและความรื่นรมย์ โดยห้ามมิให้กระทำการใดๆ ที่จะเป็นการทำลายสภาพของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตอุทยานแห่งชาติ รวมทั้งห้ามทำอันตรายต่อสัตว์ หรือนำสัตว์ออกไปจากเขตอุทยาน ตลอดจนกระทำ

การอื่นใดที่จะเป็นการทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยได้นิยามคำว่า “อุทยานแห่งชาติ” หมายความว่า ที่ดินที่ได้กำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้รวมถึงที่ดินบริเวณชายฝั่งทะเล หรือที่ดินบนเกาะบางเกาะในทะเล และบริเวณที่ดินในทะเลบางแห่งที่ประกาศเป็นอุทยานทางทะเล เช่น บริเวณที่มีปะการังสวยงาม เป็นต้นโดยมีกรมอุทยาน สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นองค์กรที่รับผิดชอบดูแลกฎหมายนี้

หลักการในการอนุรักษ์ในเขตอุทยานแห่งชาติ คือ การสงวน รักษาความสมดุลของระบบนิเวศ และรักษาสภาพความกลมกลืนของธรรมชาติ ทั้งป่าไม้ ดิน น้ำ สัตว์ป่า พืชพันธุ์ต่างๆ แต่อย่างไรก็ดีได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปศึกษาถึงความสวยงามของธรรมชาติได้อีกด้วย แต่ต้องปฏิบัติตนมิให้เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติหรือกระทบต่อความเป็นอยู่ของสัตว์ป่า

คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ ประกอบไปด้วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธาน อธิบดีกรมป่าไม้ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกรมที่ดิน และกรรมการอื่นที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกิน ๑๑ คนเป็นกรรมการ มีหน้าที่ให้คำปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตามมาตรา ๑๕ ดังกล่าวซึ่งเป็นงานในระดับนโยบาย ต่างจากคณะกรรมการป่าสงวนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ โดยมีหน้าที่ดูแลป่าสงวนแห่งชาติเฉพาะแห่ง มีลักษณะเป็นคณะกรรมการปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายนอกจากนี้ คณะกรรมการยังไม่อนุญาตให้ชุมชน ท้องถิ่นหรือประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการกิจการของอุทยานแต่อย่างใด

การกำหนดข้อห้ามมิให้กระทำการบางประการตาม มาตรา ๑๖ เป็นมาตรการเพื่อการคุ้มครองดูแล รักษา และอนุรักษ์อุทยาน แต่ก็ได้มีการแบ่งอำนาจให้ชุมชน ท้องถิ่น หรืออาสาสมัครชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมจัดการดังกล่าวด้วยแต่อย่างใด เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่บางตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ในการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดภายในเขตท้องที่รับผิดชอบ

พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๔

พระราชบัญญัติฉบับนี้ มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะบริเวณชายฝั่งทะเลซึ่งอาจมีป่า ป่าชายเลน หรือป่าพรุ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้ที่รักษาการตามกฎหมายนี้ และมีอำนาจในการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม และออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ โดยกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นองค์กรที่รับผิดชอบดูแลกฎหมายนี้

กฎหมายฉบับนี้มุ่งควบคุมการทำไม้ในเชิงพาณิชย์ การแปรรูปไม้ การทำสิ่งประดิษฐ์จากไม้ในลักษณะของการทำธุรกิจเพื่อหารายได้จากป่าและของป่า รัฐจึงมุ่งในการหารายได้ เช่น การเก็บค่าภาคหลวง การให้สัมปทาน มากกว่าที่จะควบคุมการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ของชาวบ้านเพื่อการยังชีพ โดยการควบคุมให้ผู้รับสัมปทานต้องมีการปลูกทดแทนซึ่งจะเป็นการคุ้มครองรักษาป่าไม้ให้ใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน พร้อมทั้งห้ามมิให้ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่เข้ามาใช้ประโยชน์จากป่าไม้ในพื้นที่สัมปทาน มาตรการเหล่านี้ มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้ที่ต้องพึ่งพิงป่าไม้และของป่าในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตตามประเพณีดั้งเดิมก่อนที่รัฐจะจัดการควบคุมการใช้ทรัพยากรป่าไม้

เพื่อเป็นการสงวนรักษาป่าไม้ไว้อันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม กฎหมายจึงห้ามการครอบครองป่าไว้เพื่อตนเองหรือผู้อื่น และห้ามมิให้แผ้วถางหรือทำลายป่า มิฉะนั้นจะมีความผิดและได้รับโทษทางอาญา อย่างไรก็ตาม สำหรับประชาชนที่ยากจนไม่มีที่ดินทำกิน กฎหมายยกเว้นให้มีการครอบครองป่าประเภท

เกษตรกรรมได้ โดยสามารถเข้าครอบครองและแผ้วถางเพื่อเพาะปลูกพืชได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่วนป่าที่ทางราชการมิได้ประกาศให้เป็นป่าเกษตรกรรม การครอบครองหรือแผ้วถางป่าจะต้องขออนุญาตต่อเจ้าหน้าที่ป่าไม้ในเขตที่ป่านั้นตั้งอยู่

กฎหมายต้องการที่จะอนุรักษ์ป่าไม้ไว้โดยกำหนดให้เป็นไม้หวงห้าม ทั้งนี้เพราะเป็นไม้ที่มีความสำคัญและกำลังจะหมดไป โดยเปิดโอกาสให้ขออนุญาตสำหรับการนำไม้มาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ หรือบางกรณีจะต้องได้รับสัมปทานการทำไม้จากรัฐ ส่วนไม้ที่ไม่ได้จัดให้เป็นไม้หวงห้ามประชาชนทั้งหลายย่อมมีสิทธิทำไม้ได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ การอนุญาตการทำไม้หวงห้ามนั้น กฎหมายกำหนดให้ทำได้ใน ๒ รูปแบบ คือ ๑. ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ๒. การได้รับสัมปทานการได้รับอนุญาต ทั้ง ๒ กรณี ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวง หรือในการอนุญาต โดยการอนุญาตนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อได้รับการอนุมัติจากรัฐมนตรีแล้วจะอนุญาตให้เป็นผู้ผูกขาดทำไม้โดยให้ผู้ได้รับอนุญาตเสียค่าธรรมเนียมให้แก่รัฐบาลตามจำนวนที่รัฐมนตรีกำหนดจะเห็นได้ว่าการอนุญาตให้บุคคลใดเข้ามาทำประโยชน์จากป่าไม้หรือไม่นั้น กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานของรัฐเท่านั้นเป็นผู้ที่มีอำนาจอนุญาต อาจก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องความไม่โปร่งใส หรือความไม่ยุติธรรมกรณีที่มีผู้ยื่นขออนุญาตหลายรายเป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่บางตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ภายในเขตท้องที่รับผิดชอบ

พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายที่มีเนื้อหากำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดการเขตพื้นที่ที่ต้องการใช้ประโยชน์เป็นกรณีพิเศษโดยการจัดสร้างเป็นสวนป่า ซึ่งมีข้อกำหนดที่เป็นข้อห้ามการใช้ประโยชน์ที่ดินและการกระทำต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยได้นิยามคำว่า “สวนป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ได้ขึ้นทะเบียนเพื่อทำการปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้ที่เป็นไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้โดยกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นองค์กรที่รับผิดชอบดูแลกฎหมายนี้

ก่อนการตัดหรือโค่นไม้ที่ได้มาจากการทำสวนป่า ให้ผู้ทำสวนป่าแจ้งเป็นหนังสือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อออกหนังสือรับรองพร้อมทั้งเงื่อนไขถ้ามี แล้วจึงดำเนินการตัดหรือโค่นไม้ดังกล่าวได้สวนป่าจะนำเคลื่อนที่ออกจากสวนป่า ต้องมีรอยตราตี ตอกหรือประทับหรือแสดงการเป็นเจ้าของ และในการนำเคลื่อนที่ ผู้ทำสวนป่าต้องมีหนังสือรับรองการแจ้งตลอดจนบัญชีแสดงรายการไม้กำกับไปด้วยตลอดเวลาที่นำเคลื่อนที่เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่บางตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ภายในเขตท้องที่รับผิดชอบ

พระราชบัญญัติเลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕

เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่บางตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ในการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ภายในเขตท้องที่รับผิดชอบ

พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖

พระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมและจัดระเบียบเส้นทางการคมนาคม ทางน้ำ ท่าเทียบเรือการเดินเรือ รวมทั้งป้องกันและรักษาสภาพแวดล้อมในน่านน้ำของไทย โดยมีบทบัญญัติห้าม การปลูกสร้างอาคารรุกล้ำเข้าไปในเขตแหล่งน้ำซึ่งเป็นมาตรการช่วยป้องกันมลพิษในแหล่งน้ำอันเกิดจาก กิจกรรมต่างๆ จากภายในอาคารที่จะถ่ายเทลงสู่แหล่งน้ำ รวมทั้งมีบทบัญญัติห้ามเรือที่สัญจรไปมาทิ่ง สิ่งของหรือขยะลงในแหล่งน้ำดังกล่าว

พระราชบัญญัตินี้ เป็นกฎหมายที่นำมาใช้ในการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทะเล จากการปลูกสร้างที่รุกล้ำทะเล ลำน้ำ หรือการก่อให้เกิดตะกอน การปล่อยทิ้งน้ำมันและเคมีภัณฑ์ น้ำมัน ปิโตรเลียม โดยสามารถบังคับใช้กฎหมายดำเนินการกับผู้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทะเลและแหล่งน้ำได้แม้ ยังไม่เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน ดังเช่นบทบัญญัติในมาตรา ๙๖ แห่งพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมีข้อห้ามการเททิ้งสิ่งของ ขยะ และสิ่งอื่น ไตลงในทางเดินน้ำ ดังนี้

๑. ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้ง หิน กรวด ทราย โคลน อับเฉาสีงของ หรือสิ่งปฏิกูลใดๆ รวมทั้งน้ำมัน และเคมีภัณฑ์ ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชน หรือที่ ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยอันจะเป็นเหตุให้เกิดการตื่นเขิน หรือตกตะกอน หรือทำให้แม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ อันเป็นทางสัญจรของประชาชน หรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยสกปรกเป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิต หรือเป็นอันตรายแก่การเดินเรือ

๒. ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้ง หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้น้ำมันและเคมีภัณฑ์ หรือสิ่งใดๆ ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชน หรือที่ประชาชนใช้ ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยอันจะเป็นเหตุให้เกิดเป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิต หรือต่อสิ่งแวดล้อม หรือเป็นอันตรายต่อการเดินเรือในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบดังกล่าว

การเททิ้งสิ่งที่จะเป็นเหตุให้เกิดเป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิต หรือต่อสิ่งแวดล้อม หรือเป็นอันตรายต่อ การเดินเรือ หรือปล่อยให้น้ำมันปิโตรเลียม หรือน้ำมันที่ปนกับน้ำรั่วไหลลงสู่แหล่งน้ำ ต้องรับโทษทางอาญา ตามมาตรา ๑๑๙ ทวิ และ ๒๐๔ รวมทั้งต้องชดใช้เงินค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการแก้ไขสิ่งเป็นพิษ หรือชดใช้ค่าเสียหายเหล่านั้นอีกด้วย

การทิ้งสิ่งของลงในทะเลที่จะเป็นความผิดตามมาตรา ๑๑๙ และมาตรา ๑๑๙ ทวิ ต้องทิ้งใน ปริมาณที่เพียงพอจะทำให้เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตในแหล่งน้ำหรือการเดินเรือ ซึ่งเป็นปัญหาในการตีความ จึงไม่น่าจะใช้บังคับหรือลงโทษผู้ทิ้งสิ่งของลงในแหล่งน้ำหรือทะเลในปริมาณเล็กน้อยได้ ซึ่งการกระทำ ดังกล่าวเป็นเวลานานหรือเป็นการกระทำของหลายคนย่อมจะสะสมมากขึ้นก่อให้เกิดอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต และสิ่งแวดล้อมได้เช่นกัน

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดแนวทางและมาตรการในการควบคุมและแก้ไขปัญหามลพิษ ของสิ่งแวดล้อมไว้อย่างเป็นระบบกล่าวคือการกำหนดให้มีการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมทั้งใน ระดับชาติและระดับจังหวัดโดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษและการจัดทำระบบบำบัดมลพิษ

การกำหนดมาตรการควบคุมมลพิษโดยการจัดตั้งคณะกรรมการควบคุมมลพิษ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำมาตรฐานการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดการประกาศกำหนดเขตควบคุมมลพิษพร้อมมาตรการในการควบคุมและแก้ไขปัญหามลพิษการจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียและระบบกำจัดของเสียการกำหนดมาตรการส่งเสริมและความช่วยเหลือในด้านต่างๆเพื่อจูงใจให้เกิดการยอมรับและร่วมมือกันในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตลอดจนการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดมลพิษและมาตรการบังคับไว้ในหมวดที่ ๔ ว่าด้วยการควบคุมมลพิษดังนี้

การกำหนดเขตควบคุมมลพิษ สำหรับพื้นที่ที่มีปัญหามลพิษซึ่งมีแนวโน้มร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนหรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้ท้องที่นั้นเป็น เขตควบคุมมลพิษ พร้อมทั้งกำหนดมาตรการเพื่อ ควบคุม ลด และขจัดมลพิษ โดยให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อดำเนินการ

การกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง กฎหมายฉบับนี้ให้อำนาจแก่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งและพื้นที่บริเวณปากแม่น้ำ โดยมีการตรวจวัดเป็นระยะ ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันปัญหามลพิษของน้ำทะเลได้เป็นอย่างดี

กฎหมายยังกำหนดให้รัฐมนตรีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศกำหนดประเภท และขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมนั้นอีกด้วย

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘

พระราชกำหนดการประมงมีทั้งสิ้น ๑๗๖ มาตรา จำนวน๑๒หมวด ซึ่งสาระสำคัญได้กระจายตามหมวดต่างๆ

หมวด ๑ บททั่วไป

มาตรา ๘ ที่ระบุว่า การกระทำความผิดตาม พระราชกำหนดนี้ หรือตามกฎหมายของราชอาณาจักรไทย หรือตามหลักเกณฑ์หรือมาตรการตามกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องหรือหลักเกณฑ์หรือมาตรการขององค์การระหว่างประเทศ บรรดาที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์และบริหารจัดการการประมง ไม่ว่าจะกระทำในน่านน้ำไทยหรือนอกน่านน้ำไทย และไม่ว่ากระทำโดยใช้เรือประมงไทย เรือประมงที่มีใช้เรือประมงไทย หรือเรือไร้สัญชาติ เป็นการกระทำความผิดในราชอาณาจักรและต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้ใน พระราชกำหนดนี้ และให้ศาลไทยมีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีได้ “หากความผิดเกิดขึ้นนอกน่านน้ำไทย และการกระทำความผิดนั้นมิใช่เรือประมงไทยหรือผู้มีสัญชาติไทย ให้กระทำได้เมื่อได้รับแจ้งจากรัฐต่างประเทศที่การกระทำความผิดเกิดขึ้น หรือองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้นแล้วให้เป็นหน้าที่ของอธิบดีที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศหรือขององค์การระหว่างประเทศในการดำเนินการเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้”

มาตรา ๑๐ ระบุว่า ห้ามมิให้ผู้ใดใช้เรือไร้สัญชาติทำการประมง

มาตรา ๑๑ ห้ามมิให้โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับสัตว์น้ำจำงลูกจ้างโดยฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานหรือจ้างคนต่างด้าวที่ไม่ได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวหากพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบลูกจ้างหรือคนงานที่ผิดกฎหมายไม่เกิน

๕ คน (ต่างตัวผิดกฎหมาย) อธิบดีมีคำสั่งให้หยุดประกอบกิจการโรงงานตั้งแต่ ๑๐ - ๓๐ วัน และหากพบว่ามากกว่า ๕ คน อธิบดีแจ้งปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเพื่อสั่งปิดโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานได้ โดยหากพบว่าโรงงานที่ถูกสั่งให้ปิดยังทำความผิดซ้ำอีกภายใน ๓ ปี ก็สามารถให้เพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานได้

หมวด ๒ เรื่องการบริหารจัดการด้านการประมงนั้น

มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติในมาตรา ๑๓ โดยมีนายกฯ เป็นประธาน ซึ่งมีหน้าที่กำหนดนโยบายและกำกับการบริหารจัดการการประมงต่างๆ ในขณะที่มาตรา ๒๖ ก็กำหนดให้มีคณะกรรมการประมงประจำจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ

หมวด ๓ เรื่องการทำประมงในน่านน้ำไทย

เนื้อหาได้กำหนดให้ผู้ทำการประมงน้ำจืดในที่จับสัตว์น้ำที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน โดยใช้เครื่องมือทำการประมงตามที่อธิบดีประกาศกำหนด หรือแม้แต่เรือประมงพื้นบ้านก็ต้องได้รับใบอนุญาตก่อน ซึ่งจะมีการกำหนดจำนวนและประเภทเครื่องมือทำการประมงที่ได้รับอนุญาตไว้ในใบอนุญาตด้วย รวมทั้งต้องจัดทำสมุดบันทึกการทำประมง ซึ่งจะต้องมีประเภทและปริมาณของ สัตว์น้ำที่จับได้ให้ตรวจสอบได้ด้วย สำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตทำประมงพาณิชย์นั้น จะกำหนดไม่ให้ทำการประมงในเขตทะเลชายฝั่ง โดยใบอนุญาตจะมีอายุ ๒ ปี ซึ่งใบอนุญาตจะโอนมิได้ เว้นแต่เป็นการโอนให้บุพการี คู่สมรสหรือผู้สืบสันดานเท่านั้น

หมวด ๔ การทำการประมงนอกน่านน้ำไทย

โดยได้กำหนดให้มีใบอนุญาตเช่นกัน แต่ที่เพิ่มเติมขึ้นมาคือต้องมีผู้สังเกตการณ์ประจำอยู่ในเรือประมงด้วย และหากเกิดกรณีเรือประมงไทยหรือเป็นเจ้าของเรือประมงที่มีเรือประมงไทย แต่ใช้ผู้ควบคุมเรือหรือคนประจำเรือหรือมีผู้โดยสารเป็นผู้มีสัญชาติไทยทำประมงนอกน่านน้ำไทย จนเป็นละเมิดกฎหมายของรัฐต่างประเทศ และทำให้ผู้ควบคุมเรือคนประจำเรือ หรือผู้โดยสารซึ่งไปกับเรือประมงต้องตกค้างอยู่ในต่างประเทศ มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการนำบุคคลดังกล่าวกลับประเทศภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง ซึ่งหากเจ้าของเรือประมงไม่ชดใช้ค่าใช้จ่ายภายในกำหนดเวลา กรมประมงก็มีอำนาจยึดเรือประมงและนำออกขายทอดตลาดได้

หมวด ๕ มาตรการอนุรักษ์และบริหารจัดการ

วัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์และบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลทางธรรมชาติและรักษาทรัพยากรสัตว์น้ำและระบบนิเวศไว้อย่างยั่งยืน โดยระบุไม่ให้ใช้ไฟฟ้า หรือวัตถุระเบิดจับสัตว์น้ำ รวมทั้งห้ามมิให้ผู้ใดครอบครองสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่เกิดจากกรณีดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ยังมีการคงเรื่องของเครื่องมือจับสัตว์น้ำที่ห้ามใช้ตามที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้เคยออกประกาศไว้ด้วย

หมวด ๖ การส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อเป็นแหล่งผลผลิตของสัตว์น้ำเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

หมวดที่ ๗ การควบคุม เฝ้าระวัง สืบค้น และตรวจสอบ

มีการกำหนดไว้อย่างเข้มงวดตั้งแต่เรือประมง การควบคุมเฝ้าระวัง หลักฐานการสืบค้น มาตรการในการตรวจสอบ จนถึงท่าเทียบเรือ โดยเรือประมงนั้นต้องมีการติดตั้งระบบติดตามเรือสมุดบันทึกการทำประมง รวมถึงการแจ้งเข้า - ออกท่าเทียบเรือ

หมวดที่ ๘ สุขภาพอนามัยของสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ

ให้เป็นหน้าที่กรมประมงในการจัดทำมาตรฐานด้านสุขอนามัยในการจับการดูแลรักษาสัตว์น้ำ การแปรรูปสัตว์น้ำ การรักษา การขนส่งหรือขนถ่ายสัตว์น้ำหรือขนถ่ายสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำเพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการกิจการประมงนำไปใช้ปฏิบัติในกิจการของตนให้ได้สัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่ได้รับการรับรองคุณภาพว่าได้มาตรฐานด้านสุขอนามัยและมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค

หมวด ๙ ว่าด้วยเรื่องพนักงานเจ้าหน้าที่

วัตถุประสงค์เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้ โดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบ ควบคุม และเฝ้าระวังได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้มั่นใจว่าได้รับการจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจการการประมงมีความครบถ้วนและถูกต้อง

หมวด ๑๐ มาตรการทางปกครอง

วัตถุประสงค์เพื่อกำหนดมาตรการทางปกครองที่เพียงพอเพื่อให้การปฏิบัติตามพระราชกำหนดนี้เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการใช้โทษทางอาญาที่ได้กำหนดไว้ใน หมวด ๑๑

หมวด ๑๑ บทกำหนดโทษ

มีความเกี่ยวเนื่องกันในเรื่องของการบทลงโทษต่างๆ โดยเริ่มตั้งแต่มาตรา ๑๑๐ เป็นต้นไป บทลงโทษสุดเฉียบ สำหรับบทลงโทษที่น่าสนใจนั้น ระบุไว้ตั้งแต่มาตรา ๑๒๒ เป็นต้นไป โดยเฉพาะในเรื่องใช้เรือไร้สัญชาติในการทำประมง ซึ่งจะมีโทษเปรียบเทียบปรับตามขนาดของเรือ โดยโทษสูงสุดนั้นเป็นเรือ ๑๕๐ ตันกรอส จะมีโทษปรับ ๕ - ๓๐ ล้านบาท หรือปรับจำนวน ๕ เท่าของมูลค่าสัตว์น้ำที่จับได้ ขึ้นกับจำนวนที่มากกว่า ส่วนกรณีจ้างแรงงานผิดกฎหมายนั้นก็จะมีโทษปรับไม่น้อยกว่า ๔ - ๘ แสนบาทต่อราย ในขณะที่ผู้ประกอบการโรงงานนั้น หากเกิดกรณีเดียวกันนอกจากปรับ ๒ แสนบาทถึง ๒ ล้านบาทแล้วยังมีโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกวันละ ๑ - ๕ แสนบาท ตลอดเวลาที่ฝ่าฝืน บทลงโทษดังกล่าวยังมีการระบุเป็นรายมาตราครอบคลุมไปถึงประมงพื้นบ้านและประมงพาณิชย์ด้วยที่น่าสนใจคือในมาตรา ๑๖๗ กำหนดไว้ว่า หากมีการกระทำผิดที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายอย่างร้ายแรงซ้ำภายใน ๕ ปี อัตราโทษตามที่กำหนดไว้ในแต่ละมาตราให้เพิ่มเป็น ๒ เท่า

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๗๔ ระบุว่า ผู้ใดทำการประมงโดยใช้เรือประมงที่มีขนาดตั้งแต่ ๑๐ ตันกรอส ขึ้นไป แต่ไม่ถึง ๑๕ ตันกรอส และได้จดทะเบียนเป็นเรือสำหรับการประมง และได้รับใบอนุญาตตั้งอยู่ในวันก่อนพระราชกำหนดใช้บังคับ อธิบดีจะอนุญาตให้ทำการประมงพื้นบ้านต่อไปจนกว่าจะเลิกทำการประมงก็ได้

มาตรา ๑๗๕ ผู้ใดทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินอยู่ในวันก่อนวันที่ พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่พระราชกำหนดใช้บังคับ และเมื่อได้ยื่นคำขอแล้วให้ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่อไปได้จนกว่าจะได้รับแจ้งคำสั่งไม่อนุญาต

มาตรา ๑๗๖ ให้กรมประมงจัดให้มีการขึ้นทะเบียนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่พระราชกำหนดใช้บังคับ”

ตอนท้ายของ พระราชกำหนดฉบับนี้ได้กำหนดอัตราค่าอากรใบอนุญาตและอัตราค่าธรรมเนียมต่างๆ เช่น เครื่องมือทำการประมง, ใบอนุญาตทำการประมง และใบอนุญาตให้ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ฯลฯ

ปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จากปัญหาอุปสรรคด้านกฎหมายที่ใช้เป็นเครื่องมือเพื่อดำเนินภารกิจให้ลุล่วงดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การปฏิบัติงานของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ ดังนั้นเพื่อให้เกิดผลในการปฏิบัติงานจึงได้ดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ขึ้นโดยมีหลักการและเหตุผลคือ “โดยที่ในปัจจุบันการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งยังไม่มีความเป็นเอกภาพ ขาดการบูรณาการและการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในท้องถิ่น ประกอบกับได้มีการบุกรุกหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นจำนวนมาก ทำให้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเปลี่ยนแปลงและเสื่อมโทรมประกอบกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังไม่มีมาตรการคุ้มครองเพื่อคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในบางพื้นที่สมควรมีกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการ บำรุงรักษา อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟู และบำรุงรักษาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างสมดุลและยั่งยืนจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้” ซึ่งร่างพระราชบัญญัตินี้แบ่งออกเป็นหมวด ๕ หมวด คือ คณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติชุมชนชายฝั่ง การคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พนักงานเจ้าหน้าที่ และบทกำหนดโทษ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๑. กำหนดความหมายของ “ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง” ให้หมายถึงสิ่งที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นตามธรรมชาติในบริเวณทะเลและชายฝั่ง หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์แก่ระบบนิเวศน์ทางทะเลและชายฝั่ง

๒. กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติขึ้นเพื่อเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่เสนอนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติต่อคณะรัฐมนตรีตลอดจนให้ความเห็น ข้อเสนอแนะและคำปรึกษาแก่หน่วยงานของรัฐเพื่อดำเนินการตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบในการออกกฎกระทรวง กำหนดให้พื้นที่ป่าชายเลนบริเวณใดบริเวณหนึ่งเป็นพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์ หรือกำหนดให้พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๓. กำหนดให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอาจให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลหรือเกาะ ในการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ ฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๔. กำหนดให้มีการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง การกำหนดให้พื้นที่ป่าชายเลนในบริเวณใดบริเวณหนึ่งเป็นพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์โดยพื้นที่ที่กำหนดจะต้องเป็นพื้นที่ที่ไม่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า หรือไม่อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลใดซึ่งไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ และหากพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์อยู่ในเขตป่า

สงวนแห่งชาติให้หยุดอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมป่าไม้ตามกฎหมายป่าสงวนแห่งชาติเป็นอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ทั้งนี้เพื่อเป็นการแก้ไขอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่มีปัญหาในการปฏิบัติให้ชัดเจนทั้งในแง่ของภารกิจและในแง่พื้นที่ด้วยนอกจากนี้ให้มีการกำหนดให้พื้นที่ที่มีทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่อยู่ในสภาพสมบูรณ์อื่นสมควรสงวนไว้ให้อยู่ในสภาพเดิม พื้นที่ที่เป็นถิ่นที่คุ้มครอง เช่น ห้ามดำเนินกิจกรรมหรือกระทำการใดๆที่อาจเป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งกำหนดมาตรการสงวน อนุรักษ์ พื้นฟูและการใช้ประโยชน์ตามความเหมาะสมของพื้นที่ กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติหรือมิให้กระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติและอาจกำหนดมาตรการคุ้มครองอื่นๆ ตามความเหมาะสมแก่สภาพพื้นที่นั้น

๕. กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่งจากหลักการร่างพระราชบัญญัตินี้เห็นว่าหากได้ดำเนินการจนมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายแล้ว จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้อย่างเป็นเอกภาพและยั่งยืนต่อไป

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามกฎหมายที่ใช้ในภารกิจ

ภารกิจด้านทรัพยากรป่าชายเลนในการดำเนินการตามภารกิจด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลน ซึ่งจะต้องดำเนินการภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ ซึ่งประกอบด้วย พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๕ และพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ นั้น ในส่วนของพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๕ นั้น ไม่สู้จะมีปัญหามากนักเนื่องจากเป็นกฎหมายที่ได้มีบทบัญญัติให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่อย่างชัดเจนอยู่แล้ว คงมีปัญหาในการดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งพื้นที่ป่าชายเลนส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งจากการสำรวจมีถึง ๑.๕ ล้านไร่ และแม้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจะมีภารกิจและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ และกฎหมายที่ออกตามพระราชบัญญัติดังกล่าวในส่วนที่เป็นพื้นที่ป่าชายเลนก็ตาม แต่ในการบำรุงรักษาป่าสงวนแห่งชาติจะต้องดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งมีอธิบดีกรมป่าไม้เป็นผู้มีอำนาจสั่งการ การพิจารณาอนุญาตอนุมัติโดยเฉพาะปัญหาในการที่กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจะเข้าดำเนินการบำรุงรักษาป่าสงวนแห่งชาติตามอำนาจหน้าที่ที่กีดขัดด้วยข้อกฎหมายตาม มาตรา ๑๙ ซึ่งบัญญัติไว้ว่ามาตรา ๑๙ เพื่อประโยชน์ในการควบคุม ดูแล รักษาหรือบำรุงป่าสงวนแห่งชาติอธิบดีมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้ซึ่งจากการปฏิบัติงานที่ผ่านมาได้มีความพยายามในการแก้ไขปัญหานี้โดยการที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีประกาศ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๗ แต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายนี้บัญญัติไว้ทุกประการแล้วก็ตาม แต่ก็ติดขัดอยู่ที่จะต้องขอให้อธิบดีกรมป่าไม้เป็นผู้สั่งการอยู่อีก จากการประสานงานกรมป่าไม้ก็ได้แจ้งให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งขออนุญาตเป็นรายๆ ไป โดยในแต่ละโครงการให้เจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้เป็นหัวหน้าโครงการด้วย กรณีดังกล่าวนี้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งพิจารณาเห็นว่า เป็นปัญหาอุปสรรคจากข้อกฎหมายทำให้ขาดเอกภาพและความคล่องตัวในการดำเนินการภารกิจ จึงได้หารือคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ เพื่อประโยชน์ในการควบคุม ดูแล รักษาหรือบำรุงทรัพยากรป่าชายเลนที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและใน

เขตป่าไม้ตามอำนาจหน้าที่ได้หรือไม่ เพียงไร ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะ ๗) ได้พิจารณาแล้วมีความเห็นตามเรื่องเสร็จที่ ๕๖๙/๒๕๕๐ ว่าประเด็นที่หนึ่ง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ เพื่อประโยชน์ในการควบคุม ดูแล รักษา หรือบำรุงทรัพยากรป่าชายเลนที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและในเขตป่าไม้ตามอำนาจหน้าที่ได้หรือไม่เพียงใด เห็นว่า พระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยรับโอนกิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้สิน พิหาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เฉพาะสำนักวิชาการ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานป่าชายเลน และสถานีวิจัยป่าชายเลนจังหวัดระนอง ของกลุ่มพัฒนาป่าชายเลนและป่าพรุในสวนวิจัยเศรษฐกิจและพัฒนากิจการจัดการป่าไม้ สำนักงานป่าไม้เขต เฉพาะฝ่ายจัดการป่าชายเลนฝ่ายอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานจัดการป่าชายเลน มาเป็นของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ทั้งนี้ ตามมาตรา ๖๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ และมาตรา ๘ แห่งพระราชกฤษฎีกาโอนกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปเป็นกรมป่าไม้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปรับปรุงอำนาจหน้าที่และกิจการของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมป่าไม้และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๖ และเพื่อรองรับการโอนภารกิจดังกล่าวรวมทั้งให้บรรลุล่วงวัตถุประสงค์ในการปฏิรูประบบราชการตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ บทบัญญัติมาตรา ๑๖๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาเดียวกันจึงบัญญัติให้บรรดาอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งของส่วนราชการหรือของส่วนหนึ่งส่วนใดของส่วนราชการที่โอนมา หรือของรัฐมนตรีเจ้าสังกัดและผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการที่รับโอนดังกล่าวเมื่อพิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่ามีเจตนารมณ์ที่จะให้ครอบคลุมการโอนบรรดาอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งใดของส่วนราชการ หรือของส่วนหนึ่งส่วนใดของส่วนราชการที่โอนไปเป็นของส่วนราชการที่รับโอน แม้จะมีได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนในพระราชกฤษฎีกานี้หรือพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุล่วงวัตถุประสงค์ในการปฏิรูประบบราชการและเพื่อวัตถุประสงค์ในทางบริหารที่จะให้ส่วนราชการที่รับโอนภารกิจนั้นสามารถปฏิบัติงานตามภารกิจดังกล่าวได้อย่างต่อเนื่อง ฉะนั้น กรณีนี้เมื่อโอนภารกิจในส่วนที่เกี่ยวกับป่าชายเลนมาเป็นของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งย่อมทำให้บรรดาอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ และพระราชบัญญัติป่าไม้ โอนมาเป็นของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อย่างไรก็ตาม การโอนอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวก็เพื่อประโยชน์ทางการบริหาร แต่ไม่มีผลเป็นการแก้ไขอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการตามกฎหมายที่บัญญัติไว้แต่อย่างใดประเด็นที่สอง อธิบดีกรมป่าไม้สามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ สั่งการให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดในเขตป่าสงวนแห่งชาติเพื่อประโยชน์ในการควบคุม ดูแล รักษา หรือบำรุงทรัพยากรป่าชายเลนตามอำนาจหน้าที่ได้หรือไม่ เพียงใด เห็นว่า นิยามคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ได้บัญญัติให้ “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่าผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งจะเห็นได้ว่ากฎหมายได้ใช้ถ้อยคำที่มีความหมายกว้าง

โดยมิได้ระบุไว้เป็นการเฉพาะว่าต้องแต่งตั้งจากบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการใดแม้โดยข้อเท็จจริงแล้วผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งย่อมพิจารณาแต่งตั้งจากบุคคลที่มีความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติของกฎหมายด้วย แต่เมื่อไม่มีข้อจำกัดไว้จึงเป็นการให้ดุลพินิจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สามารถจะแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้หรือจะเป็นเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการอื่นเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ดังนั้น ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็น “พนักงานเจ้าหน้าที่” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติฯ จึงมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ทุกประการ และมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติฯ กำหนดให้อธิบดีกรมป่าไม้มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้

ย่อมเห็นได้ว่ามาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดบุคคลที่อธิบดีกรมป่าไม้สามารถสั่งให้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดไว้ ๒ ประเภท กล่าวคือ ประเภทที่หนึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่และประเภทที่สอง เจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้ ฉะนั้น เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ออกประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๗ แต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็น “พนักงานเจ้าหน้าที่” ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติจึงต้องถือว่าผู้ได้รับแต่งตั้งเป็น “พนักงานเจ้าหน้าที่” มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายดังกล่าวบัญญัติไว้ทุกประการอธิบดีกรมป่าไม้จึงสามารถอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติฯ สั่งการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อประโยชน์ในการควบคุม ดูแล รักษา หรือบำรุงป่าสงวนแห่งชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้จากความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าวจึงเห็นว่า ยังไม่มีแนวทางแก้ไขอย่างเป็นรูปแบบที่จะให้การดูแลทรัพยากรป่าชายเลนของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นเอกภาพแต่อย่างใด

ภารกิจด้านทรัพยากรทางทะเล ในการดำเนินการอนุรักษ์ พื้นฟู บริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ เป็นเครื่องมือในการจัดการทำภารกิจ โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้อยู่ในความรับผิดชอบของกรมประมงกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีคำสั่ง ที่ ๓๗๗/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ แต่งตั้งข้าราชการบางตำแหน่งของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการประมง ให้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามมาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติการประมงพ.ศ. ๒๔๙๐ เฉพาะในที่จับสัตว์น้ำซึ่งเป็นทะเล กล่าวคือ มาตรา ๕๖ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจที่จะเข้าไปในที่จับสัตว์น้ำแห่งใดๆ หรือเรือทำการประมงของบุคคลใดๆ เพื่อตรวจการทำประมง เครื่องมือทำการประมง สัตว์น้ำ หลักฐานบัญชีและเอกสารต่างๆ ของผู้รับอนุญาตได้ทุกเมื่อผู้รับอนุญาตต้องอำนวยความสะดวกและชี้แจงแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ทุกประการ มาตรา ๕๗ เมื่อปรากฏว่าบุคคลใดกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำการเช่นว่านั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับกุมผู้นั้นพร้อมด้วยเรือ เครื่องมือทำการประมง สัตว์น้ำ และสิ่งอื่นๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิดเพื่อดำเนินการตามกฎหมายมาตรา ๕๙ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจทำการรื้อถอน ทำลายหรือยึดเครื่องมือซึ่งตั้งอยู่ในที่จับสัตว์น้ำโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ และสิ่งต่างๆซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๕๘ ในกรณีที่ผู้รับคำสั่งไม่ได้รื้อถอนไปภายในเวลาอันสมควร ค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนดังกล่าวให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ฝ่าฝืนเป็นผู้ออกซึ่งที่ผ่านมาปัญหาคงมีว่า ตำแหน่งบางตำแหน่งนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยังมีคำสั่งแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ทำให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งซึ่งมีอัตรากำลังน้อย ขาดบุคลากรที่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเพียงพอ ซึ่งกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งไม่มีอำนาจที่จะแต่งตั้งเองได้ทำให้ขาดความเป็นเอกภาพ

ในการดำเนินการตามภารกิจในการอนุรักษ์และฟื้นฟูสัตว์ทะเลที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ ซึ่งจะต้องดำเนินการโดยอาศัยพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นกฎหมายที่อยู่ในความดูแลของกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในส่วนที่เป็นสัตว์บกและในความดูแลของกรมประมงในส่วนที่เป็นสัตว์น้ำ ปัจจุบันในส่วนของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีประกาศ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๗ แต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ในการจับกุม ปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายฉบับนี้ภายในเขตท้องที่รับผิดชอบแล้วแต่ในส่วนที่เป็นเขตอุทยานแห่งชาติกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งไม่มีอำนาจเข้าไปดำเนินการได้และในส่วนของกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยังมิได้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจปฏิบัติการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสัตว์น้ำแต่อย่างใด จึงทำให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งยังไม่อาจดูแลสัตว์ทะเลหายาก ไม่ว่าจะเป็นเต่าทะเล พะยูน โลมา ฉลามวาฬ และวาฬซึ่งเหลืออยู่ในธรรมชาตินี้อย่างมากจนใกล้สูญพันธุ์หรือแม้แต่นวนปะการังที่ถูกทำลายได้อย่างเต็มที่ ภารกิจในด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรแหล่งหญ้าทะเล ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายที่กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจะใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการอย่างเต็มที่ การดำเนินการที่ผ่านมาต้องอาศัยช่องทางของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยขอให้สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ออกประกาศกำหนดให้เป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ภารกิจในด้านทรัพยากรที่ดินชายทะเลการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ชายฝั่ง ชายหาดและหาดโคลน ซึ่งเป็นภารกิจที่โอนมาจากกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยตามข้อมูล ชายฝั่งทะเลของประเทศไทยมีความยาวทั้งสิ้น ๒,๖๖๗ กิโลเมตร ใน ๒๓ จังหวัด ปัจจุบันประสบปัญหาการกัดเซาะอย่างรุนแรงประมาณร้อยละ ๒๐ หรือประมาณ ๕๓๓ กิโลเมตรนั้น ปัจจุบันภารกิจด้านนี้ตามกฎหมายยังขาดความชัดเจนว่าหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบหลัก คงมีเพียงพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งกำหนดอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจจำแนกและทำสำมะโนที่ดินเพื่อใช้ทราบถึงความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติและความเหมาะสมแก่การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การวางแผนการใช้ที่ดินการกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินและการกำหนดมาตรการเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำมาเป็นอำนาจของคณะกรรมการพัฒนาที่ดินและกรมพัฒนาที่ดินโดยมีการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นรองประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ อธิบดีกรมชลประทานอธิบดีกรมที่ดินอธิบดีกรมทรัพยากรธรณีอธิบดีกรมธนารักษ์ อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ อธิบดีกรมป่าไม้อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง อธิบดีกรมวิชาการเกษตร อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินห้าคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงเป็นที่ประจักษ์ในด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำด้านการเกษตร หรือด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ดินเป็นกรรมการโดยให้อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น ซึ่งจะเห็นได้ว่าอธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมิได้เป็นกรรมการในคณะกรรมการนี้ด้วยทั้งที่มีภารกิจในด้านที่ดินชายฝั่ง

ภารกิจด้านการบริหารจัดการงบประมาณจากข้อเท็จจริงพบว่าการดำเนินงานของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อควบคุมกำกับดูแลป้องกันการบุกรุกการทำลายทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกระทำผิดตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องมีงบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานเมื่อเทียบกับจำนวนพื้นที่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานและในส่วนของงานแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งยังไม่มีการจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานเท่าที่ควร

ด้านบุคลากรหน่วยงานได้รับการบรรจุบุคลากรที่เป็นข้าราชการน้อยส่วนใหญ่บรรจุข้าราชการที่เป็นหัวหน้างานเพียงตำแหน่งเดียวไม่มีผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติงานแทนในกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานไม่สามารถปฏิบัติราชการได้นอกนั้นบรรจุเป็นพนักงานราชการและพนักงานจ้างเหมาซึ่งมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานให้ครอบคลุมพื้นที่ในความรับผิดชอบขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากสวัสดิการ เงินค่าจ้างและค่าตอบแทนที่ได้รับก็น้อยไม่สอดคล้องกับการดำรงชีพขาดการดูแลด้านสวัสดิการส่งผลถึงขวัญและกำลังใจ

ปัญหาด้านอุปกรณ์และเครื่องมือในการปฏิบัติงานในทุกหน่วยงานยังขาดแคลนอุปกรณ์การปฏิบัติงานให้เพียงพอตามความจำเป็นและเหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานเช่นเรือตรวจการณ์รถยนต์อาวุธปืนวิทยุสื่อสารเครื่อง GPS ฯลฯ ที่มีใช้งานก็มีอายุการใช้งานมานานอยู่ในสภาพเก่าชำรุดนอกจากนั้นอาคารสถานที่ปฏิบัติงานและวัสดุครุภัณฑ์ก็ขาดแคลนด้วยเช่นเดียวกัน

ปัญหาการใช้กฎหมายพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่ที่ถูกบุกรุกขาดกฎหมายลำดับรองเฉพาะสำหรับเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งโดยตรงในทางปฏิบัติจำเป็นต้องใช้กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องเช่นพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ ฯลฯ โดยกฎหมายดังกล่าวมีวัตถุประสงค์แตกต่างกันไปตามพันธกิจและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานนั้นซึ่งไม่ครอบคลุมวัตถุประสงค์และหลักการทางวิชาการในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างครอบคลุมและทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ปัญหาจากประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเรื่องกำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและหลักเกณฑ์วิธีการระเบียบปฏิบัติและแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้กำหนดการก่อสร้างหรือขยายสิ่งก่อสร้างบริเวณในทะเลที่มีลักษณะเป็นกำแพงริมชายฝั่งติดแนวชายฝั่งความยาวตั้งแต่ ๒๐๐ เมตรขึ้นไป เช่นรอดักทรายเชื่อมกันทรายและคลื่นรอบังคับกระแสน้ำทุกขนาดและแนวเชื่อมกันคลื่นนอกฝั่งทะเลทุกขนาดต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ก่อนซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นทั้งผลดีที่ให้มีการศึกษาอย่างรอบด้านและเป็นผลเสียที่ทำให้เกิดความล่าช้าในการแก้ปัญหา

ตารางที่ ๓ - ๒ แสดงกรณีศึกษา คดีการทำลายทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ในอดีตหมวด ๓ ว่าด้วย สัตว์น้ำที่ห้ามทำการประมง

ข้อกล่าวหา/พฤติกรรม แห่งความผิด	ความผิด ตามมาตรา	องค์ประกอบความผิด	ลงโทษ ตามมาตรา
๑. ทำการประมงเต่าทะเล/กระ ทะเล เกือบ หรือทำอันตราย ไข่เต่าทะเล/ไข่กระทะเลในหาด โดยไม่ได้รับอนุญาตอันเป็นการ ฝ่าฝืนประกาศรัฐมนตรีซึ่ง ประกาศตามความในมาตรา ๓๒ เรื่อง..... ลว. ๑๔ เม.ย. ๒๔๙๐	๓๒ (๗)	๑. ผู้ใด ๒. ทำการประมง/เก็บ/ทำ อันตราย ๓. เต่าทะเล/กระทะเลทุก ชนิด ไข่เต่าทะเล/ไข่กระ ทะเลทุกชนิด ๔. โดยเจตนา ๕. ในหาดทุกแห่ง ๖. โดยไม่ได้รับอนุญาต ๗. โดยเจตนา	๖๕, ๖๙, ๗๑
๒. ทำการประมงปลาพะยูน อันเป็น การฝ่าฝืนประกาศรัฐมนตรีซึ่ง ประกาศตามความในมาตรา ๓๒ เรื่อง.....ลว. ๙ ส.ค. ๒๕๐๔	๓๒ (๗)	๑. ผู้ใด ๒. ทำการประมง ๔. ปลาพะยูน ๕. โดยเจตนา	๖๕, ๖๙, ๗๑
๓. ทำการประมงปะการังหรือหิน ปะการังในทะเล/ในอ่าวท้องที่ จังหวัดชายทะเล โดยไม่ได้รับ อนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืน ประกาศรัฐมนตรีซึ่งประกาศตาม ความในมาตรา ๓๒ เรื่อง..... ลว. ๑๐ ม.ค. ๒๕๒๑	๓๒ (๗)	๑. ผู้ใด ๒. ทำการประมง ๓. ปะการังหรือหินปะการัง ทุกชนิดและทุกขนาด ๔. โดยไม่ได้รับอนุญาต ๕. โดยเจตนา	๖๕, ๗๑
๔. ทำการประมงปลาโลมาในทะเล ท้องที่จังหวัดชายทะเลโดยไม่ได้ รับอนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืน ประกาศรัฐมนตรีซึ่งประกาศตาม ความในมาตรา ๓๒ เรื่อง..... ลว. ๑๘ มิ.ย. ๒๕๓๓	มาตรา ๓๒ (๖), (๗)	๑. ผู้ใด ๒. ทำการประมง ๓. ปลาโลมา ๔. ในทะเลท้องที่จังหวัด ชายทะเล ๕. โดยไม่ได้รับอนุญาต ๖. โดยเจตนา	๖๕, ๖๙, ๗๑

ตารางที่ ๓ – ๒ (ต่อ) แสดงกรณีศึกษา คดีการทำลายทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ในอดีตหมวด ๓ ว่าด้วยสัตว์น้ำที่ห้ามทำการประมง

ข้อกล่าวหา/พฤติการณ์ แห่งความผิด	ความผิด ตามมาตรา	องค์ประกอบความผิด	ลงโทษ ตามมาตรา
๕. ทำการประมงปลาลามวาฬในทะเล ท้องที่จังหวัดชายทะเล โดยไม่ได้รับ อนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืนประกาศ รัฐมนตรีซึ่งประกาศตามความในมาตรา ๓๒ เรื่อง..... ลว. ๒๘ มี.ค. ๒๕๔๓	๓๒ (๗)	๑. ผู้ใด ๒. ทำการประมง ๓. ปลาลามวาฬ ๔. ในทะเลท้องที่จังหวัด ชายทะเล ๕. โดยไม่ได้รับอนุญาต ๖. โดยเจตนา	๖๕,๖๙, ๗๑

สรุปท้ายบท

ผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ก่อนและหลังการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ ซึ่งในการศึกษาสภาพปัญหา ก่อนการบังคับใช้พระราชบัญญัติฯ ดังกล่าวพบว่าจากการศึกษาการควบคุมและกำกับดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งนั้นมีการหลายหน่วยงานมีความจำเป็นจะต้องมีการดำเนินการร่วมกันหลายหน่วยงานและบังคับใช้หลายพระราชบัญญัติ เพื่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนต่อไปของทรัพยากรทางทะเล เช่น พระราชบัญญัติป่าไม้พุทธศักราช ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๕ พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้น ในอดีตการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งยังไม่มีความเป็นเอกภาพ ขาดการบูรณาการและการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในท้องถิ่น ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องบูรณาการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลมาบังคับใช้ร่วมกันอย่างกลมกลืนและถูกต้องตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมาจากหน่วยงานที่มีพระราชบัญญัติฉบับนั้นโดยตรงและที่สำคัญจำเป็นมีการเสริมความรู้และสร้างความเข้าใจให้กับผู้เกี่ยวข้องพร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้มีส่วนได้เสียเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องดังกล่าวที่สำคัญในงานเอกสารวิจัยครั้งนี้เน้นพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ พื้นที่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประเทศไทยมีพื้นที่ชายฝั่งทะเลความยาวทั้งสิ้น ๒,๖๖๗ กิโลเมตรใน ๒๓ จังหวัด ส่วนในด้านการบูรณาการทำลายทรัพยากรทางทะเลและพื้นที่ชายฝั่งและการจัดการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล จากการทำทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประเทศไทยมีบทบาทและคุณค่าสูงทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนเป็นบริเวณที่มีประชาชนอยู่อาศัยทำกินจำนวนมากอีกทั้งยังเป็นพื้นฐานและปัจจัยในการประกอบกิจการทั้งด้านอุตสาหกรรมด้านการเกษตรการประมงด้านการบริการและการท่องเที่ยว ดังนั้นการใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่ตามมาปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลรวมถึงปัจจัยในเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศระดับน้ำทะเลและการเปลี่ยนแปลงของมวลทรายที่ส่งผลกระทบต่อ

ระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง ทั้งที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์ซึ่งในการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวก็มีหลายหน่วยงานต่างๆดำเนินการในลักษณะต่างคนต่างทำขาดการบูรณาการทั้งที่โดยภาพรวมรัฐบาลมอบหมายให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นหน่วยงานหลักในการการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบตามหลักวิชาการเน้นการบูรณาการทุกภาคส่วนตลอดจนการมีส่วนร่วมของประชาชนแต่ก็ยังมีปัญหายังขาดกฎหมายเฉพาะสำหรับเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งโดยตรงด้านงบประมาณในการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้รับการจัดสรรในจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับพื้นที่ที่รับผิดชอบ นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดในเชิงโครงสร้างเพื่อรองรับภารกิจตามนโยบายที่ได้รับมอบหมายคือยังไม่มีโครงสร้างอัตรากำลังและความเชี่ยวชาญที่จำเป็นอย่างเหมาะสมและเพียงพอการจัดทำโครงการในการแก้ไขปัญหาในทีเดียวหนึ่งมักจะเกิดผลกระทบไปเกิดเป็นปัญหาอีกที่หนึ่งตามมาจึงมีประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ก่อนซึ่งการดำเนินการดังกล่าวถึงแม้จะเป็นผลดีที่ให้มีการศึกษาผลกระทบอย่างรอบด้านแต่ถ้าล่าช้าหรือมีข้อขัดแย้งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก็จะทำให้การใช้จ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามแผนและไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันเหตุการณ์ด้วยข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการฯ

๑. การบุกรุกทำลายทรัพยากรทางทะเลและพื้นที่ชายฝั่งมีการบุกรุกและลักลอบทำการประมงที่ผิดกฎหมายอยู่ในหลายพื้นที่โดยใช้เครื่องมือทำการประมงประเภทต่างที่ผิดกฎหมายซึ่งเป็นการทำลายทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตามแหล่ง เพาะพันธุ์สัตว์น้ำการปฏิบัติหน้าที่ในการคุ้มครองป้องกันและปราบปรามไม่สามารถดำเนินการได้อย่างครอบคลุมพื้นที่และทันเหตุการณ์นอกจากงบประมาณเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์เครื่องมือที่มีจำกัดแล้วในประเด็นขอข้อมูลก็ยังไม่เป็นของตนเองมีข้อจำกัดที่ต้องอาศัยการมอบอำนาจจากกฎหมายของหน่วยงานอื่น ซึ่งอาจเกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานได้ ตัวอย่างเช่นหากหัวหน้าชุดปฏิบัติการที่เป็นข้าราชการติดราชการเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่จะไม่สามารถปฏิบัติตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้เนื่องจากไม่มีอำนาจหน้าที่ตาม พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ซึ่งเป็นพนักงานราชการไม่มีอำนาจจับกุมตามกฎหมายขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงานดังนั้นจึงเห็นควรเร่งรัดการออกกฎหมายลำดับรองตามหลักการของพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ และพิจารณาเพิ่มงบประมาณสนับสนุนการจัดหาอุปกรณ์การปฏิบัติงานให้เพียงพอตามความจำเป็นและเหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานรวมทั้งการสร้างแรงจูงใจให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในภาคสนาม เช่น เงินพิเศษค่าปฏิบัติงานทางเรือ เงินปฏิบัติการพิเศษด้านป้องกันรักษาป่าชายเลน หรือเงินสวัสดิการด้าน อื่น ๆ

๒. การจัดการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลพื้นที่ชายฝั่งทะเลของประเทศไทยมีปัญหาการถูกกัดเซาะชายฝั่งอยู่หลายพื้นที่ซึ่งในบางพื้นที่อยู่ในชั้นวิกฤติถึงขนาดต้องอพยพที่อยู่อาศัยหนีไปอยู่พื้นที่อื่นจำนวนมาก หากปล่อยทิ้งไว้โดยไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังก็จะทำให้ต้องสูญเสียผืนแผ่นดินเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆการแก้ไขปัญหาดังกล่าวหน่วยงานรัฐต้องร่วมมือกันหาทางออกที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันโดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือผลกระทบทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งนี้โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจกับเครือข่ายประชาชนในพื้นที่ให้ช่วยกันป้องกันแก้ไขจะต้องดำเนินการโดยผ่านกลไกของคณะกรรมการระดับนโยบายและคณะอนุกรรมการด้านต่างๆที่เชื่อมโยง จนถึงระดับพื้นที่รวมทั้งเร่งรัดการปรับโครงสร้างและจัดอัตรากำลังสำหรับภารกิจด้านการจัดการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งให้เหมาะสมและควรกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ โดยมีการร่วมมือกันทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการเร่งรัดแก้ไขปัญหาให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันอย่างจริงจังต่อไป

ด้านสภาพปัญหาหลังการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ จากการศึกษาทราบว่าพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ.๒๕๕๘ แบ่งออกเป็นหมวด ๕ หมวด คือ คณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ชุมชนชายฝั่ง การคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พนักงานเจ้าหน้าที่ และบทกำหนดโทษ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. กำหนดความหมายของ “ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง” ให้หมายถึงสิ่งที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นตามธรรมชาติในบริเวณทะเลและชายฝั่ง หรือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์แก่ระบบนิเวศน์ทางทะเลและชายฝั่ง

๒. กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ขึ้นเพื่อเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่เสนอแนะนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ต่อคณะรัฐมนตรีตลอดจนให้ความเห็น ข้อเสนอแนะและคำปรึกษาแก่หน่วยงานของรัฐ เพื่อดำเนินการตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบในการออกกฎกระทรวง กำหนดให้พื้นที่ป่าชายเลนบริเวณใดบริเวณหนึ่งเป็นพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์ หรือกำหนดให้พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๓. กำหนดให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอาจให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลหรือเกาะ ในการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ ป่าชายเลนและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จากการศึกษาหลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติฯ ดังกล่าวจากการศึกษาและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับนโยบายและระดับปฏิบัติของภาครัฐบาล พบว่าข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ ในทางการปฏิบัติยังไม่ชัดเจน เพราะไม่มีระเบียบของกฎหมายลูกออกมารองรับ จำนวน ๑๓ ตัวอย่าง จากทั้งหมด ๑๕ ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๘๗ ข้อเสนอแนะรองลงมา คือ ควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ สู่ชุมชนชายฝั่งให้มากขึ้น จำนวน ๑๒ ตัวอย่าง จากทั้งหมด ๑๕ ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๘๐

ส่วนเจ้าหน้าที่องค์กรที่มีใช้รัฐบาล พบว่าข้อเสนอแนะที่สำคัญคือควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ สู่ชุมชนชายฝั่งให้มากขึ้น จำนวน ๗๓ ตัวอย่าง จากทั้งหมด ๘๕ ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๘๕ รองลงมาคือ ในทางการปฏิบัติยังไม่ชัดเจน เพราะไม่มีระเบียบของกฎหมายลูกออกมารองรับ จำนวน ๗๑ ตัวอย่าง จากทั้งหมด ๘๕ ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๘๓

บทที่ ๓

การควบคุมและกำกับดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จากการศึกษาในบทที่ ๓ ด้านการควบคุมและกำกับดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีหัวข้อที่สำคัญเกี่ยวกับ กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามภารกิจ พื้นที่การรับผิดชอบของกรม ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ปัญหาก่อนและหลังการประกาศพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ กฎหมายและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการนำไป บังคับใช้การกำกับดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งประกอบด้วย พระราชบัญญัติต่างๆ ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครอง สัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติการเดินเรือ ในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ในบทนี้ได้กล่าวถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติการบังคับใช้ พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ ของกรม ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ส่วนสุดท้ายได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตาม กฎหมายที่ใช้ในภารกิจ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

บทบาท อำนาจหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง

กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมออก กฎกระทรวงไว้ ดังนี้

๑. ให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีภารกิจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ฟื้นฟู บริหารจัดการ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งป่าชายเลน เพื่อความสมบูรณ์มั่นคง สมดุลและยั่งยืนของทะเลไทย เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ โดยให้มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

๑.๑ เสนอความเห็นเพื่อจัดทำนโยบาย และแผนเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑.๒ เสนอความเห็นให้มีการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมกฎระเบียบ มาตรการเกี่ยวกับการ อนุรักษ์ การฟื้นฟู การจัดการ และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อให้มีใช้อย่างยั่งยืน

๑.๓ กำกับ ดูแล ประเมินผลและติดตาม ตรวจสอบให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบมาตรการ

๑.๔ ศึกษา วิจัยพัฒนาการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมถึงพืช และสัตว์ทะเลที่หายากและใกล้สูญพันธุ์

๑.๕ เสนอแนะแหล่งอันควรอนุรักษ์เพื่อประโยชน์ในการสงวน รักษา คุ่มครองควบคุม
ดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑.๖ สร้างความเข้าใจ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟู
ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑.๗ เป็นศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประเทศ

๑.๘ ประสานความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศและต่างประเทศในด้านทรัพยากร
ทางทะเลและชายฝั่ง

๑.๙ ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่
กระทรวง หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามภารกิจ

พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบโดยตรงของ
กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กรมประมงมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเล
และชายฝั่งบางตำแหน่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๘ ในการให้
พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปในที่จับสัตว์น้ำแห่งใดๆ เพื่อตรวจการทำการประมง เครื่องมือประมง
สัตว์น้ำ หลักฐานบัญชีและเอกสารต่างๆ ของผู้ได้รับอนุญาต ทุกเมื่อ ผู้รับอนุญาตต้องอำนวยความสะดวก
และชี้แจงแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ทุกประการ (มาตรา ๕๖), เมื่อปรากฏว่า บุคคลใดกระทำความผิดต่อ
พระราชบัญญัตินี้ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า กระทำการเช่นนั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจจับกุมผู้นั้น
พร้อมด้วยเรือ เครื่องมือทำการประมง สัตว์น้ำ และสิ่งอื่นๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิดเพื่อดำเนินการตาม
กฎหมาย (มาตรา ๕๗) และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจทำการ รื้อถอนทำลาย หรือยึดเครื่องมือ
ซึ่งตั้งอยู่ในที่จับสัตว์น้ำโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้และสิ่งต่างๆ ซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๕๘ ในกรณีที่ได้รับคำสั่ง
ไม่ได้รื้อถอนไปภายในเวลาอันสมควร ค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนดังกล่าวให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ฝ่าฝืนเป็นผู้ออก
(มาตรา ๕๙) พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรม
ป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและ
ชายฝั่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่บางตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ภายในเขตท้องที่
รับผิดชอบพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของ
กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่
ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ บางตำแหน่ง มีอำนาจหน้าที่ในการจับกุม
ปราบปรามผู้กระทำความผิดภายในเขตท้องที่รับผิดชอบพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔
เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ บางตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ในการ
จับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดภายในเขตท้องที่รับผิดชอบพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ เป็นกฎหมายที่
อยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของ
กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่บางตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตาม
พระราชบัญญัตินี้ภายในเขตท้องที่รับผิดชอบพระราชบัญญัติสงวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายที่อยู่ใน
ความรับผิดชอบของ กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรม

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่บางตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ภายในเขตท้องที่รับผิดชอบพระราชบัญญัติเลื่อยโซยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ บางตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ในการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ภายในเขตท้องที่รับผิดชอบพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๖ ความรับผิดชอบทางแพ่ง โดยเฉพาะมาตรา ๙๗ ในการดำเนินคดีแพ่งเรียกให้ผู้ที่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐเสียหาย ในความรับผิดชอบของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ชดใช้ค่าเสียหาย ตามมูลค่าของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย สูญหายหมายเหตุปัจจุบันกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้ดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ตามแผนพัฒนาฯ ๖ ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ (แผนนิติบัญญัติ ๔ ปี) ซึ่งอยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ

พื้นที่การรับผิดชอบของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

พื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ด้านทรัพยากรป่าชายเลน มีจำนวนทั้งสิ้น ๑,๔๕๘,๑๗๔.๕๓ ไร่ โดยเป็นพื้นที่ป่าชายเลนในเขตป่าสงวนแห่งชาติจำนวน ๑,๐๘๓,๒๖๔.๖๔ ไร่ นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติซึ่งเป็นป่าชายเลนตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ จำนวน ๓๗๔,๙๐๙.๘๙ ไร่ ครอบคลุมในพื้นที่ ๒๓ จังหวัด ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พื้นที่ทรัพยากรด้านแนวปะการัง จำนวน ๙๖,๐๐๐ ไร่ บริเวณแนวชายฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามัน พื้นที่แหล่งหญ้าทะเล จำนวน ๙๓,๐๐๐ ไร่ บริเวณแนวชายฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามันด้านทรัพยากรที่ดินชายฝั่งทะเล ประเทศไทยมีพื้นที่ชายฝั่งทะเลความยาวทั้งสิ้น ๒,๖๖๗ กิโลเมตร ใน ๒๓ จังหวัด

ปัญหา ก่อนและหลังการประกาศพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘

จากปัญหาอุปสรรคด้านกฎหมายที่ใช้เป็นเครื่องมือเพื่อดำเนินภารกิจให้ลุล่วงดังกล่าวดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการปฏิบัติงานของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีข้อจำกัดอยู่หลายประการดังนั้นเพื่อให้เกิดผลในการปฏิบัติงานจึงได้ดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ขึ้นโดยมีหลักการและเหตุผลคือ “โดยที่ในปัจจุบันการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งยังไม่มีความเป็นเอกภาพขาดการบูรณาการและการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นประกอบกับได้มีการบุกรุกหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นจำนวนมากทำให้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเปลี่ยนแปลงและเสื่อมโทรมทั้งกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังไม่มีครอบคลุมเพื่อคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในบางพื้นที่ควรมีกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการบำรุงรักษาอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งรวมทั้งให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูและบำรุงรักษาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างสมดุลและยั่งยืนจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้” โดยร่างพระราชบัญญัตินี้แบ่งออกเป็นหมวด ๕ หมวดคือคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและ

ชายฝั่งแห่งชาติ ชุมชนชายฝั่ง การคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งพนักงานเจ้าหน้าที่และบทกำหนดโทษโดยมีสาระสำคัญดังนี้

๑. กำหนดความหมายของ “ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง” ให้หมายถึงสิ่งที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นตามธรรมชาติในบริเวณทะเลและชายฝั่งหรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์แก่ระบบนิเวศน์ทางทะเลและชายฝั่ง

๒. กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติขึ้น เพื่อเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่เสนอแนะและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติต่อคณะรัฐมนตรีตลอดจนให้ความเห็นข้อเสนอนโยบายและคำปรึกษาแก่หน่วยงานของรัฐเพื่อดำเนินการตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบในการออกกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ป่าชายเลนบริเวณใดบริเวณหนึ่งเป็นพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์หรือกำหนดให้พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๓. กำหนดให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอาจให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลหรือเกาะในการจัดการการบำรุงรักษาการอนุรักษ์ฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ในเอกสารฉบับนี้ได้วิจัยด้วยการออกแบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสียการบังคับใช้เฉพาะพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ เจ้าหน้าที่ระดับนโยบายและระดับปฏิบัติของภาครัฐบาล ได้แก่ ผู้บริหารระดับกรม กอง ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมเจ้าท่า กรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมประมง เป็นต้น จำนวน ๑๕ ชุด และเจ้าหน้าที่องค์กรที่มีใช้รัฐบาล ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจประมง ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวทางทะเล ชุมชนชายฝั่ง ชาวประมงพื้นบ้าน เป็นต้น จำนวน ๘๕ ชุด สรุปผลการจากการสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ระดับนโยบายและระดับปฏิบัติของภาครัฐบาล พบว่าข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ ในทางการปฏิบัติยังไม่ชัดเจน เพราะไม่มีระเบียบของกฎหมายลูกออกมารองรับ จำนวน ๑๓ ตัวอย่าง จากทั้งหมด ๑๕ ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๘๗ ข้อเสนอแนะรองลงมา คือ ควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ สู่ชุมชนชายฝั่งให้มากขึ้น จำนวน ๑๒ ตัวอย่าง จากทั้งหมด ๑๕ ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๘๐

ส่วนเจ้าหน้าที่องค์กรที่มีใช้รัฐบาล พบว่าข้อเสนอแนะที่สำคัญคือควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ สู่ชุมชนชายฝั่งให้มากขึ้น จำนวน ๗๓ ตัวอย่าง จากทั้งหมด ๘๕ ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๘๕ รองลงมาคือ ในทางการปฏิบัติยังไม่ชัดเจน เพราะไม่มีระเบียบของกฎหมายลูกออกมารองรับ จำนวน ๗๑ ตัวอย่าง จากทั้งหมด ๘๕ ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๘๓ ดังตารางที่ ๓ - ๑

ตารางที่ ๓ - ๑ สรุปข้อเสนอแนะหลังการบังคับใช้พระราชบัญญัติฯ ที่สำคัญโดยจากการตัดจากคะแนนแบบสอบถามที่เกิน ร้อยละ ๕๐ มาแสดงผล

ข้อเสนอแนะ	รัฐบาลจำนวน (n=๑๕ ตัวอย่าง)		ไม่ใช่รัฐบาลจำนวน (n=๘๕ ตัวอย่าง)	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
๑. ควรให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรมสัมมนาให้มากขึ้น	๑๒	๗๕	๔๖	๕๔
๒. ให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอย่างเด็ดขาดในการดำเนินงาน	๑๑	๗๒	๕๐	๕๙
๓. มาตรการที่๑๗ เพิ่มความร้ายแรงให้มากขึ้น	๑๐	๖๓	๕๓	๖๒
๔. ขาดประชาสัมพันธ์และความร่วมมือ	๑๑	๗๒	๗๐	๘๒
๕. แนวทางการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งไม่ชัดเจน	๑๐	๖๕	๕๒	๖๑
๖. มีบุคลากรของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ที่ปฏิบัติหน้าที่น้อยเกินไป	๑๑	๗๒	๔๗	๕๕
๗. ไม่มีกฎหมายลูกออกมารองรับ	๑๓	๘๗	๗๑	๘๓
๘. ขาดการบูรณาการด้านกฎหมายและหน่วยงานต่างๆอย่างเป็นรูปธรรม	๑๒	๗๘	๖๐	๖๗
๙. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น	๙	๖๒	๖๖	๗๗
๑๐. เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจให้เป็นธรรมทำให้เกิดความโปร่งใส	๙	๖๒	๔๕	๕๓
๑๑. ควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ สู่ชุมชนชายฝั่งให้มากขึ้น	๑๒	๗๘	๗๓	๘๕

กฎหมายและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการนำไปบังคับใช้การกำกับดูแล ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งพุทธศักราช ๒๕๕๘

กฎหมายที่จะต้องใช้ในการปฏิบัติภารกิจตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่ได้จัดตั้งกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จะเห็นได้ว่า มีภารกิจหลักที่สำคัญอยู่ ๓ ด้าน คือ ภารกิจด้านทรัพยากรป่าชายเลน ภารกิจด้านทรัพยากรประมงและภารกิจด้านทรัพยากรที่ดินชายทะเล ซึ่งแต่ละภารกิจมีกฎหมายที่ใช้เป็นเครื่องมือดำเนินการให้ภารกิจบรรลุผล คือ

๑. ด้านทรัพยากรป่าชายเลน
 - ๑.๑ พระราชบัญญัติป่าไม้พุทธศักราช ๒๔๘๔
 - ๑.๒ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗
 - ๑.๓ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๕
๒. ด้านทรัพยากรประมง
 - ๒.๑ พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐
 - ๒.๒ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕
๓. ด้านทรัพยากรที่ดินชายทะเล
 - ๓.๑ พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑

พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗

พระราชบัญญัตินี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาสภาพป่าไม้ของป่าและทรัพยากรธรรมชาติอื่น ให้มีสภาพความอุดมสมบูรณ์ โดยการกำหนดเขตที่ดินให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งพร้อมทั้งมาตรการควบคุม ซึ่งมีข้อกำหนดที่เป็นข้อห้ามการใช้ประโยชน์ที่ดินและการกระทำต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยได้นิยามคำว่า “ป่าสงวนแห่งชาติ” หมายความว่า ป่าที่ได้กำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายโดยกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นองค์กรที่รับผิดชอบดูแลกฎหมายนี้

การกำหนดให้บริเวณใดเป็นป่าสงวนแห่งชาติเป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่จะออกกฎกระทรวงกำหนดเขตป่าสงวนแห่งชาติ โดยกฎกระทรวงดังกล่าวจะต้องมีแผนที่แสดงแนวเขตป่าที่กำหนดเป็นป่าสงวนแห่งชาติแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย การเปลี่ยนแปลงเขตหรือการเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติ ก็ต้องออกเป็นกฎกระทรวงเช่นเดียวกัน ที่ดินที่บุคคลมีกรรมสิทธิ์หรือได้มาตามกฎหมายอื่นอยู่ก่อนย่อมไม่ใช่ “ป่า” ตามคำนิยามในมาตรา ๔ นี้ แม้จะประกาศบริเวณนั้นให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายนี้ และมีแผนที่แนบท้ายกฎกระทรวงไว้แล้วก็ตาม ที่ดินของบุคคลเช่นว่านั้นก็ไม่ได้เปลี่ยนสภาพไปเป็นป่าสงวนแห่งชาติแต่อย่างใด

กฎหมายห้ามกระทำการใดๆ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ยกเว้นที่ได้รับอนุญาตเป็นกรณีๆ ไป เช่น การทำไม้ และการเก็บหาของป่า เราอาจแยกการอนุญาตออกเป็น ๒ กรณี คือ ถ้าเป็นไม้หรือของป่า

หวงห้าม ต้องขออนุญาตตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ ถ้าไม่ใช่ไม้จะต้องขออนุญาตตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗

การเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติตามมาตรา ๑๖ มีความหมายกว้างขวางกว่าการเข้าอยู่อาศัยอย่างมาก กฎหมายไม่ได้กำหนดว่าพื้นที่ที่จะอนุญาตให้บุคคลเข้าทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยนั้นจะต้องเป็นพื้นที่ชนิดใด การอนุญาตในกรณีดังกล่าวจึงมุ่งพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของผู้ขอเป็นสำคัญ ถ้าสำรวจแล้วพบก็อนุญาตให้ทำประโยชน์บริเวณที่พบหรือที่ทำเหมือนนั้น ทั้งนี้ จะต้องคำนึงถึงสภาพของป่าสงวนด้วยว่าจะไม่มีลักษณะหรือผลกระทบต่อสภาพของป่าอย่างมาก หรือเป็นป่าต้นน้ำลำธาร

การปรับปรุงฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมตาม มาตรา ๑๖ ทวิ โดยให้อธิบดีโดยอนุมัติรัฐมนตรีอนุญาตให้บุคคลหรือบุคคลใดเข้าทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้ เป็นมาตรการบริหารเพื่อตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการจัดที่อยู่อาศัยและที่ทำกินให้แก่ราษฎร โดยเปิดโอกาสให้ราษฎรที่บุกรุกเข้ามาอยู่อาศัย หรือทำประโยชน์ในป่าสงวนอยู่ก่อนแล้ว ไม่อาจใช้มาตรการลงโทษ หรือทำการขับไล่ออกไปได้ เพราะชาติที่ทำกินและที่อยู่อาศัย รัฐจึงต้องเข้าไปจัดการให้เกิดความถูกต้องเป็นธรรมในการใช้ประโยชน์จากป่าสงวนนั้น

สิทธิในการอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ในป่าสงวนนี้ จะสิ้นสุดลงเมื่อผู้ได้รับอนุญาตถึงแก่ความตาย บุคคลในครอบครัวซึ่งอาศัยอยู่กับผู้ได้รับอนุญาตมีสิทธิอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ในที่ดินนั้นต่อไปได้ แต่ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้ได้รับอนุญาตถึงแก่ความตาย แต่สิทธิดังกล่าวสามารถตกทอดไปยังคู่สมรส บุตร หรือบุคคลในครอบครัวซึ่งอาศัยอยู่กับผู้ได้รับอนุญาตได้ตามที่ผู้ได้รับอนุญาตได้ระบุไว้ในหนังสือ

ป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมโทรม ให้อธิบดีกรมป่าไม้โดยอนุมัติรัฐมนตรีฯ มีอำนาจอนุญาตเป็นหนังสือให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดทำการบำรุงป่าหรือปลูกสร้างสวนป่าหรือไม้ยืนต้นได้ในเนื้อที่ไม่เกิน ๒,๐๐๐ ไร่ หากเกินกว่านั้นต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีภายในเงื่อนไข ๒ ประการ คือ เป็นป่าเสื่อมโทรมที่ไม่สามารถกลับฟื้นคืนดีตามธรรมชาติได้ และการอนุญาตนั้นต้องเป็นไปเพื่อการบำรุงป่าหรือปลูกสร้างสวนป่าหรือไม้ยืนต้นในเขตป่าเสื่อมโทรมนั้น เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่บางตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ภายในเขตท้องที่รับผิดชอบ

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาสมดุลของธรรมชาติในด้านสัตว์ป่าและรักษาไว้ซึ่งพันธุ์สัตว์ป่ามิให้สูญพันธุ์ โดยให้อำนาจคณะรัฐมนตรีกำหนดบริเวณที่ดินที่เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าได้อย่างปลอดภัย โดยประกาศให้เป็น “เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า” โดยได้แบ่งสัตว์ป่าออกเป็น ๒ ประเภท คือ สัตว์ป่าสงวน และสัตว์ป่าคุ้มครอง ซึ่งห้ามมิให้มีการล่าหรือพยายามล่าสัตว์ป่าทั้งสองประเภทนี้โดยเด็ดขาด รวมทั้งการห้ามมีสัตว์ป่าดังกล่าวไว้ในครอบครองอีกด้วย โดยได้ให้นิยามคำว่า “สัตว์ป่าสงวน” หมายความว่า สัตว์ป่าที่หายากตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ และตามที่จะกำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา และ “สัตว์ป่าคุ้มครอง” หมายความว่า สัตว์ป่าตามที่กฎกระทรวงกำหนดให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง

องค์กรที่รับผิดชอบดูแลกฎหมายนี้ คือ กรมอุทยาน สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสัตว์น้ำ)

มาตรการในการคุ้มครองป่าไม้ สัตว์ป่า และระบบนิเวศในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า คือ การออกประกาศกำหนดเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า พร้อมทั้งกำหนดข้อห้ามการทำกิจกรรมของผู้ที่จะเข้าไปในเขตนี้ อย่างเข้มงวด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้สัมปทานหรือประทานบัตร เพื่อทำแร่หรือปิโตรเลียมในเขตดังกล่าว ทั้งนี้ เพราะกฎหมายประสงค์ที่จะอนุรักษ์พื้นที่ป่าที่อุดมสมบูรณ์และที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าไว้ โดยมีข้อห้ามดังนี้

๑. ห้ามยึดถือ ครอบครองที่ดิน หรือตัด โคน แผ้วถาง เผา หรือทำลายต้นไม้ หรือพืชมงคลชนิดอื่น ๆ ห้ามขุดหาแร่ ดิน หิน หรือเลียงสัตว์ หรือปล่อยสัตว์หรือสัตว์ป่า หรือเปลี่ยนแปลงทางน้ำ หรือทำให้น้ำแห้ง น้ำท่วม หรือน้ำเป็นพิษ หรือเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่า เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมป่าไม้ หรือกรมประมงเพื่อประโยชน์ในการบำรุงพันธุ์ การศึกษาทางวิชาการ หรือการอำนวยความสะดวก หรือการให้ความรู้แก่ประชาชน

๒. ห้ามเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นเจ้าพนักงานซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่านั้น

๓. ห้ามล่าสัตว์ป่า ทั้งสัตว์ป่าสงวนและ/หรือสัตว์ป่าคุ้มครอง และห้ามเก็บ หรือทำอันตรายแก่รังของสัตว์ป่านั้น ยกเว้นเป็นการกระทำเพื่อการศึกษาทางวิชาการ และได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีกรมป่าไม้ โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติ

อธิบดีผู้รับผิดชอบมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้ หรือกรมประมง แล้วแต่กรณี กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าได้ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องปฏิบัติการเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองดูแลรักษา หรือบำรุงเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เพื่อการเพาะพันธุ์ การศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการ เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้การศึกษาหรือการพักผ่อน หรืออำนวยความสะดวก หรือให้ความรู้แก่ประชาชน

การขออนุญาตตาม มาตรา ๘ เจ้าพนักงานที่มีอำนาจหน้าที่จะต้องกระทำการพิจารณาและต้องแจ้งผลการพิจารณาคำขอภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอ หากเพิกเฉยเสียไม่ดำเนินการภายใน กำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าอนุญาตตามคำขอนั้น นับเป็นมติใหม่สำหรับการบริการประชาชนการอนุญาตให้มีสัตว์ที่ได้รับอนุญาตให้เพาะพันธุ์ไว้ในความครอบครองได้ ควรมีมาตรการที่เข้มงวดในกรณีของลูกที่เกิดจากสัตว์ป่าที่ได้รับอนุญาตนั้น เพื่อป้องกันการแอบอ้างนำสัตว์ออกจากป่าและอ้างว่าเป็นสัตว์ที่ได้จากการเพาะเลี้ยง

องค์ประกอบของคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติตาม มาตรา ๙ ถึงแม้กฎหมายเปิดโอกาสให้องค์กรพัฒนาเอกชนเข้าเป็นกรรมการตามสัดส่วนที่กำหนด ทำให้ภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ป่าได้มากขึ้น แต่ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอสมดังเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่รับรองสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตน

เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็น

พนักงานเจ้าหน้าที่บางตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ในการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดภายในเขตท้องที่
รับผิดชอบ

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์ป่าให้คงสภาพดั้งเดิม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ
การศึกษาหาความรู้ทางธรรมชาติ สงวนรักษาไว้ให้เป็นป่าธรรมชาติที่สวยงาม เพื่อเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ
และความรื่นรมย์ โดยห้ามมิให้กระทำการใดๆ ที่จะเป็นการทำลายสภาพของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใน
เขตอุทยานแห่งชาติ รวมทั้งห้ามทำอันตรายต่อสัตว์ หรือนำสัตว์ออกไปจากเขตอุทยาน ตลอดจนกระทำ
การอื่นใดที่จะเป็นการทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยได้นิยามคำว่า “อุทยานแห่งชาติ” หมายความว่า
ที่ดินที่ได้กำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้รวมถึงที่ดินบริเวณชายฝั่งทะเล หรือที่ดิน
บนเกาะบางเกาะในทะเล และบริเวณที่ดินในทะเลบางแห่งที่ประกาศเป็นอุทยานทางทะเล เช่น บริเวณที่มี
ปะการังสวยงาม เป็นต้นโดยมีกรมอุทยาน สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมเป็นองค์กรที่รับผิดชอบดูแลกฎหมายนี้

หลักการในการอนุรักษ์ในเขตอุทยานแห่งชาติ คือ การสงวน รักษาความสมดุลของระบบ
นิเวศ และรักษาสภาพความกลมกลืนของธรรมชาติ ทั้งป่าไม้ ดิน น้ำ สัตว์ป่า พืชพันธุ์ต่างๆ แต่อย่างไรก็ดี
ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปศึกษาถึงความสวยงามของธรรมชาติได้อีกด้วย แต่ต้องปฏิบัติตามมิให้เป็
การทำลายทรัพยากรธรรมชาติหรือกระทบต่อความเป็นอยู่ของสัตว์ป่า

คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ ประกอบไปด้วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็น
ประธาน อธิบดีกรมป่าไม้ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกรมที่ดิน และกรรมการอื่นที่คณะรัฐมนตรี
แต่งตั้งไม่เกิน ๑๑ คนเป็นกรรมการ มีหน้าที่ให้คำปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ตามมาตรา ๑๕ ดังกล่าวซึ่งเป็นงานในระดับนโยบาย ต่างจากคณะกรรมการป่าสงวนแห่งชาติตาม
พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ โดยมีหน้าที่ดูแลป่าสงวนแห่งชาติเฉพาะแห่ง มีลักษณะเป็น
คณะกรรมการปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายนอกจากนี้ คณะกรรมการยังไม่อนุญาตให้ชุมชน ท้องถิ่น
หรือประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการกิจการของอุทยานแต่อย่างใด

การกำหนดข้อห้ามมิให้กระทำการบางประการตาม มาตรา ๑๖ เป็นมาตรการเพื่อการ
คุ้มครองดูแล รักษา และอนุรักษ์อุทยาน แต่ก็ได้มีการแบ่งอำนาจให้ชุมชน ท้องถิ่น หรืออาสาสมัครชุมชน
เข้าไปมีส่วนร่วมจัดการดังกล่าวด้วยแต่อย่างใด เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมอุทยาน
แห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่บาง
ตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ในการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดภายในเขตท้องที่รับผิดชอบ

พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔

พระราชบัญญัติฉบับนี้ มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติ
โดยเฉพาะบริเวณชายฝั่งทะเลซึ่งอาจมีป่า ป่าชายเลน หรือป่าพรุ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
เกษตรและสหกรณ์เป็นผู้ที่รักษาการตามกฎหมายนี้ และมีอำนาจในการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดอัตรา

ค่าธรรมเนียม และออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ โดยกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นองค์กรที่รับผิดชอบดูแลกฎหมายนี้

กฎหมายฉบับนี้มุ่งควบคุมการทำไม้ในเชิงพาณิชย์ การแปรรูปไม้ การทำสิ่งประดิษฐ์จากไม้ในลักษณะของการทำธุรกิจเพื่อหารายได้จากป่าและของป่า รัฐจึงมุ่งในการหารายได้ เช่น การเก็บค่าภาคหลวง การให้สัมปทาน มากกว่าที่จะควบคุมการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ของชาวบ้านเพื่อการยังชีพ โดยการควบคุมให้ผู้รับสัมปทานต้องมีการปลูกทดแทนซึ่งจะเป็นการคุ้มครองรักษาป่าไม้ให้ใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน พร้อมทั้งห้ามมิให้ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่เข้ามาใช้ประโยชน์จากป่าไม้ในพื้นที่สัมปทาน มาตรการเหล่านี้ มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้ที่ต้องพึ่งพิงป่าไม้และของป่าในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตตามประเพณีดั้งเดิมก่อนที่รัฐจะจัดการควบคุมการใช้ทรัพยากรป่าไม้

เพื่อเป็นการสงวนรักษาป่าไม้ไว้อันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม กฎหมายจึงห้ามการครอบครองป่าไว้เพื่อตนเองหรือผู้อื่น และห้ามมิให้แผ้วถางหรือทำลายป่า มิฉะนั้นจะมีความผิดและได้รับโทษทางอาญา อย่างไรก็ตาม สำหรับประชาชนที่ยากจนไม่มีที่ดินทำกิน กฎหมายยกเว้นให้มีการครอบครองป่าประเภทเกษตรกรรมได้ โดยสามารถเข้าครอบครองและแผ้วถางเพื่อเพาะปลูกพืชได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่วนป่าที่ทางราชการมิได้ประกาศให้เป็นป่าเกษตรกรรม การครอบครองหรือแผ้วถางป่าจะต้องขออนุญาตต่อเจ้าหน้าที่ป่าไม้ในเขตที่ป่านั้นตั้งอยู่

กฎหมายต้องการที่จะอนุรักษ์ป่าไม้ไว้โดยกำหนดให้เป็นไม้หวงห้าม ทั้งนี้เพราะเป็นไม้ที่มีความสำคัญและกำลังจะหมดไป โดยเปิดโอกาสให้ขออนุญาตสำหรับการนำไม้มาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ หรือบางกรณีจะต้องได้รับสัมปทานการทำไม้จากรัฐ ส่วนไม้ที่ไม่ได้จัดให้เป็นไม้หวงห้าม ประชาชนทั้งหลายย่อมมีสิทธิทำไม้ได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่ของราชการอนุญาตการทำไม้หวงห้ามนั้น กฎหมายกำหนดให้ทำได้ใน ๒ รูปแบบ คือ ๑. ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ๒. การได้รับสัมปทานการได้รับอนุญาต ทั้ง ๒ กรณี ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวง หรือในการอนุญาต โดยการอนุญาตนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อได้รับการอนุมัติจากรัฐมนตรีแล้วจะอนุญาตให้เป็นผู้ผูกขาดทำไม้โดยให้ผู้ได้รับอนุญาตเสียค่าธรรมเนียมให้แก่รัฐบาลตามจำนวนที่รัฐมนตรีกำหนดจะเห็นได้ว่าการอนุญาตให้บุคคลใดเข้ามาทำประโยชน์จากป่าไม้หรือไม่นั้น กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานของรัฐเท่านั้นเป็นผู้ที่มีอำนาจอนุญาต อาจก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องความไม่โปร่งใส หรือความไม่ยุติธรรมกรณีที่มีผู้ยื่นขออนุญาตหลายรายเป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่บางตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ภายในเขตท้องที่รับผิดชอบ

พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นกฎหมายที่มีเนื้อหากำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดการเขตพื้นที่ที่ต้องการใช้ประโยชน์เป็นกรณีพิเศษโดยการจัดสร้างเป็นสวนป่า ซึ่งมีข้อกำหนดที่เป็นข้อห้ามการใช้ประโยชน์ที่ดินและการกระทำต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยได้นิยามคำว่า “สวนป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ได้ขึ้นทะเบียนเพื่อทำการปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้ที่เป็นไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้โดยกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นองค์กรที่รับผิดชอบดูแลกฎหมายนี้

ก่อนการตัดหรือโค่นไม้ที่ได้มาจากการทำสวนป่า ให้ผู้ทำสวนป่าแจ้งเป็นหนังสือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อออกหนังสือรับรองพร้อมทั้งเงื่อนไขถ้ามี แล้วจึงดำเนินการตัดหรือโค่นไม้ดังกล่าวได้ส่วนไม้ที่จะนำเคลื่อนที่ออกจากสวนป่า ต้องมีรอยตราตี ตอกหรือประทับหรือแสดงการเป็นเจ้าของ และในการนำเคลื่อนที่ ผู้ทำสวนป่าต้องมีหนังสือรับรองการแจ้งตลอดจนบัญชีแสดงรายการไม้กำกับไปด้วยตลอดเวลาที่นำเคลื่อนที่เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่บางตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ภายในเขตท้องที่รับผิดชอบ

พระราชบัญญัติเลื่อยโซยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕

เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่บางตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ในการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ภายในเขตท้องที่รับผิดชอบ

พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๕๕๖

พระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมและจัดระเบียบเส้นทางการคมนาคม ทางน้ำท่าเทียบเรือการเดินเรือ รวมทั้งป้องกันและรักษาสภาพแวดล้อมในน่านน้ำของไทย โดยมีบทบัญญัติห้ามการปลูกสร้างอาคารรุกล้ำเข้าไปในเขตแหล่งน้ำซึ่งเป็นมาตรการช่วยป้องกันมลพิษในแหล่งน้ำอันเกิดจากกิจกรรมต่างๆ จากภายในอาคารที่จะถ่ายเทลงสู่แหล่งน้ำ รวมทั้งมีบทบัญญัติห้ามเรือที่สัญจรไปมาทิ้งสิ่งของหรือขยะลงในแหล่งน้ำดังกล่าว

พระราชบัญญัตินี้ เป็นกฎหมายที่นำมาใช้ในการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทะเลจากการปลูกสร้างที่รุกล้ำทะเล ลำน้ำ หรือการก่อให้เกิดตะกอน การปล่อยทิ้งน้ำมันและเคมีภัณฑ์ น้ำมันปิโตรเลียม โดยสามารถบังคับใช้กฎหมายดำเนินการกับผู้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทะเลและแหล่งน้ำได้แม้ยังไม่เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน ดังเช่นบทบัญญัติในมาตรา ๙๖ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมีข้อห้ามการเททิ้งสิ่งของ ขยะ และสิ่งอื่นใดลงในทางเดินน้ำ ดังนี้

๑. ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้ง หิน กรวด ทราย โคลน อับเฉาสีของ หรือสิ่งปฏิกูลใดๆ รวมทั้งน้ำมันและเคมีภัณฑ์ ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชน หรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยอันจะเป็นเหตุให้เกิดการตื่นเงิน หรือตกตะกอน หรือทำให้แม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ อันเป็นทางสัญจรของประชาชน หรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยสกปรกเป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิต หรือเป็นอันตรายแก่การเดินเรือ

๒. ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้ง หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้น้ำมันและเคมีภัณฑ์ หรือสิ่งใดๆ ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชน หรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยอันจะเป็นเหตุให้เกิดเป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิต หรือต่อสิ่งแวดล้อม หรือเป็นอันตรายต่อการเดินเรือในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบดังกล่าว

การทิ้งสิ่งที่จะเป็นเหตุให้เกิดเป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิต หรือต่อสิ่งแวดล้อม หรือเป็นอันตรายต่อการเดินเรือ หรือปล่อยให้น้ำมันปิโตรเลียม หรือน้ำมันที่ปนกับน้ำรั่วไหลลงสู่แหล่งน้ำ ต้องรับโทษทางอาญา ตามมาตรา ๑๑๙ ทวิ และ ๒๐๔ รวมทั้งต้องชดใช้เงินค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการแก้ไขสิ่งเป็นพิษ หรือชดใช้ค่าเสียหายเหล่านั้นอีกด้วย

การทิ้งสิ่งของลงในทะเลที่จะเป็นความผิดตามมาตรา ๑๑๙ และมาตรา ๑๑๙ ทวิ ต้องทิ้งในปริมาณที่เพียงพอจะทำให้เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตในแหล่งน้ำหรือการเดินเรือ ซึ่งเป็นปัญหาในการตีความ จึงไม่น่าจะใช้บังคับหรือลงโทษผู้ทิ้งสิ่งของลงในแหล่งน้ำหรือทะเลในปริมาณเล็กน้อยได้ ซึ่งการกระทำความผิดกลายเป็นเวลานานหรือเป็นการกระทำของหลายคนย่อมจะสะสมมากขึ้นก่อให้เกิดอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต และสิ่งแวดล้อมได้เช่นกัน

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดแนวทางและมาตรการในการควบคุมและแก้ไขปัญหามลพิษของสิ่งแวดล้อมไว้อย่างเป็นระบบกล่าวคือการกำหนดให้มีการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัดโดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษและการจัดทำระบบบำบัดมลพิษ การกำหนดมาตรการควบคุมมลพิษโดยการจัดตั้งคณะกรรมการควบคุมมลพิษ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำมาตรฐานการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดการประกาศกำหนดเขตควบคุมมลพิษพร้อมมาตรการในการควบคุมและแก้ไขปัญหามลพิษการจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียและระบบกำจัดของเสียการกำหนดมาตรการส่งเสริมและความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เพื่อจูงใจให้เกิดการยอมรับและร่วมมือกันในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตลอดจนการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดมลพิษและมาตรการบังคับไว้ในหมวดที่ ๔ ว่าด้วยการควบคุมมลพิษดังนี้

การกำหนดเขตควบคุมมลพิษ สำหรับพื้นที่ที่มีปัญหามลพิษซึ่งมีแนวโน้มร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนหรือก่อให้เกิดผลกระทบเสียหายต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้ท้องที่นั้นเป็น เขตควบคุมมลพิษ พร้อมทั้งกำหนดมาตรการเพื่อ ควบคุม ลด และขจัดมลพิษ โดยให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อดำเนินการ

การกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง กฎหมายฉบับนี้ให้อำนาจแก่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งและพื้นที่บริเวณปากแม่น้ำ โดยมีการตรวจวัดเป็นระยะ ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันปัญหามลพิษของน้ำทะเลได้เป็นอย่างดี

กฎหมายยังกำหนดให้รัฐมนตรีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศกำหนดประเภท และขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน ที่มีผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมนั้นอีกด้วย

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘

พระราชกำหนดการประมงมีทั้งสิ้น ๑๗๖ มาตรา จำนวน๑๒หมวด ซึ่งสาระสำคัญได้กระจายตามหมวดต่างๆ

หมวด ๑ บททั่วไป

มาตรา ๘ ที่ระบุว่า การกระทำความผิดตาม พระราชกำหนดนี้ หรือตามกฎหมายของรัฐชายฝั่ง หรือตามหลักเกณฑ์หรือมาตรการตามกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องหรือหลักเกณฑ์หรือมาตรการขององค์การระหว่างประเทศ บรรดาที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์และบริหารจัดการการประมง ไม่ว่าจะกระทำในน่านน้ำไทยหรือนอกน่านน้ำไทย และไม่ว่ากระทำโดยใช้เรือประมงไทย เรือประมงที่มีใช้เรือประมงไทย หรือเรือไร้สัญชาติ เป็นการกระทำความผิดในราชอาณาจักรและต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้ใน พระราชกำหนดนี้ และให้ศาลไทยมีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีได้ “หากความผิดเกิดขึ้นนอกน่านน้ำไทย และการกระทำความผิดนั้นมิใช่เรือประมงไทยหรือผู้มีสัญชาติไทย ให้กระทำได้เมื่อได้รับแจ้งจากรัฐต่างประเทศที่การกระทำความผิดเกิดขึ้น หรือองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้นแล้วให้เป็นหน้าที่ของอธิบดีที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศหรือขององค์การระหว่างประเทศในการดำเนินการเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้”

มาตรา ๑๐ ระบุว่า ห้ามมิให้ผู้ใดใช้เรือไร้สัญชาติทำการประมง

มาตรา ๑๑ ห้ามมิให้โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับสัตว์น้ำจ้ำงลูกจ้ำงโดยฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานหรือจ้างคนต่างด้าวที่ไม่ได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวหากพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบลูกจ้ำงหรือคนงานที่ผิดกฎหมายไม่เกิน ๕ คน (ต่างด้าวผิดกฎหมาย) อธิบดีมีคำสั่งให้หยุดประกอบกิจการโรงงานตั้งแต่ ๑๐ - ๓๐ วัน และหากพบว่ามากกว่า ๕ คน อธิบดีแจ้งปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเพื่อสั่งปิดโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานได้ โดยหากพบว่าโรงงานที่ถูกสั่งให้ปิดยังทำความผิดซ้ำอีกภายใน ๓ ปี ก็สามารถให้เพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานได้

หมวด ๒ เรื่องการบริหารจัดการด้านการประมงนั้น

มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติในมาตรา ๑๓ โดยมี นายกฯ เป็นประธาน ซึ่งมีหน้าที่กำหนดนโยบายและกำกับการบริหารจัดการการประมงต่างๆ ในขณะที่มาตรา ๒๖ ก็กำหนดให้มีคณะกรรมการประมงประจำจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ

หมวด ๓ เรื่องการทำประมงในน่านน้ำไทย

เนื้อหาได้กำหนดให้ผู้ทำการประมงน้ำจืดในที่จับสัตว์น้ำที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน โดยใช้เครื่องมือทำการประมงตามที่อธิบดีประกาศกำหนด หรือแม้แต่เรือประมงพื้นบ้านก็ต้องได้รับใบอนุญาตก่อน ซึ่งจะมีการกำหนดจำนวนและประเภทเครื่องมือทำการประมงที่ได้รับอนุญาตไว้ในใบอนุญาตด้วย รวมทั้งต้องจัดทำสมุดบันทึกการทำงานประมง ซึ่งจะต้องมีประเภทและปริมาณของ สัตว์น้ำที่จับได้ให้ตรวจสอบได้ด้วย สำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตทำประมงพาณิชย์นั้น จะกำหนดไม่ให้ทำการประมงในเขตทะเลชายฝั่ง โดยใบอนุญาตจะมีอายุ ๒ ปี ซึ่งใบอนุญาตจะโอนมิได้ เว้นแต่เป็นการโอนให้บุพการี คู่สมรสหรือผู้สืบสันดานเท่านั้น

หมวด ๔ การทำการประมงนอกน่านน้ำไทย

โดยได้กำหนดให้มีใบอนุญาตเช่นกัน แต่ที่เพิ่มเติมขึ้นมาคือต้องมีผู้สังเกตการณ์ประจำอยู่ในเรือประมงด้วย และหากเกิดกรณีเรือประมงไทยหรือเป็นเจ้าของเรือประมงที่มีใช่เรือประมงไทย แต่ใช้ผู้ควบคุมเรือหรือคนประจำเรือหรือมีผู้โดยสารเป็นผู้มีสัญชาติไทยทำประมงนอกน่านน้ำไทย จนเป็นละเมิดกฎหมายของรัฐต่างประเทศ และทำให้ผู้ควบคุมเรือคนประจำเรือ หรือผู้โดยสารซึ่งไปกับเรือประมงต้องตกค้างอยู่ในต่างประเทศ มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการนำบุคคลดังกล่าวกลับประเทศภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง ซึ่งหากเจ้าของเรือประมงไม่ขอค่าใช้จ่ายภายในกำหนดเวลา กรมประมงก็มีอำนาจยึดเรือประมงและนำออกขายทอดตลาดได้

หมวด ๕ มาตรการอนุรักษ์และบริหารจัดการ

วัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์และบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลทางธรรมชาติและรักษาทรัพยากรสัตว์น้ำและระบบนิเวศไว้อย่างยั่งยืน โดยระบุไม่ให้ใช้ไฟฟ้า หรือวัตถุระเบิดจับสัตว์น้ำ รวมทั้งห้ามมิให้ผู้ใดครอบครองสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่เกิดจากกรณีดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ยังมีการคงเรื่องของเครื่องมือจับสัตว์น้ำที่ห้ามใช้ตามที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้เคยออกประกาศไว้ด้วย

หมวด ๖ การส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อเป็นแหล่งผลผลิตของสัตว์น้ำเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

หมวดที่ ๗ การควบคุม เฝ้าระวัง สืบค้น และตรวจสอบ

มีการกำหนดไว้อย่างเข้มงวดตั้งแต่เรือประมง การควบคุมเฝ้าระวัง หลักฐานการสืบค้น มาตรการในการตรวจสอบ จนถึงท่าเทียบเรือ โดยเรือประมงนั้นต้องมีการติดตั้งระบบติดตามเรือ สมุดบันทึกการประมง รวมถึงการแจ้งเข้า - ออกท่าเทียบเรือ

หมวดที่ ๘ สุขภาพอนามัยของสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ

ให้เป็นหน้าที่กรมประมงในการจัดทำมาตรฐานด้านสุขอนามัยในการจับการดูแลรักษาสัตว์น้ำ การแปรรูปสัตว์น้ำ การรักษา การขนส่งหรือขนถ่ายสัตว์น้ำหรือขนถ่ายสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำเพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการกิจการประมงนำไปใช้ปฏิบัติในกิจการของตนให้ได้สัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่ได้รับการรับรองคุณภาพว่าได้มาตรฐานด้านสุขอนามัยและมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค

หมวด ๙ ว่าด้วยเรื่องพนักงานเจ้าหน้าที่

วัตถุประสงค์เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้ โดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบ ควบคุม และเฝ้าระวังได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้มั่นใจว่าได้การจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจการการประมงมีความครบถ้วนและถูกต้อง

หมวด ๑๐ มาตรการทางปกครอง

วัตถุประสงค์เพื่อกำหนดมาตรการทางปกครองที่เพียงพอเพื่อให้การปฏิบัติตามพระราชกำหนดนี้เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการใช้โทษทางอาญาที่ได้กำหนดไว้ใน หมวด ๑๑

หมวด ๑๑ บทกำหนดโทษ

มีความเกี่ยวเนื่องกันในเรื่องของการบทลงโทษต่างๆ โดยเริ่มตั้งแต่มาตรา ๑๑๐ เป็นต้นไป บทลงโทษสุดเฉียบ สำหรับบทลงโทษที่น่าสนใจนั้น ระบุไว้ตั้งแต่มาตรา ๑๒๒ เป็นต้นไป โดยเฉพาะในเรื่องใช้เรือไร้สัญชาติในการทำประมง ซึ่งจะมีโทษเปรียบเทียบปรับตามขนาดของเรือ โดยโทษสูงสุดนั้นเป็นเรือ

๑๕๐ ต้นกรอส จะมีโทษปรับ ๕ - ๓๐ ล้านบาท หรือปรับจำนวน ๕ เท่าของมูลค่าสัตว์น้ำที่จับได้ ขึ้นกับจำนวนที่มากกว่า ส่วนกรณีจ้างแรงงานผิดกฎหมายนั้นก็จะมีโทษปรับไม่น้อยกว่า ๔ - ๘ แสนบาทต่อราย ในขณะที่ผู้ประกอบการโรงงานนั้น หากเกิดกรณีเดียวกันนอกจากปรับ ๒ แสนบาทถึง ๒ ล้านบาทแล้ว ยังมีโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกวันละ ๑ - ๕ แสนบาท ตลอดเวลาที่ฝ่าฝืนบทลงโทษดังกล่าวยังมีการระบุเป็นรายมาตราครอบคลุมไปถึงประมงพื้นบ้านและประมงพาณิชย์ด้วยที่น่าสนใจคือในมาตรา ๑๖๗ กำหนดไว้ว่า หากมีการกระทำผิดที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายอย่างร้ายแรงซ้ำภายใน ๕ ปี อัตราโทษตามที่กำหนดไว้ในแต่ละมาตราให้เพิ่มเป็น ๒ เท่า

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๗๔ ระบุว่า ผู้ใดทำการประมงโดยใช้เรือประมงที่มีขนาดตั้งแต่ ๑๐ ต้นกรอส ขึ้นไป แต่ไม่ถึง ๑๕ ต้นกรอส และได้จดทะเบียนเป็นเรือสำหรับการประมง และได้รับใบอนุญาตตั้งอยู่ในวันก่อนพระราชกำหนดใช้บังคับ อธิบดีจะอนุญาตให้ทำการประมงพื้นบ้านต่อไปจนกว่าจะเลิกทำการประมงก็ได้

มาตรา ๑๗๕ ผู้ใดทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินอยู่ในวันก่อนวันที่ พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่พระราชกำหนดใช้บังคับ และเมื่อได้ยื่นคำขอแล้วให้ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่อไปได้จนกว่าจะได้รับแจ้งคำสั่งไม่อนุญาต

มาตรา ๑๗๖ ให้กรมประมงจัดให้มีการขึ้นทะเบียนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่พระราชกำหนดใช้บังคับ”

ตอนท้ายของ พระราชกำหนดฉบับนี้ได้กำหนดอัตราค่าอากรใบอนุญาตและอัตราค่าธรรมเนียมต่างๆ เช่น เครื่องมือทำการประมง, ใบอนุญาตทำการประมง และใบอนุญาตให้ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ฯลฯ

ปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จากปัญหาอุปสรรคด้านกฎหมายที่ใช้เป็นเครื่องมือเพื่อดำเนินภารกิจให้ลุล่วงดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การปฏิบัติงานของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ ดังนั้นเพื่อให้เกิดผลในการปฏิบัติงานจึงได้ดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ขึ้นโดยมีหลักการและเหตุผลคือ “โดยที่ในปัจจุบันการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งยังไม่มีความเป็นเอกภาพ ขาดการบูรณาการและการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในท้องถิ่น ประกอบกับได้มีการบุกรุกหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นจำนวนมาก ทำให้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเปลี่ยนแปลงและเสื่อมโทรมประกอบกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังไม่มีมาตรการครอบคลุมเพื่อคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในบางพื้นที่สมควรมีกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการ บำรุงรักษา อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟู และบำรุงรักษาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างสมดุลและยั่งยืนจึงจำเป็นต้องตรา

พระราชบัญญัตินี้” ซึ่งร่างพระราชบัญญัตินี้แบ่งออกเป็นหมวด ๕ หมวด คือ คณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ชุมชนชายฝั่ง การคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พนักงานเจ้าหน้าที่ และบทกำหนดโทษ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๑. กำหนดความหมายของ “ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง” ให้หมายถึงสิ่งที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นตามธรรมชาติในบริเวณทะเลและชายฝั่ง หรือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์แก่ระบบนิเวศน์ทางทะเลและชายฝั่ง

๒. กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติขึ้นเพื่อเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่เสนอแนะนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติต่อคณะรัฐมนตรีตลอดจนให้ความเห็น ข้อเสนอแนะและคำปรึกษาแก่หน่วยงานของรัฐเพื่อดำเนินการตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบในการออกกฎกระทรวง กำหนดให้พื้นที่ป่าชายเลนบริเวณใดบริเวณหนึ่งเป็นพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์ หรือกำหนดให้พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๓. กำหนดให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอาจให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลหรือเกาะ ในการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ ป่าชายเลนและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๔. กำหนดให้มีการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง การกำหนดให้พื้นที่ป่าชายเลนในบริเวณใดบริเวณหนึ่งเป็นพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์โดยพื้นที่ที่กำหนดจะต้องเป็นพื้นที่ที่ไม่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า หรือไม่อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลใดซึ่งไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ และหากพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติให้หยุดอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมป่าไม้ตามกฎหมายป่าสงวนแห่งชาติเป็นอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ทั้งนี้เพื่อเป็นการแก้ไขอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่มีปัญหาในการปฏิบัติให้ชัดเจนทั้งในแง่ของภารกิจและในแง่พื้นที่ด้วยนอกจากนี้ให้มีการกำหนดให้พื้นที่ที่มีทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่อยู่ในสภาพสมบูรณ์อันสมควรสงวนไว้ให้อยู่ในสภาพเดิม พื้นที่ที่เป็นถิ่นที่คุ้มครอง เช่น ห้ามดำเนินกิจกรรมหรือกระทำการใดๆ ที่อาจเป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งกำหนดมาตรการสงวน อนุรักษ์ ป่าชายเลนและการใช้ประโยชน์ตามความเหมาะสมของพื้นที่ กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติหรือมิให้กระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติและอาจกำหนดมาตรการคุ้มครองอื่นๆ ตามความเหมาะสมแก่สภาพพื้นที่นั้น

๕. กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่งจากหลักการร่างพระราชบัญญัตินี้เห็นว่าหากได้ดำเนินการจนมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายแล้ว จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้อย่างเป็นเอกภาพและยั่งยืนต่อไป

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามกฎหมายที่ใช้ในภารกิจ

ภารกิจด้านทรัพยากรป่าชายเลนในการดำเนินการตามภารกิจด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลน ซึ่งจะต้องดำเนินการภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ ซึ่งประกอบด้วย พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๕ และพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ นั้น ในส่วนของพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๕ นั้น ไม่สู้จะมีปัญหามากนักเนื่องจากเป็นกฎหมายที่ได้มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่อย่างชัดเจนอยู่แล้ว คงมีปัญหาในการดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งพื้นที่ป่าชายเลนส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งจากการสำรวจมีถึง ๑.๕ ล้านไร่ และแม้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจะมีภารกิจและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ และกฎหมายที่ออกตามพระราชบัญญัติดังกล่าวในส่วนที่เป็นพื้นที่ป่าชายเลนก็ตาม แต่ในการบำรุงรักษาป่าสงวนแห่งชาติจะต้องดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งมีอธิบดีกรมป่าไม้เป็นผู้มีอำนาจสั่งการ การพิจารณาอนุญาตอนุมัติโดยเฉพาะปัญหาในการที่กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจะเข้าดำเนินการบำรุงรักษาป่าสงวนแห่งชาติตามอำนาจหน้าที่ที่กีดขัดด้วยข้อกำหนดตาม มาตรา ๑๙ ซึ่งบัญญัติไว้ว่ามาตรา ๑๙ เพื่อประโยชน์ในการควบคุม ดูแล รักษาหรือบำรุงป่าสงวนแห่งชาติอธิบดีมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้ซึ่งจากการปฏิบัติงานที่ผ่านมาได้มีความพยายามในการแก้ไขปัญหานี้โดยการที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีประกาศ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๗ แต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายนี้บัญญัติไว้ทุกประการแล้วก็ตาม แต่ก็ติดขัดอยู่ที่จะต้องขอให้อธิบดีกรมป่าไม้เป็นผู้สั่งการอยู่อีก จากการประสานงานกรมป่าไม้ก็ได้แจ้งให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งขออนุญาตเป็นรายๆ ไป โดยในแต่ละโครงการให้เจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้เป็นหัวหน้าโครงการด้วย กรณีดังกล่าวนี้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งพิจารณาเห็นว่า เป็นปัญหาอุปสรรคจากข้อกำหนดทำให้ขาดเอกภาพและความคล่องตัวในการดำเนินการ จึงได้หารือคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ เพื่อประโยชน์ในการควบคุม ดูแล รักษาหรือบำรุงทรัพยากรป่าชายเลนที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและในเขตป่าไม้ตามอำนาจหน้าที่ได้หรือไม่ เพียงไร ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะ ๗) ได้พิจารณาแล้วมีความเห็นตามเรื่องเสร็จที่ ๕๖๙/๒๕๕๐ ว่าประเด็นที่หนึ่ง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ เพื่อประโยชน์ในการควบคุม ดูแล รักษา หรือบำรุงทรัพยากรป่าชายเลนที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและในเขตป่าไม้ตามอำนาจหน้าที่ได้หรือไม่เพียงใด เห็นว่า พระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยรับโอนกิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้สินสิทธิภาระผูกพัน ข้าราชการลูกจ้าง และอัตรากำลังของกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เฉพาะสำนักวิชาการ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานป่าชายเลนและสถานีวิจัยป่าชายเลนจังหวัดระนอง ของกลุ่มพัฒนาป่าชายเลนและป่าพุ่มในสวนวิจัยเศรษฐกิจและ

พัฒนาการจัดการป่าไม้ สำนักงานป่าไม้เขต เฉพาะฝ่ายจัดการป่าชายเลนฝ่ายอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานจัดการป่าชายเลน มาเป็นของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ทั้งนี้ ตามมาตรา ๖๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ และมาตรา ๘ แห่งพระราชกฤษฎีกาโอนกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปเป็นกรมป่าไม้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปรับปรุงอำนาจหน้าที่และกิจการของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมป่าไม้และกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๖ และเพื่อรองรับการโอนภารกิจดังกล่าวรวมทั้งให้บรรลุดัตถุประสงค์ในการปฏิรูประบบราชการตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ บทบัญญัติมาตรา ๑๖๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาเดียวกันจึงบัญญัติให้บรรดาอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งของส่วนราชการหรือของส่วนหนึ่งส่วนใดของส่วนราชการที่โอนมา หรือของรัฐมนตรีเจ้าสังกัดและผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการที่รับโอนดังกล่าวเมื่อพิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่ามีเจตนารมณ์ที่จะให้ครอบคลุมการโอนบรรดาอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งใดของส่วนราชการ หรือของส่วนหนึ่งส่วนใดของส่วนราชการที่โอนไปเป็นของส่วนราชการที่รับโอน แม้จะมีได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนในพระราชกฤษฎีกานี้หรือพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุดัตถุประสงค์ในการปฏิรูประบบราชการและเพื่อวัตถุประสงค์ในทางบริหารที่จะให้ส่วนราชการที่รับโอนภารกิจนั้นสามารถปฏิบัติงานตามภารกิจดังกล่าวได้อย่างต่อเนื่อง ฉะนั้น กรณีนี้เมื่อโอนภารกิจในส่วนที่เกี่ยวกับป่าชายเลนมาเป็นของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งย่อมทำให้บรรดาอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ และพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ โอนมาเป็นของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อย่างไรก็ตาม การโอนอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวก็เพื่อประโยชน์ทางการบริหาร แต่ไม่มีผลเป็นการแก้ไขอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการตามกฎหมายที่บัญญัติไว้แต่อย่างใดประเด็นที่สอง อธิบดีกรมป่าไม้สามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ สั่งการให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดในเขตป่าสงวนแห่งชาติเพื่อประโยชน์ในการควบคุม ดูแล รักษา หรือบำรุงทรัพยากรป่าชายเลนตามอำนาจหน้าที่ได้หรือไม่ เพียงใด เห็นว่า นิยามคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ได้บัญญัติให้ “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่าผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งจะเห็นได้ว่ากฎหมายได้ใช้ถ้อยคำที่มีความหมายกว้างโดยมิได้ระบุไว้เป็นการเฉพาะว่าต้องแต่งตั้งจากบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการใดแม้โดยข้อเท็จจริงแล้วผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งย่อมพิจารณาแต่งตั้งจากบุคคลที่มีความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติของกฎหมายด้วย แต่เมื่อไม่มีข้อจำกัดไว้จึงเป็นการให้ดุลพินิจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สามารถแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้หรือจะเป็นเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการอื่นเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ดังนั้น ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็น “พนักงานเจ้าหน้าที่” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติฯ จึงมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ทุกประการ และมาตรา ๑๙

แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติฯ กำหนดให้อธิบดีกรมป่าไม้มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้

ย่อมเห็นได้ว่ามาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดบุคคลที่อธิบดีกรมป่าไม้สามารถสั่งให้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดไว้ ๒ ประเภท กล่าวคือ ประเภทที่หนึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่และประเภทที่สอง เจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้ ฉะนั้น เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ออกประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๗ แต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็น “พนักงานเจ้าหน้าที่” ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติจึงต้องถือว่าผู้ได้รับแต่งตั้งเป็น “พนักงานเจ้าหน้าที่” มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายดังกล่าวบัญญัติไว้ทุกประการอธิบดีกรมป่าไม้จึงสามารถอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติฯ สั่งการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อประโยชน์ในการควบคุม ดูแล รักษา หรือบำรุงป่าสงวนแห่งชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้จากความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าวจึงเห็นว่า ยังไม่มีแนวทางแก้ไขอย่างเป็นรูปแบบที่จะให้การดูแลทรัพยากรป่าชายเลนของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นเอกภาพแต่อย่างใด

ภารกิจด้านทรัพยากรทางทะเล ในการดำเนินการอนุรักษ์ ป่าชายเลน บริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ เป็นเครื่องมือในการจัดการทำภารกิจ โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้อยู่ในความรับผิดชอบของกรมประมงกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีคำสั่ง ที่ ๓๗๗/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ แต่งตั้งข้าราชการบางตำแหน่งของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการประมง ให้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามมาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติการประมงพ.ศ. ๒๔๙๐ เฉพาะในที่จับสัตว์น้ำซึ่งเป็นทะเล กล่าวคือ มาตรา ๕๖ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจที่จะเข้าไปในที่จับสัตว์น้ำแห่งใดๆ หรือเรือทำการประมงของบุคคลใดๆ เพื่อตรวจการทำการประมง เครื่องมือทำการประมง สัตว์น้ำ หลักฐานบัญชีและเอกสารต่างๆ ของผู้รับอนุญาตได้ทุกเมื่อผู้รับอนุญาตต้องอำนวยความสะดวกและชี้แจงแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ทุกประการ มาตรา ๕๗ เมื่อปรากฏว่าบุคคลใดกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำการเช่นว่านั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจจับกุมผู้ผิดพร้อมด้วยเรือ เครื่องมือทำการประมง สัตว์น้ำ และสิ่งอื่นๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิดเพื่อดำเนินการตามกฎหมายมาตรา ๕๙ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจทำการรื้อถอน ทำลายหรือยึดเครื่องมือซึ่งตั้งอยู่ในที่จับสัตว์น้ำโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ และสิ่งต่างๆซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๕๘ ในกรณีที่ผู้รับคำสั่งไม่ได้รื้อถอนไปภายในเวลาอันสมควร ค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนดังกล่าวให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ฝ่าฝืนเป็นผู้ออกซึ่งที่ผ่านมาปัญหาทางมีว่า ตำแหน่งบางตำแหน่งนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยังมีคำสั่งแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ทำให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งซึ่งมีอัตรากำลังน้อย ขาดบุคลากรที่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเพียงพอ ซึ่งกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งไม่มีอำนาจที่จะแต่งตั้งเองได้ทำให้ขาดความเป็นเอกภาพในการดำเนินการตามภารกิจในการอนุรักษ์และฟื้นฟูสัตว์ทะเลที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ ซึ่งจะต้องดำเนินการโดยอาศัยพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นกฎหมายที่อยู่ในความดูแลของกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในส่วนที่เป็นสัตว์บกและในความดูแลของกรมประมงในส่วนที่เป็นสัตว์น้ำ ปัจจุบันในส่วนของการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีประกาศ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๗ แต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรม

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ในการจับกุม ปรากฏปรากฏผู้กระทำความผิดกฎหมายฉบับนี้ภายในเขตท้องที่รับผิดชอบแล้วแต่ในส่วนที่เป็นเขตอุทยานแห่งชาติกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งไม่มีอำนาจเข้าไปดำเนินการได้และในส่วนของกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยังมีได้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจปฏิบัติการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสัตว์น้ำแต่อย่างไร จึงทำให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งยังไม่อาจดูแลสัตว์ทะเลหายาก ไม่ว่าจะเป็แต่ทะเล พะยูน โลมา ฉลามวาฬ และวาฬซึ่งเหลืออยู่ในธรรมชาติน้อยมากจนใกล้สูญพันธุ์หรือแม้แต่นวปะการังที่ถูกทำลายได้อย่างเต็มที่ ภารกิจในด้านการอนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรแหล่งหญ้าทะเล ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายที่กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจะใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการอย่างเต็มที่ การดำเนินการที่ผ่านมาต้องอาศัยช่องทางของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยขอให้สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรแห่งชาติและสิ่งแวดล้อม ออกประกาศกำหนดให้เป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ภารกิจในด้านทรัพยากรที่ดินชายทะเลการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ชายฝั่ง ชายหาดและหาดโคลน ซึ่งเป็นภารกิจที่โอนมาจากกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยตามข้อมูล ชายฝั่งทะเลของประเทศไทยมีความยาวทั้งสิ้น ๒,๖๖๗ กิโลเมตร ใน ๒๓ จังหวัด ปัจจุบันประสบปัญหาการกัดเซาะอย่างรุนแรงประมาณร้อยละ ๒๐ หรือประมาณ ๕๓๓ กิโลเมตรนั้น ปัจจุบันภารกิจด้านนี้ตามกฎหมายยังขาดความชัดเจนว่าหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบหลัก คงมีเพียงพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งกำหนดอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจจำแนกและทำสำมะโนที่ดินเพื่อใช้ทราบถึงความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติและความเหมาะสมแก่การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การวางแผนการใช้ที่ดินการกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินและการกำหนดมาตรการเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำมาเป็นอำนาจของคณะกรรมการพัฒนาที่ดินและกรมพัฒนาที่ดินโดยมีการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นรองประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ อธิบดีกรมชลประทานอธิบดีกรมที่ดินอธิบดีกรมทรัพยากรธรณีอธิบดีกรมธนารักษ์ อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ อธิบดีกรมป่าไม้อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง อธิบดีกรมวิชาการเกษตร อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินห้าคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงเป็นที่ประจักษ์ในด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำด้านการเกษตร หรือด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ดินเป็นกรรมการโดยให้อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น ซึ่งจะเห็นได้ว่าอธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมิได้เป็นกรรมการในคณะกรรมการนี้ด้วยทั้งที่มีภารกิจในด้านที่ดินชายฝั่ง

ภารกิจด้านการบริหารจัดการงบประมาณจากข้อเท็จจริงพบว่าการดำเนินงานของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อควบคุมกำกับดูแลป้องกันการบุกรุกการทำลายทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องมีงบประมาณที่

ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานเมื่อเทียบกับจำนวนพื้นที่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานและในส่วนของ การแก้ไขปัญหาคัดเคาะชายฝั่งยังไม่มีการจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานเท่าที่ควร

ด้านบุคลากรหน่วยงานได้รับการบรรจุบุคลากรที่เป็นข้าราชการน้อยส่วนใหญ่บรรจุ ข้าราชการที่เป็นหัวหน้างานเพียงตำแหน่งเดียวไม่มีผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติงานแทนในกรณีที่หัวหน้า หน่วยงานไม่สามารถปฏิบัติราชการได้นอกนั้นบรรจุเป็นพนักงานราชการและพนักงานจ้างเหมาซึ่งมีจำนวน น้อยไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานให้ครอบคลุมพื้นที่ในความรับผิดชอบประสิทธิภาพ เนื่องจาก สวัสดิการ เงินค่าจ้างและค่าตอบแทนที่ได้รับก็น้อยไม่สอดคล้องกับการดำรงชีพขาดการดูแลด้านสวัสดิการ ส่งผลถึงขวัญและกำลังใจ

ปัญหาด้านอุปกรณ์และเครื่องมือในการปฏิบัติงานในทุกหน่วยงานยังขาดแคลนอุปกรณ์การ ปฏิบัติงานให้เพียงพอตามความจำเป็นและเหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานเช่นเรือตรวจการณ์รถยนต์ อากาศยานวิทยุสื่อสารเครื่อง GPS ฯลฯ ที่มีใช้งานก็มีอายุการใช้งานมานานอยู่ในสภาพเก่าชำรุดนอกจากนั้น อาคารสถานที่ปฏิบัติงานและวัสดุครุภัณฑ์ก็ขาดแคลนด้วยเช่นเดียวกัน

ปัญหาการใช้กฎหมายพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและ ชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่ที่ถูก บุกรุกขาดกฎหมายลำดับรองเฉพาะสำหรับเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและ ชายฝั่งโดยตรงในทางปฏิบัติจำเป็นต้องใช้กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องเช่นพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๔ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ พระราชบัญญัติ ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ ฯลฯ โดยกฎหมายดังกล่าวมีวัตถุประสงค์แตกต่างกันไปตามพันธกิจและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานนั้นซึ่งไม่ ครอบคลุมวัตถุประสงค์และหลักการทางวิชาการในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่าง ครอบคลุมและทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ปัญหาจากประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเรื่องกำหนดประเภทและ ขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและหลักเกณฑ์ วิธีการระเบียบปฏิบัติและแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้กำหนดการ ก่อสร้างหรือขยายสิ่งก่อสร้างบริเวณในทะเลที่มีลักษณะเป็นกำแพงริมชายฝั่งติดแนวชายฝั่งความยาวตั้งแต่ ๒๐๐ เมตรขึ้นไป เช่นรอดักทรายเชื่อมกันทรายและคลื่นรอบบังค้ำกระแสน้ำทุกขนาดและแนวเชื่อมกันคลื่น นอกฝั่งทะเลทุกขนาดต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ก่อนซึ่งการดำเนินการ ดังกล่าวเป็นทั้งผลดีที่ให้มีการศึกษาอย่างรอบด้านและเป็นผลเสียที่ทำให้เกิดความล่าช้าในการแก้ปัญหา

ตารางที่ ๓ - ๒ แสดงกรณีศึกษา คดีการทำลายทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ในอดีตหมวด ๓ ว่าด้วย สัตว์น้ำที่ห้ามทำการประมง

ข้อกล่าวหา/พฤติกรรม แห่งความผิด	ความผิด ตามมาตรา	องค์ประกอบความผิด	ลงโทษ ตามมาตรา
๑. ทำการประมงเต่าทะเล/กระ ทะเล เกือบ หรือทำอันตราย ไข่เต่าทะเล/ไข่กระทะเลในหาด โดยไม่ได้รับอนุญาตอันเป็นการ ฝ่าฝืนประกาศรัฐมนตรีซึ่ง ประกาศตามความในมาตรา ๓๒ เรื่อง..... ลว. ๑๔ เม.ย. ๒๔๙๐	๓๒ (๗)	๑. ผู้ใด ๒. ทำการประมง/เก็บ/ทำ อันตราย ๓. เต่าทะเล/กระทะเลทุก ชนิด ไข่เต่าทะเล/ไข่กระ ทะเลทุกชนิด ๔. โดยเจตนา ๕. ในหาดทุกแห่ง ๖. โดยไม่ได้รับอนุญาต ๗. โดยเจตนา	๖๕, ๖๙, ๗๑
๒. ทำการประมงปลาพะยูน อันเป็น การฝ่าฝืนประกาศรัฐมนตรีซึ่ง ประกาศตามความในมาตรา ๓๒ เรื่อง.....ลว. ๙ ส.ค. ๒๕๐๔	๓๒ (๗)	๑. ผู้ใด ๒. ทำการประมง ๔. ปลาพะยูน ๕. โดยเจตนา	๖๕, ๖๙, ๗๑
๓. ทำการประมงปะการังหรือหิน ปะการังในทะเล/ในอ่าวท้องที่ จังหวัดชายทะเล โดยไม่ได้รับ อนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืน ประกาศรัฐมนตรีซึ่งประกาศตาม ความในมาตรา ๓๒ เรื่อง..... ลว. ๑๐ ม.ค. ๒๕๒๑	๓๒ (๗)	๑. ผู้ใด ๒. ทำการประมง ๓. ปะการังหรือหินปะการัง ทุกชนิดและทุกขนาด ๔. โดยไม่ได้รับอนุญาต ๕. โดยเจตนา	๖๕, ๗๑
๔. ทำการประมงปลาโลมาในทะเล ท้องที่จังหวัดชายทะเลโดยไม่ได้ รับอนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืน ประกาศรัฐมนตรีซึ่งประกาศตาม ความในมาตรา ๓๒ เรื่อง..... ลว. ๑๘ มิ.ย. ๒๕๓๓	มาตรา ๓๒ (๖), (๗)	๑. ผู้ใด ๒. ทำการประมง ๓. ปลาโลมา ๔. ในทะเลท้องที่จังหวัด ชายทะเล ๕. โดยไม่ได้รับอนุญาต ๖. โดยเจตนา	๖๕, ๖๙, ๗๑

ตารางที่ ๓ – ๒ (ต่อ) แสดงกรณีศึกษา คดีการทำลายทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ในอดีตหมวด ๓ ว่าด้วยสัตว์น้ำที่ห้ามทำการประมง

ข้อกล่าวหา/พฤติการณ์ แห่งความผิด	ความผิด ตามมาตรา	องค์ประกอบความผิด	ลงโทษ ตามมาตรา
๕. ทำการประมงปลาลามวาฬในทะเล ท้องที่จังหวัดชายทะเล โดยไม่ได้รับ อนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืนประกาศ รัฐมนตรีซึ่งประกาศตามความในมาตรา ๓๒ เรื่อง..... ลว. ๒๘ มี.ค. ๒๕๔๓	๓๒ (๗)	๑. ผู้ใด ๒. ทำการประมง ๓. ปลาลามวาฬ ๔. ในทะเลท้องที่จังหวัด ชายทะเล ๕. โดยไม่ได้รับอนุญาต ๖. โดยเจตนา	๖๕,๖๙, ๗๑

สรุปท้ายบท

ผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ก่อนและหลังการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ ซึ่งในการศึกษาสภาพปัญหา ก่อนการบังคับใช้พระราชบัญญัติฯ ดังกล่าวพบว่าจากการศึกษาการควบคุมและกำกับดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งนั้นมีการหลายหน่วยงานมีความจำเป็นจะต้องมีการดำเนินการร่วมกันหลายหน่วยงานและบังคับใช้หลายพระราชบัญญัติ เพื่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนต่อไปของทรัพยากรทางทะเล เช่น พระราชบัญญัติป่าไม้พุทธศักราช ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๕ พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้น ในอดีตการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งยังไม่มีความเป็นเอกภาพ ขาดการบูรณาการและการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในท้องถิ่น ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องบูรณาการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลมาบังคับใช้ร่วมกันอย่างกลมกลืนและถูกต้องตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมาจากหน่วยงานที่มีพระราชบัญญัติฉบับนั้นโดยตรงและที่สำคัญจำเป็นมีการเสริมความรู้และสร้างความเข้าใจให้กับผู้เกี่ยวข้องพร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้มีส่วนได้เสียเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องดังกล่าวที่สำคัญในงานเอกสารวิจัยครั้งนี้เน้นพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ พื้นที่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประเทศไทยมีพื้นที่ชายฝั่งทะเลความยาวทั้งสิ้น ๒,๖๖๗ กิโลเมตรใน ๒๓ จังหวัด ส่วนในด้านการบูรณาการทำลายทรัพยากรทางทะเลและพื้นที่ชายฝั่งและการจัดการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล จากการทำทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประเทศไทยมีบทบาทและคุณค่าสูงทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนเป็นบริเวณที่มีประชาชนอยู่อาศัยทำกินจำนวนมากอีกทั้งยังเป็นพื้นฐานและปัจจัยในการประกอบกิจการทั้งด้านอุตสาหกรรมด้านการเกษตรการประมงด้านการบริการและการท่องเที่ยว ดังนั้นการใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและ

ชายฝั่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่ตามมาปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลรวมถึงปัจจัยในเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศระดับน้ำทะเลและการเปลี่ยนแปลงของมวลทรายที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง ทั้งที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์ซึ่งในการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวก็มีหลายหน่วยงานต่างๆดำเนินการในลักษณะต่างคนต่างทำขาดการบูรณาการทั้งที่โดยภาพรวมรัฐบาลมอบหมายให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นหน่วยงานหลักในการการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบตามหลักวิชาการเน้นการบูรณาการทุกภาคส่วนตลอดจนการมีส่วนร่วมของประชาชนแต่ก็ยังมีปัญหายังขาดกฎหมายเฉพาะสำหรับเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งโดยตรงด้านงบประมาณในการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้รับการจัดสรรในจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับพื้นที่ที่รับผิดชอบ นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดในเชิงโครงสร้างเพื่อรองรับภารกิจตามนโยบายที่ได้รับมอบหมายคือยังไม่มีโครงสร้างอัตรากำลังและความเชี่ยวชาญที่จำเป็นอย่างเหมาะสมและเพียงพอการจัดทำโครงการในการแก้ไขปัญหาในที่ดินที่หนึ่งมักจะเกิดผลกระทบไปเกิดเป็นปัญหาอีกที่หนึ่งตามมาจึงมีประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ก่อนซึ่งการดำเนินการดังกล่าวถึงแม้จะเป็นผลดีที่ให้มีการศึกษาผลกระทบอย่างรอบด้านแต่ถ้าล่าช้าหรือมีข้อขัดแย้งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก็จะทำให้การใช้งบประมาณไม่เป็นไปตามแผนและไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันเหตุการณ์ด้วยข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการฯ

๑. การบุกรุกทำลายทรัพยากรทางทะเลและพื้นที่ชายฝั่งมีการบุกรุกและลักลอบทำการประมงที่ผิดกฎหมายอยู่ในหลายพื้นที่โดยใช้เครื่องมือทำการประมงประเภทต่างที่ผิดกฎหมายซึ่งเป็นการทำลายทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตามแหล่ง เพาะพันธุ์สัตว์น้ำการปฏิบัติหน้าที่ในการคุ้มครองป้องกันและปราบปรามไม่สามารถดำเนินการได้อย่างครอบคลุมพื้นที่และทันเหตุการณ์นอกจากงบประมาณเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์เครื่องมือที่มีจำกัดแล้วในประเด็นของข้อกฎหมายก็ยังไม่เป็นของตนเองมีข้อจำกัดที่ต้องอาศัยการมอบอำนาจจากกฎหมายของหน่วยงานอื่น ซึ่งอาจเกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานได้ ตัวอย่างเช่นหากหัวหน้าชุดปฏิบัติการที่เป็นข้าราชการติดราชการเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่จะไม่สามารถปฏิบัติตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้เนื่องจากไม่มีอำนาจหน้าที่ตาม พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ซึ่งเป็นพนักงานราชการไม่มีอำนาจจับกุมตามกฎหมายขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงานดังนั้นจึงเห็นควรเร่งรัดการออกกฎหมายลำดับรองตามหลักการของพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ และพิจารณาเพิ่มงบประมาณสนับสนุนการจัดหาอุปกรณ์การปฏิบัติงานให้เพียงพอตามความจำเป็นและเหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานรวมทั้งการสร้างแรงจูงใจให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในภาคสนาม เช่น เงินพิเศษค่าปฏิบัติงานทางเรือ เงินปฏิบัติการพิเศษด้านป้องกันรักษาป่าชายเลน หรือเงินสวัสดิการด้าน อื่น ๆ

๒. การจัดการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของประเทศไทยมีปัญหาการถูกกัดเซาะชายฝั่งอยู่หลายพื้นที่ซึ่งในบางพื้นที่อยู่ในชั้นวิกฤติถึงขนาดต้องอพยพที่อยู่อาศัยหนีไปอยู่พื้นที่อื่นจำนวนมาก หากปล่อยทิ้งไว้โดยไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังก็จะทำให้ต้องสูญเสียผืนแผ่นดินเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆการแก้ไขปัญหาดังกล่าวหน่วยงานรัฐต้องร่วมมือกันหาทางออกที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันโดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือผลกระทบทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งนี้โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจกับเครือข่ายประชาชนในพื้นที่ให้ช่วยกันป้องกันแก้ไขจะต้องดำเนินการโดยผ่านกลไกของคณะกรรมการระดับนโยบายและคณะอนุกรรมการด้านต่างๆที่เชื่อมโยง จนถึงระดับพื้นที่รวมทั้งเร่งรัดการ

ปรับโครงสร้างและจัดอัตรากำลังสำหรับภารกิจด้านการจัดการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งให้เหมาะสมและควรกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ โดยมีการร่วมมือกันทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการเร่งรัดแก้ไขปัญหาคือเป็นไปในแนวทางเดียวกันอย่างจริงจังต่อไป

ด้านสภาพปัญหาหลังการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ จากการศึกษาทราบว่าพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ.๒๕๕๘ แบ่งออกเป็นหมวด ๕ หมวด คือ คณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ชุมชนชายฝั่ง การคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พนักงานเจ้าหน้าที่ และบทกำหนดโทษ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. กำหนดความหมายของ “ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง” ให้หมายถึงสิ่งที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นตามธรรมชาติในบริเวณทะเลและชายฝั่ง หรือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์แก่ระบบนิเวศน์ทางทะเลและชายฝั่ง

๒. กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ขึ้นเพื่อเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่เสนอแนะนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติต่อคณะรัฐมนตรีตลอดจนให้ความเห็น ข้อเสนอแนะและคำปรึกษาแก่หน่วยงานของรัฐเพื่อดำเนินการตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบในการออกกฎกระทรวง กำหนดให้พื้นที่ป่าชายเลนบริเวณใดบริเวณหนึ่งเป็นพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์ หรือกำหนดให้พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๓. กำหนดให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอาจให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลหรือเกาะ ในการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ พื้นฟูและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จากการศึกษาหลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติฯ ดังกล่าวจากการศึกษาและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับนโยบายและระดับปฏิบัติของภาครัฐบาล พบว่าข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ ในทางการปฏิบัติยังไม่ชัดเจน เพราะไม่มีระเบียบของกฎหมายลูกออกมารองรับ จำนวน ๑๓ ตัวอย่าง จากทั้งหมด ๑๕ ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๘๗ ข้อเสนอแนะรองลงมา คือ ควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ สู่ชุมชนชายฝั่งให้มากขึ้น จำนวน ๑๒ ตัวอย่าง จากทั้งหมด ๑๕ ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๘๐

ส่วนเจ้าหน้าที่องค์กรที่มีใช้รัฐบาล พบว่าข้อเสนอแนะที่สำคัญคือควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ สู่ชุมชนชายฝั่งให้มากขึ้น จำนวน ๗๓ ตัวอย่าง จากทั้งหมด ๘๕ ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๘๕ รองลงมาคือ ในทางการปฏิบัติยังไม่ชัดเจน เพราะไม่มีระเบียบของกฎหมายลูกออกมารองรับ จำนวน ๗๑ ตัวอย่าง จากทั้งหมด ๘๕ ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๘๓

บทที่ ๔

บทวิเคราะห์และการศึกษามาตรการแนวทางการบังคับใช้ที่เหมาะสม ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและ ชายฝั่งพุทธศักราช ๒๕๕๘ เพื่อความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนของ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จากการศึกษาบทที่ ๔ ในด้านบทวิเคราะห์และการศึกษามาตรการแนวทางการบังคับใช้ที่เหมาะสมของพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ เพื่อความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ประกอบด้วยหัวข้อสำคัญกล่าวคือ แนวทางการบูรณาการกฎหมายหรือพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง แนวทางกระบวนการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ เพื่อความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีหัวข้อย่อยดังนี้ คือกลไกที่สำคัญในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ มาตราและแนวทางที่เหมาะสมกระบวนการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ เพื่อความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและสุดท้ายในบทนี้กล่าวถึงการวิเคราะห์การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ อย่างยั่งยืนด้วย DPSIR ดังรายละเอียดดังนี้

แนวทางการบูรณาการกฎหมายหรือพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบูรณาการบังคับใช้กฎหมายหรือพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับหลายฉบับเพื่อให้ครอบคลุมทุกด้านในการบังคับใช้ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งซึ่งมีแนวทางการบูรณาการดังนี้

๑. ช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งการนำ ในมาตรา ๑๕ (๖) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ บัญญัติว่า ให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีหน้าที่ช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ในฐานะเลขานุการของคณะกรรมการมีหน้าที่ช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่หน่วยงานรัฐ ดังนี้

๑.๑ ช่วยเหลือให้คำแนะนำในการจัดทำนโยบาย และแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ และการจัดทำนโยบายและแผนการจัดการของจังหวัดชายทะเลต่างๆ

๑.๒ ช่วยเหลือให้คำแนะนำ ในการจัดทำโครงการแผนงาน กิจกรรมรวมทั้งตั้งวงเงินงบประมาณ เพื่อดำเนินงานตามนโยบายทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติและแผนการจัดการฯ

๑.๓ ช่วยเหลือให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการจัดการ จัดสรร ใช้ประโยชน์ อนุรักษ์และฟื้นฟู ทรัพยากร ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลและชายฝั่ง

๑.๔ ช่วยเหลือให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการออกประกาศ กำหนดเขตพื้นที่คุ้มครอง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พร้อมหลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีบริหารจัดการ

๑.๕ ช่วยเหลือให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำทะเล บริเวณ ชายฝั่ง มาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด และมาตรการเพื่อควบคุมและแก้ไขปัญหาจากมลพิษ

๑.๖ ช่วยเหลือให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการดำเนินงาน ของกองทุนทรัพยากรทางทะเลและ ชายฝั่ง การหารายได้เข้ากองทุน และการใช้จ่ายเงินของกองทุน

๑.๗ ช่วยเหลือให้คำแนะนำ เกี่ยวกับ การจัดการข้อพิพาทเชิงสมานฉันท์ โดยคณะกรรมการพหุภาคี

๑.๘ ช่วยเหลือให้คำแนะนำ เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑.๙ ช่วยเหลือให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการจัดทำ กฎ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งเพื่อ ปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๒. ดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากร ทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อให้มีการดำเนินการที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนการจัดการทรัพยากรทาง ทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ในมาตรา ๑๕ (๗) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทาง ทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ บัญญัติว่า ให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดำเนินการประสานงานกับ หน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อให้มีการดำเนินการที่ สอดคล้องกับนโยบายและแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติกรมทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่ง มีหน้าที่ในการประสานกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งกรณีการกีดเซาะชายฝั่ง เป็นปัญหาระดับชาติเกี่ยวข้องกับภารกิจของหลายหน่วยงานกรมทรัพยากรทาง ทะเลและชายฝั่ง ไม่สามารถดำเนินงานโดยลำพังได้ โดยควรประสานในด้านต่างๆ ดังนี้

๒.๑ ประสานงานความร่วมมือ ในการจัดการ คุ้มครอง และอนุรักษ์ทรัพยากรระบบ นิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลและชายฝั่งให้คงสภาพความสมบูรณ์

๒.๒ ประสานงานและประสานความร่วมมือเพื่อคุ้มครองพื้นที่ คุ้มครองทรัพยากรทาง ทะเลและชายฝั่ง ที่มีสภาพทางธรรมชาติ หรือถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติสมบูรณ์หรือเป็นพื้นที่ที่มีความ เสื่อมโทรม หรือมีแนวโน้มที่จะถูกทำลาย หรือเป็นพื้นที่ที่มีปัญหารุนแรงเข้าขั้นวิกฤติ

๒.๓ ประสานงานเพื่อระงับข้อพิพาท

๒.๔ ประสานงานเพื่อฟื้นฟูแก้ไขทรัพยากร ระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพที่ อยู่ในภาวะวิกฤติให้มีความสมบูรณ์

๒.๕ ประสานงานรวบรวมหลักฐาน รวมทั้งปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานอัยการในการ ดำเนินคดี ต่อผู้กระทำความผิดต่อทรัพยากร ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลและ ชายฝั่ง ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการบริหารจัดการฯ และกฎหมายอื่นๆ

๒.๖ ประสานงานทางด้านการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ ประสบการณ์ และความสามารถในการบริหารจัดการ การอนุรักษ์ และฟื้นฟู ทรัพยากรระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง

๒.๗ ประสานงานเพื่อการปรับปรุงดัดแปลง ประยุกต์ ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้เหมาะสมแก่การใช้ประโยชน์และแก้ปัญหา ของประชาชนในท้องถิ่น เช่นการแก้ปัญหา การกีดเซาะ ชายฝั่ง

๒.๘ ประสานงานและจัดประชุมร่วมกับผู้แทนหน่วยงาน องค์การซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้อง กับนโยบายและแผนการจัดการ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๒.๙ ประสานงานเพื่อ ติดตาม ประเมินผล และเร่งรัดผลการปฏิบัติงาน ที่ได้รับ มอบหมายให้ดำเนินการตามนโยบายและแผนการจัดการ

๓. ดำเนินการสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูล จัดทำแนวเขตและแผนที่ทรัพยากรทางทะเลและ ชายฝั่ง เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ การคุ้มครอง และการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งใน มาตรา ๑๕ (๙) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ บัญญัติว่า ให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ในฐานะเลขาธิการคณะกรรมการ สํารวจ เก็บรวบรวม ข้อมูล จัดทำแนวเขตและแผนที่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ การคุ้มครอง และการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดังนี้

๓.๑ ชุมชนชายฝั่งมีศักยภาพที่จะแก้ไขปัญหา และพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของเขาเองได้ หากมีโอกาสและมีทางเลือกที่เหมาะสม

๓.๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐ จะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน จากที่ตนเป็นผู้คิด เป็นผู้สั่ง มาเป็นผู้สนับสนุน ให้คำปรึกษา แนะนำ กระตุ้น ให้ชุมชน ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตัวของเขาเอง

๓.๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ควรจะเรียนรู้ร่วมกับชุมชน

๓.๔ การสำรวจข้อมูลในชุมชนและจัดทำแผนที่ทรัพยากร เป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำ แผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานที่อาศัยปัญหานำหน้า (ไม่ใช่งบประมาณนำหน้า เหมือนที่ผ่านมา) ต้องอาศัยสติปัญญา และทรัพยากรในชุมชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการแก้ไขปัญหา

๓.๕ เจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งต้องประสานงานกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องพร้อมทั้งชี้แจงให้ทราบถึงความจำเป็นและประโยชน์ ของการสำรวจรวบรวมข้อมูลและจัดทำแนว เขตและแผนที่ทรัพยากร ซึ่งต้องทำในรูปของทีมงานที่ประกอบด้วยทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขอความ ร่วมมือให้แต่ละหน่วยงานส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมเป็นทีมงาน โดยจัดประชุมทีมงาน เพื่อวางแผนปฏิบัติการ และเพื่อเตรียมความพร้อมของทีมงาน ร่วมกันศึกษาทำความเข้าใจ ถึงศักยภาพของพื้นที่ของแต่ละชุมชน จากข้อมูลพื้นฐาน โดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นผู้จัดเตรียมให้กับทีมงาน ร่วมกันกำหนด ขั้นตอนการปฏิบัติงานและบทบาทหน้าที่ของทีมงานแต่ละคนให้ชัดเจนว่าจะได้รับผิดชอบเรื่องอะไร เกี่ยวกับทรัพยากร หรือปัจจัยพื้นฐาน

๓.๖ ทีมงานควรเข้าพบผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่ ชุมชนจะได้รับจากการ ร่วมกันจัดทำแผนที่ทรัพยากรของชุมชน โดยเชิญชุมชนร่วมประชุมเพื่อชี้แจง วัตถุประสงค์และประโยชน์ที่จะได้รับและให้สมาชิกชุมชนเป็นผู้คัดเลือกผู้แทนชุมชนกันเอง โดยเปิดกว้างให้ เลือกได้อย่างอิสระทุกสาขาอาชีพกำหนดเวลาปฏิบัติงานสถานที่ หมู่บ้าน ตำบลใด กำหนดงบประมาณ ที่จะต้องใช้ให้ชัดเจนเพื่อความไว้วางใจ เชื่อใจ ควรมีการสร้างบรรยากาศความเป็นกันเอง ระหว่างทีมงานและ ผู้แทนชุมชน เพื่อสร้างความสามัคคีระหว่างกลุ่ม หรือการสังสรรค์ เป็นต้น

แนวทางกระบวนการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ เพื่อความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑. แนวทางในการออกกฎกระทรวงหรือประกาศเพื่อแต่งตั้ง “พนักงานเจ้าหน้าที่” ตามมาตรา ๓ แห่งกฎหมายว่าด้วย การส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มาตรา ๓ กำหนดหลักเกณฑ์ “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญระดับปฏิบัติการหรือเทียบเท่าซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้คุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ พึงพิจารณาในระดับต่างๆ ดังนี้

๑.๑ อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รองอธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจัดการทรัพยากรทางทะเล ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจัดการทรัพยากรทางชายฝั่งและป่าชายเลน ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพ ผู้อำนวยการสำนักอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ผู้อำนวยการสำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเล ชายฝั่งทะเล และป่าชายเลน ผู้อำนวยการกองบริหารการจัดการพื้นที่ชายฝั่ง เลขาธิการกรม ผู้อำนวยการกองแผนงาน หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร และหัวหน้ากลุ่มนิติการ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ตลอดเขตท้องที่ชายฝั่งทะเลทุกจังหวัด

๑.๒ หัวหน้ากลุ่มวิจัยและผู้อำนวยการศูนย์วิจัยภายใต้สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเล ชายฝั่งทะเล และป่าชายเลน หัวหน้าส่วนส่งเสริมฯ หัวหน้าส่วนอนุรักษ์ฯ หัวหน้าส่วนคุ้มครองฯ และผู้อำนวยการศูนย์อนุรักษ์ฯ ภายใต้สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง หัวหน้าส่วนฯ ผู้อำนวยการศูนย์ฯ หัวหน้าสถานีฯ ภายใต้สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน หัวหน้าส่วนฯ ภายใต้กองบริหารจัดการพื้นที่ชายฝั่ง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ภายในเขตท้องที่ที่รับผิดชอบ

๑.๓ ผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่า หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ประมงจังหวัด พนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ทหารเรือ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ภายในเขตท้องที่ที่รับผิดชอบ

๑.๔ นักวิชาการประมงนักวิชาการป่าไม้ นักวิชาการพัฒนาที่ดิน นักเดินเรือ นิติกร นายช่างกลเรือ เจ้าพนักงานประมง เจ้าพนักงานธุรการ เจ้าพนักงานสื่อสาร เจ้าพนักงานเดินเรือ นายช่างเครื่องกล และลูกจ้างประจำสำนักอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ลูกจ้างประจำสำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ลูกจ้างประจำสำนักอนุรักษ์ทรัพยากรบริหารจัดการด้านการประมง ลูกจ้างประจำสถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเล ชายฝั่งทะเล และป่าชายเลน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งดำรง

ตำแหน่งไม่ต่ำกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญระดับปฏิบัติการ (ระดับ ๓) หรือเทียบเท่า ให้มีอำนาจหน้าที่ ปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ภายในเขต ท้องที่ที่รับผิดชอบ

๒. แนวทางในการออกประกาศกระทรวงเพื่อกำหนดรูปแบบบัตรประจำตัวพนักงาน เจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๖ ของกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รูปแบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ควรมีรูปแบบ ดังนี้

๒.๑ บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ออกด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำด้วย พลาสติกสีตามที่กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเห็นชอบ ด้านหน้ามีแถบแม่เหล็กบรรจุข้อมูลของ พนักงานเจ้าหน้าที่นั้น พร้อมติดรูปถ่ายขนาด ๒.๕ x ๓.๐ เซนติเมตร ครึ่งตัว หน้าตรง ไม่สวมหมวก และแว่นตาสีเข้ม แต่งเครื่องแบบข้าราชการ ด้านหลังมีรูปครุฑขนาด ๑ เซนติเมตร สีเข้มกว่าพื้นบัตร เพื่อให้ตัวอักษรในรายการบัตรชัดเจนและเป็นไปตามแบบที่กำหนด

๒.๒ บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่มีอายุตามที่กำหนดไว้ในบัตร แต่ต้องไม่เกินห้าปี นับแต่วันที่ออกบัตร

๓. แนวทางในการออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์ตามมาตรา ๑๘ และมาตรการคุ้มครองตามมาตรา ๒๓ ของกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทาง ทะเลและชายฝั่ง

๓.๑ แนวทางในการกำหนดพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์

๓.๑.๑ เป็นพื้นที่ที่กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีนโยบายเพื่อประโยชน์ใน การสงวน อนุรักษ์ และฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลนให้คงสภาพธรรมชาติและมีสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศน์ที่มี ความสมบูรณ์

๓.๑.๒ ต้องเป็นพื้นที่ซึ่งมีได้อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ตามกฎหมายว่าด้วยอุทยาน แห่งชาติ หรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ ป่าหรือมีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลใดซึ่งมิใช่หน่วยงาน ของรัฐ

๓.๑.๓ พื้นที่นั้นอาจอยู่ในหรือนอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ

๓.๑.๔ กำหนดระวางพิกัดของพื้นที่ที่จะประกาศให้เป็นพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์ให้ ชัดเจนตามหลักเกณฑ์และวิธีการของการรังวัดที่ดิน เช่น กำหนดแนวเขตของพื้นที่ที่ติดต่อกับพื้นที่อื่นตาม ทิศต่างๆ หรือกำหนดระวางพิกัดตามระบบจีพีเอส (Global Position System)

๓.๑.๕ จัดให้มีแผนที่แสดงแนวเขตพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์แนบท้ายกฎกระทรวง

๓.๒ แนวทางในการกำหนดมาตรการคุ้มครองในพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์

๓.๒.๑ ห้ามดำเนินกิจกรรมหรือกระทำการใดๆ ที่อาจเป็นอันตรายหรือก่อให้เกิด ผลกระทบต่อทรัพยากรและระบบนิเวศป่าชายเลนเช่น

๓.๒.๒ ห้ามมิให้ทำการประมง ห้ามมิให้ยึดถือ ครอบครอง ทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในที่ดิน หรือก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่า ขุดแร่ ขุดทราย หรือทำลายที่อยู่อาศัย แหล่งวางไข่ ล่าสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือกระทำด้วยประการใดๆ ในเขตพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์

๓.๒.๓ เว้นแต่ พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติให้กระทำได้ ทั้งนี้ โดยปฏิบัติตามเงื่อนไขและวิธีการที่กำหนด

๓.๒.๔ กำหนดมาตรการสงวน อนุรักษ์ ป่าฟู และการใช้ประโยชน์ซึ่งทรัพยากร และระบบนิเวศป่าชายเลน ตามความเหมาะสมแก่สภาพพื้นที่นั้นเช่น

๓.๒.๕ กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการสงวน อนุรักษ์ ป่าฟู และใช้ประโยชน์เพื่อคุ้มครองชนิดพันธุ์พืช ชนิดพันธุ์สัตว์ และการฟื้นฟูทรัพยากรและระบบนิเวศป่าชายเลน รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพ

๓.๒.๖ กำหนดวิธีการ จำนวน ชนิด ของสัตว์ พืช ซากสัตว์ ซากพืช แร่ กรวด หิน ดิน ทราย เลน น้ำ ที่จะนำออกไปจากพื้นที่

๓.๒.๗ กำหนดมาตรการคุ้มครองอื่นๆ ตามที่เห็นสมควรและเหมาะสมแก่สภาพพื้นที่นั้น เช่น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์และเผยแพร่ความรู้หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลน แก่ประชาชนและชุมชนชายฝั่ง

๔. แนวทางในการออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตามมาตรา ๒๐ และมาตรการคุ้มครองตามมาตรา ๒๓ ของกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๔.๑ แนวทางในการกำหนดพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๔.๑.๑ เป็นพื้นที่ที่กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีนโยบายเพื่อประโยชน์ในการสงวน อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้คงสภาพธรรมชาติและมีสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศที่มีความสมบูรณ์

๔.๑.๒ ต้องเป็นพื้นที่ซึ่งยังมิได้มีการกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ โดยเขตอนุรักษ์ หมายความว่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ที่รักษาพืชพันธุ์ และเขตพื้นที่คุ้มครองอย่างอื่นเพื่อสงวนและรักษาสภาพธรรมชาติตามที่มีกฎหมายกำหนด

๔.๑.๓ เป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอยู่ในสภาพสมบูรณ์อันสมควร สงวนไว้ให้คงอยู่ในสภาพทางธรรมชาติเดิม

๔.๑.๔ เป็นพื้นที่ที่เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์และพืชตามสภาพทางธรรมชาติที่สมบูรณ์

๔.๑.๕ เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญด้านระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งอันควรแก่การอนุรักษ์

๔.๑.๖ กำหนดระวางพิกัดของพื้นที่ที่จะประกาศให้เป็นพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้ชัดเจนตามหลักเกณฑ์และวิธีการของการรังวัดที่ดิน เช่น กำหนดแนวเขตของพื้นที่ที่ติดต่อกับพื้นที่อื่นตามทิศต่างๆ หรือกำหนดระวางพิกัดตามระบบจีพีเอส (Global Position System)

๔.๑.๗ จัดให้มีแผนที่แสดงแนวเขตพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแนบท้ายกฎกระทรวง

๔.๒ แนวทางในการกำหนดมาตรการคุ้มครองในพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้แก่

๔.๒.๑ ห้ามดำเนินกิจกรรมหรือกระทำการใดๆ ที่อาจเป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๔.๒.๒ ห้ามมิให้ทำการประมง ห้ามมิให้ยึดถือ ครอบครอง ทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในที่ดิน หรือก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่า ขุดแร่ ขุดทราย หรือทำลายที่อยู่อาศัย แหล่งวางไข่ ล่าสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ทะเลหายาก หรือกระทำการใดๆ ในเขตพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๔.๒.๓ เว้นแต่ พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติให้กระทำได้ ทั้งนี้ โดยปฏิบัติตามเงื่อนไขและวิธีการที่กำหนดกำหนดมาตรการสงวน อนุรักษ์ พื้นฟู และการใช้ประโยชน์ซึ่งทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตามความเหมาะสมแก่สภาพพื้นที่นั้นเช่น กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการสงวน อนุรักษ์ พื้นฟู และใช้ประโยชน์เพื่อคุ้มครองชนิดพันธุ์พืช ชนิดพันธุ์สัตว์ และการฟื้นฟูทรัพยากรและระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพกำหนดวิธีการ จำนวน ชนิด ของสัตว์และพืช ซากสัตว์ ซากพืช แร่ กรวด หิน ดิน ทราย เลน น้ำ ที่จะนำออกไปจากพื้นที่ที่กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติ หรือมิให้กระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศตามธรรมชาติ การกำหนดแนวเขตถอยร่น กำหนดพื้นที่ป่าชายหาด กำหนดพื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่สาธารณะเพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกันของชุมชน พื้นที่เสื่อมโทรมที่ชุมชนฟื้นฟูและบริหารจัดการร่วมกัน พื้นที่ที่มีปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลและได้รับการฟื้นฟูเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันกำหนดมาตรการคุ้มครองอื่นๆ ตามที่เห็นสมควรและเหมาะสมแก่สภาพพื้นที่นั้นส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและเผยแพร่ความรู้หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแก่ประชาชนและชุมชนชายฝั่ง

๕. แนวทางในการออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดเขตพื้นที่ที่จะใช้มาตรการในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งตามมาตรา ๒๑ แห่ง กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๕.๑ แนวทางในการกำหนดพื้นที่ที่จะใช้มาตรการในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง

๕.๑.๑ เป็นพื้นที่ที่กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีนโยบายเพื่อประโยชน์ในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง และฟื้นฟูชายฝั่งทะเลให้คงสภาพธรรมชาติและมีสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศที่มีความสมบูรณ์รวมทั้งเป็นการป้องกันความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

๕.๑.๒ ต้องเป็นพื้นที่ซึ่งมีปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง และมีแนวโน้มที่จะเกิดการกัดเซาะชายฝั่ง

๕.๑.๓ กำหนดระวางพิกัดของพื้นที่ที่จะประกาศให้เป็นเขตพื้นที่ป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งให้ชัดเจนตามหลักเกณฑ์และวิธีการของการรังวัดที่ดิน เช่น กำหนดแนวเขตของพื้นที่ที่ติดต่อกับพื้นที่อื่นตามทิศต่างๆ หรือกำหนดระวางพิกัดตามระบบจีพีเอส (Global Position System)

๕.๑.๔ จัดให้มีแผนที่แสดงแนวเขตพื้นที่ที่จะใช้มาตรการในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งแนบท้ายกฎกระทรวง

๕.๑.๕ แนวทางในการกำหนดมาตรการเขตพื้นที่ที่จะใช้มาตรการในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง

๕.๑.๕.๑ ห้ามดำเนินกิจกรรมหรือกระทำการใดๆ ที่อาจส่งผลหรือก่อให้เกิดปัญหาในการกัดเซาะชายฝั่งเพิ่มขึ้น

๕.๑.๕.๒ ห้ามมิให้ทำการทิ้ง หรือจัดสร้างสิ่งก่อสร้าง ชุด หรือเติมทรายในพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการกัดเซาะชายฝั่ง ห้ามมิให้ยึดถือ ครอบครอง ทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในที่ดินหรือก่อสร้าง ชุดแร่ ชุดทราย หรือกระทำได้ด้วยประการใดๆ ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเล เว้นแต่ พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติให้กระทำได้ ทั้งนี้ โดยปฏิบัติตามเงื่อนไขและวิธีการที่กำหนดกำหนดมาตรการสงวน อนุรักษ์ พื้นฟู และการใช้ประโยชน์ชายฝั่งทะเล ตามความเหมาะสมแก่สภาพพื้นที่นั้น กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการสงวน อนุรักษ์ พื้นฟู และใช้ประโยชน์เพื่อป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งกำหนดวิธีการ จำนวน ชนิด ของแร่ กรวด หิน ดิน ทราย เลน น้ำ ที่จะนำออกไปจากพื้นที่กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติ หรือมิให้กระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศตามธรรมชาติ การกำหนดแนวเขต ถอยร่น กำหนดพื้นที่ป่าชายหาด กำหนดพื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่สาธารณะเพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกันของชุมชน พื้นที่เสื่อมโทรมที่ชุมชนพื้นฟูและบริหารจัดการร่วมกัน พื้นที่ที่มีปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลและได้รับการฟื้นฟูเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันกำหนดมาตรการคุ้มครองอื่นๆ ตามที่เห็นสมควรและเหมาะสมแก่สภาพพื้นที่นั้นส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในพื้นที่ คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เผยแพร่ความรู้หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง แก่ประชาชนและชุมชนชายฝั่ง

๖. แนวทางในการออกประกาศกระทรวงเพื่อกำหนดมาตรการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งกรณีจำเป็นเร่งด่วนเมื่อปรากฏว่าทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอาจถูกทำลาย หรือถูกทำลายได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงเข้าขั้นวิกฤตตามมาตรา ๒๒ แห่งกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๖.๑ แนวทางในการกำหนดมาตรการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๖.๑.๑ เป็นทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีนโยบายจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อประโยชน์ในการสงวน อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้คงสภาพธรรมชาติและมีสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศที่มีความสมบูรณ์มิให้ถูกทำลาย หรือได้รับความเสียหาย

๖.๑.๒ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อาจอยู่ในพื้นที่ซึ่งกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ ก็ได้ หากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งบริเวณนั้น อาจถูกทำลาย หรือได้รับความเสียหายอย่าง

ร้ายแรงเข้าขั้นวิกฤต เช่น เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ที่รักษาพืชพันธุ์ และเขตพื้นที่คุ้มครองอย่างอื่นเพื่อสงวนและรักษาสภาพธรรมชาติตามที่มีกฎหมายกำหนด

๖.๑.๓ เป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอยู่ในสภาพสมบูรณ์อันสมควรสงวนไว้ให้คงอยู่ในสภาพทางธรรมชาติเดิม

๖.๑.๔ เป็นพื้นที่ที่เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์และพืชตามสภาพทางธรรมชาติที่สมบูรณ์

๖.๑.๕ เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญด้านระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งอันควรแก่การอนุรักษ์

๖.๑.๖ กำหนดระวางพิกัดของพื้นที่ที่จะประกาศให้เป็นพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้ชัดเจนตามหลักเกณฑ์และวิธีการของการรังวัดที่ดิน เช่น กำหนดแนวเขตของพื้นที่ที่ติดต่อกับพื้นที่อื่นตามทิศต่างๆ หรือกำหนดระวางพิกัดตามระบบจีพีเอส (Global Position System)

๖.๑.๗ จัดให้มีแผนที่แสดงแนวเขตพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแบบท้ายกฎกระทรวง

๖.๒ แนวทางการกำหนดมาตรการคุ้มครองในพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๖.๒.๑ ห้ามดำเนินกิจกรรมหรือกระทำการใดๆ ที่อาจเป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๖.๒.๒ ห้ามมิให้ทำการประมง ห้ามมิให้ยึดถือ ครอบครอง ทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในที่ดิน หรือก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่า ขุดแร่ ขุดทราย หรือทำลายที่อยู่อาศัย แหล่งวางไข่ ล่าสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ทะเลหายาก หรือกระทำได้ด้วยประการใดๆ ในเขตพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๖.๒.๓ เว้นแต่ พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติให้กระทำได้ ทั้งนี้ โดยปฏิบัติตามเงื่อนไขและวิธีการที่กำหนด

๖.๒.๔ กำหนดมาตรการสงวน อนุรักษ์ ปันฟู และการใช้ประโยชน์ซึ่งทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตามความเหมาะสมแก่สภาพพื้นที่นั้น

๖.๒.๕ กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการสงวน อนุรักษ์ ปันฟู และใช้ประโยชน์เพื่อคุ้มครองชนิดพันธุ์พืช ชนิดพันธุ์สัตว์ และการฟื้นฟูทรัพยากรและระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพ

๖.๒.๖ กำหนดวิธีการ จำนวน ชนิด ของสัตว์ พืช ซากสัตว์ ซากพืช แร่ กรวด หิน ดิน ทราย เลน น้ำ ที่จะนำออกไปจากพื้นที่

๖.๒.๗ กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติ หรือมิให้กระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศตามธรรมชาติ

๖.๒.๘ การกำหนดแนวเขตถอยร่น กำหนดพื้นที่ป่าชายหาด กำหนดพื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่สาธารณะเพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกันของชุมชน พื้นที่เสื่อมโทรมที่ชุมชนปันฟูและบริหารจัดการร่วมกัน พื้นที่ที่มีปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลและได้รับการปันฟูเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน

๖.๒.๙ กำหนดมาตรการคุ้มครองอื่นๆ ตามที่เห็นสมควรและเหมาะสมแก่สภาพพื้นที่นั้นเช่น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และเผยแพร่ความรู้หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแก่ประชาชนและชุมชนชายฝั่ง

๖.๒.๑๐ การออกประกาศตามมาตรา นี้ ให้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับมาตรการคุ้มครอง และกำหนดระยะเวลาที่จะใช้มาตรการดังกล่าวไว้ด้วย

๖.๒.๑๑ กรณีการออกประกาศตามมาตรา นี้ หากมีความจำเป็น อาจกำหนดให้มีแผนที่แสดงแนวเขตพื้นที่ที่จะมาตรการคุ้มครองด้วย ก็ได้

กลไกที่สำคัญในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘

๑. คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ประกอบด้วย คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ประกอบไปด้วย ปลัดกระทรวงที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ และผู้เชี่ยวชาญภายนอกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของชาติ และประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัด ประกอบไปด้วย หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ และผู้เชี่ยวชาญภายนอกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งระดับจังหวัด ท้องถิ่น และเขตชุมชนชายฝั่ง รวมทั้งประสานนโยบายและการปฏิบัติระหว่างคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ และคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งท้องถิ่น ประกอบไปด้วย สมาชิกชุมชนชายฝั่งที่มีอาชีพพื้นบ้านและอาชีพท้องถิ่นที่มาจากกลุ่มต่างๆ ที่มีภูมิลำเนาในชุมชนชายฝั่งนั้น ซึ่งเป็นผู้สมัครและได้รับเลือกตั้งจากสมาชิกชุมชนชายฝั่งเป็นกรรมการโดยประธานคณะกรรมการและเลขานุการมาจากการเลือกตั้งคณะกรรมการด้วยตนเอง มีอำนาจหน้าที่บริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของท้องถิ่น ดูแลประสานการจัดการชุมชนชายฝั่งโดยให้มีที่ปรึกษาซึ่งแต่งตั้งจากผู้ที่เป็นที่ยอมรับของชุมชนชายฝั่ง ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของท้องถิ่น

๒. ชุมชนชายฝั่งและเขตชุมชนชายฝั่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการทรัพยากรในเขตชุมชนของตน รวมทั้งประสานกับหน่วยงานของรัฐและผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ออกตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีส่วนร่วมกับรัฐ ชุมชนท้องถิ่น ชุมชนชายฝั่ง และหรือชุมชนท้องถิ่นอื่นในการบำรุง รักษา และใช้ประโยชน์ในทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในเขตพื้นที่และสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิต เขตชุมชนชายฝั่งประกอบไปด้วยหลายชุมชนชายฝั่ง โดยสมาชิกชุมชนชายฝั่ง มีหน้าที่ในการดูแลรักษาเขตชุมชนชายฝั่ง ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัด และคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งท้องถิ่น และร่วมมือกับทางราชการในการดูแลรักษาชุมชนชายฝั่ง และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของท้องถิ่น โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยเหลือ สนับสนุน ให้คำปรึกษาหารือ ประสานงาน และจัดการร่วมกัน ในกรณีที่มีหน่วยงานของรัฐ

หรือผู้มีส่วนได้เสียตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง นโยบาย แผนการ โครงการ กิจกรรมเกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในเรื่องหนึ่งเรื่องใด คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัด คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งท้องถิ่น หรือกรณีนั้น พึงจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันในระหว่างหน่วยงานของรัฐ และผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้นๆ ให้หน่วยงานของรัฐและผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง มีหน้าที่ส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันนั้น มติของการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันดังกล่าวให้มีผลผูกพันหน่วยงานของรัฐ และผู้มีส่วนได้เสียในเรื่องนั้นๆ โดยให้แจ้งมติดังกล่าวไปยังหน่วยงานของรัฐ และผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง

๓. นโยบายและแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้มีการจัดทำนโยบายและแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งโดยแบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ นโยบายและแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น แผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งดังกล่าวให้บูรณาการตามสภาพของประเทศ จังหวัด และท้องถิ่น และให้เป็นไปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืน

๔. กองทุนทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นกองทุนในระดับชาติ มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีสำนักงานกองทุนอยู่ในกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ประกอบไปด้วยเงินและทรัพย์สินจากเงินอุดหนุนของรัฐบาลที่ได้รับการจัดสรรจากงบประมาณเป็นรายปี เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับจากภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ เงินอุดหนุนจากเทศบาล เงินส่วนแบ่งค่าธรรมเนียมการส่งออกสินค้าสัตว์น้ำทางทะเล ค่าภาคหลวงแร่ และค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายที่ได้จากการกระทำผิดตามกฎหมายนี้ กองทุนทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งท้องถิ่น เป็นกองทุนในระดับท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีสำนักงานของแต่ละกองทุนในสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดของทุกจังหวัด ประกอบไปด้วยเงินและทรัพย์สินที่ได้จากเงินอุดหนุนจากกองทุนทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตชุมชนชายฝั่ง เงินบริจาค เงินเรียกเก็บจากค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง หรือได้รับอนุญาตให้ดำเนินการตามกฎหมายนี้ และดอกผลหรือรายได้จากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนท้องถิ่น กองทุนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่กิจกรรมและโครงการต่างๆ ในการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การเพิ่มขีดความสามารถของประชาชน ชุมชนชายฝั่ง และผู้มีส่วนได้เสียในการเข้าร่วมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ในทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของท้องถิ่น การบริหารจัดการกองทุนจะกระทำโดยผู้บริหารมืออาชีพที่มีได้มีส่วนได้เสีย โดยมีการตรวจสอบตามหลักการทางบัญชีที่ได้มาตรฐาน

๕. การจัดการทรัพยากรและระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งกำหนดหลักเกณฑ์ในการอนุรักษ์ การพัฒนา การปกป้อง และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งโดยกำหนดชนิดพันธุ์และมาตรการคุ้มครองพิเศษ และการกำหนดเขตพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและชายฝั่งซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ พื้นที่สงวน พื้นที่อนุรักษ์ พื้นที่เพื่อการฟื้นฟู และพื้นที่เพื่อการพัฒนา พร้อมทั้งมาตรการคุ้มครองและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในเขตพื้นที่นั้น

๖. การจัดการมลพิษทางทะเลและชายฝั่งเป็นการกำหนดมาตรการทั้งในเชิงป้องกันและแก้ไข โดยให้อำนาจรัฐมนตรีฯ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ออกประกาศกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งรวมทั้งบริเวณพื้นที่ปากแม่น้ำ มาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด เขตควบคุมมลพิษพร้อมทั้งมาตรการเพื่อควบคุมและแก้ไขปัญหาจากมลพิษดังกล่าว ซึ่งเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากแหล่งกำเนิดทั่วไป กำหนดมาตรการห้ามปล่อยทิ้ง

น้ำมัน ของเสีย หรือสารอันตรายจากสิ่งติดตั้งในทะเล หรือจากเรือหรือยานพาหนะอื่นใดลงสู่ทะเล พร้อมทั้งกำหนดให้เจ้าของหรือผู้ควบคุมเรือมีหน้าที่แจ้งข้อมูลสิ่งของที่ขนส่งทางเรือ นั้น รวมทั้งการแจ้งเหตุล่วงหน้าถึงภัยพิบัติหรือแนวโน้มของภัยดังกล่าวต่อความเสียหายในทรัพยากรทางทะเล

๗. การจัดการกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ มีอำนาจออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการของมาตรฐานการปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรม ในเขตทะเลและชายฝั่งด้านการท่องเที่ยว การกีฬา หรืออื่นๆ โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้กิจกรรมต่างๆ การท่องเที่ยว หรือการกีฬาทางทะเลและชายฝั่งก่อให้เกิดผลกระทบ หรือความเสียหายต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัด คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งท้องถิ่น ชุมชนชายฝั่ง เจ้าหน้าที่ชุมชนชายฝั่ง พนักงานเจ้าหน้าที่ องค์กรเอกชน และผู้มีส่วนได้เสีย มีหน้าที่ประสานความร่วมมือในการส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนชายฝั่ง ดำเนินชีวิตตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานที่เสนอแนะตามแนวทางการอนุรักษ์กิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืน

๘. ค่าเสียหายทางแพ่งกำหนดความรับผิดและการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายของเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่ก่อให้เกิดหรือเป็นแหล่งกำเนิดของการรั่วไหลหรือการแพร่กระจายของมลพิษ และเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพอนามัย หรือเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้อื่นหรือของรัฐเสียหายกำหนดความรับผิดและการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายของผู้ที่ทำลายหรือสร้างความเสียหายแก่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่อยู่ในความควบคุมดูแลของรัฐ หรือชุมชนชายฝั่ง หรือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือที่ได้รับการสงวนหรือคุ้มครองตามกฎหมาย โดยต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายนั้นตามมูลค่าทั้งหมดของทรัพยากรที่ถูกทำลาย สูญหาย หรือเสียหายไปนั้น ผู้ที่สร้างความเสียหายต้องรับผิดชอบในค่าเสียหายในเชิงลงโทษอีกด้วย หากปรากฏว่าความเสียหายดังกล่าวนั้นเป็นความเสียหายที่ร้ายแรงหรือเป็นภัยพิบัติต่อสาธารณะ

๙. การจัดการข้อพิพาทเชิงสมานฉันท์ กำหนดมาตรการระงับข้อพิพาททางแพ่งในเบื้องต้น ได้แก่ อนุญาโตตุลาการ การประนอมข้อพิพาท และคณะกรรมการพหุภาคี ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นระบบวิธีการไกล่เกลี่ยโดยคณะกรรมการเพื่อหาข้อยุติ การเจรจาไกล่เกลี่ยนี้อาจไม่มีผลผูกพัน เว้นแต่คู่กรณีจะเห็นพ้องและยอมรับการไกล่เกลี่ยนั้น และเมื่อมีคำวินิจฉัยอย่างใดตามวิธีการที่คู่กรณีเลือกแล้ว ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตรวจและประเมินผลการจัดการเหล่านั้น และรายงานต่อคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัด ในกรณีการก่อให้เกิดมลพิษและสร้างความเสียหายแก่สิ่งแวดล้อม หากกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เสียหายหรือต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้อธิบดีส่งเรื่องไปยังพนักงานอัยการ เพื่อพิจารณาและฟ้องร้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้ที่เกิดความเสียหาย โดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานคดี แนวคิดของพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ มีความสอดคล้องกับหลักการของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ที่มุ่งอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรทางทะเลอย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่คุ้มครองสิทธิของประชาชนและชุมชนในการจัดการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

มาตรการและแนวทางที่เหมาะสมกระบวนการบังคับพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ เพื่อความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ กระบวนการบังคับใช้ที่สำคัญ คือมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ บัญญัติให้ เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ เกี่ยวกับการจัดทำนโยบายและแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติมามาตรการและแนวทางที่เหมาะสมดังนี้

๑. คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ เป็นผู้สั่งการให้จัดทำนโยบายและแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ขึ้นมา โดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ในฐานะเลขานุการต้องทำหน้าที่เสนอความเห็นและประสานงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์การท้องถิ่น คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัด หรืออนุคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ร่วมกันจัดทำนโยบาย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติขึ้นมา เมื่อเสร็จแล้ว นำเสนอคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ เพื่อเห็นชอบและดำเนินการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๒. ส่วนแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ หรือแผนปฏิบัติการของนโยบายนั้น กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจะต้องประสานให้แต่ละหน่วยงานจัดทำให้สอดคล้องตามนโยบายหรือ ตามคำสั่งของคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับกลยุทธ์ โครงการ กิจกรรม สถานที่ งบประมาณ คาบเวลา แสดงไว้อย่างชัดเจนเมื่อเลขานุการคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ รวบรวมแผนการจัดการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ครบถ้วนนำมาจัดกลุ่มความรับผิดชอบแต่ละด้าน พร้อมทั้งระบุหน่วยงานหลักและหน่วยงานเสริม เมื่อเสร็จแล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ แล้วจึงดำเนินการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๓. นโยบายและแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้ดำเนินการจัดทำทุก ๕ ปี แต่ในห้วงเวลาที่ปฏิบัติตามนโยบายและแผนอยู่นั้น คณะกรรมการอาจสั่งการให้ปรับปรุงแก้ไขนโยบายและแผน เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสม

๔. ในการจัดทำนโยบายและแผนนั้น กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเสนอความเห็นด้านปัจจัยข้อจำกัดหรือภัยคุกคามต่างๆของ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๕. เสนอความเห็นด้าน วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ หลักการพื้นฐาน กลยุทธ์ ผลผลิต ตัวชี้วัด มาตรการ แนวทางการปฏิบัติ ตลอดจนผู้รับผิดชอบหรือผู้นำไปปฏิบัติ

๖. จัดทำตัวอย่าง นโยบาย และแผนการปฏิบัติ ด้านต่างๆที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศ

๗. ในการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อม ซึ่งควรคำนึงถึงหลักการดังนี้ในการจัดทำนโยบาย และแผนนั้น กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และหน่วยงานเกี่ยวข้องเสนอความเห็นด้าน วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ หลักการพื้นฐาน กลยุทธ์ ผลผลิต ตัวชี้วัด มาตรการ แนวทางการปฏิบัติ ตลอดจน ผู้รับผิดชอบหรือผู้นำไปปฏิบัติจัดทำตัวอย่าง นโยบาย และแผนการปฏิบัติ ด้านต่างๆที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศ

การวิเคราะห์การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งพุทธศักราช ๒๕๕๘ อย่างยั่งยืนด้วย DPSIR

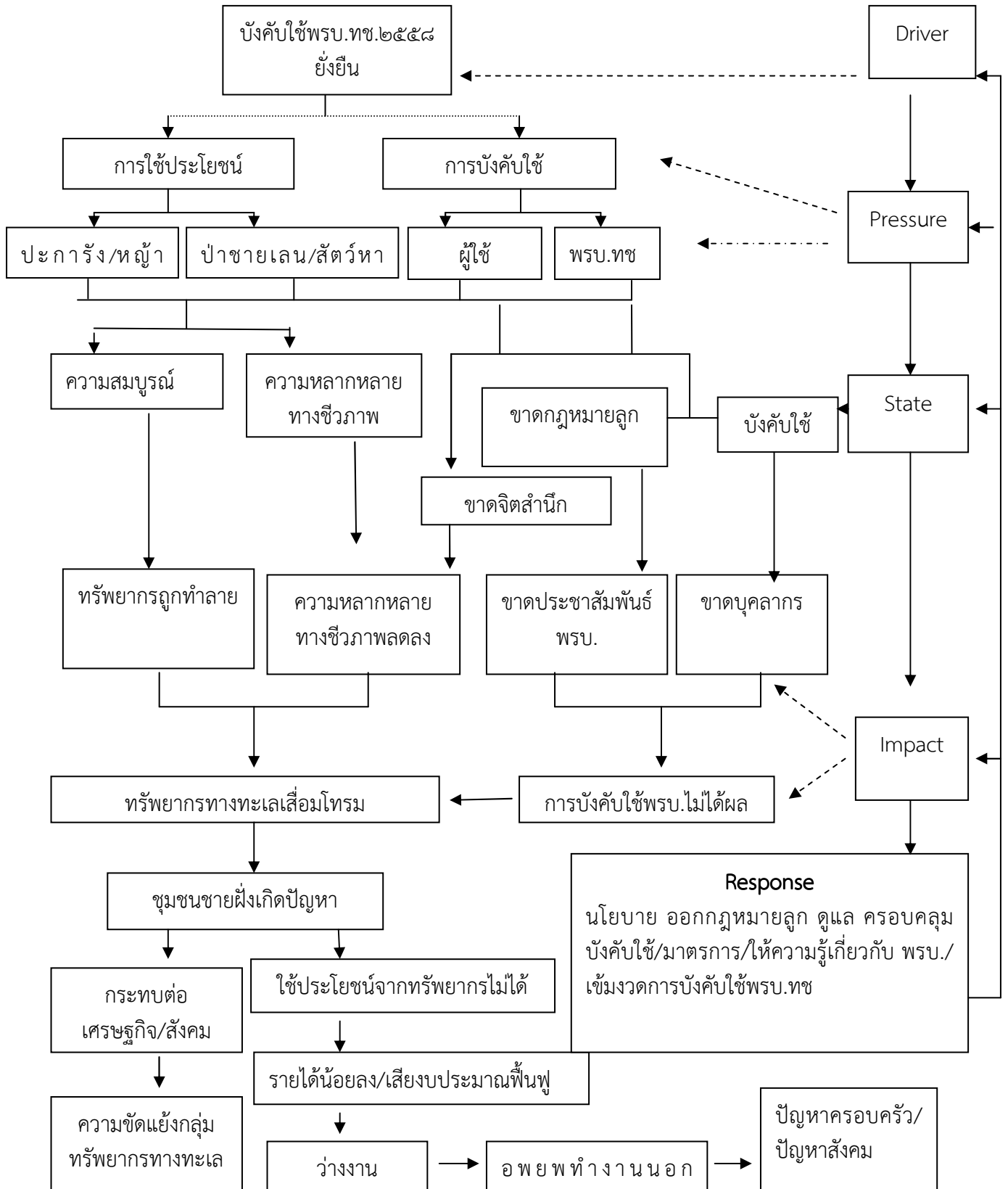
๑. แรงขับเคลื่อน (Driver) เป็นปัจจัยที่มักจะมีพลังมาก ส่งผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน

๒. สาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ (Pressure) การใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเล ได้แก่ ทรัพยากรปะการัง ทรัพยากรหญ้าทะเล ทรัพยากรป่าชายเลน และทรัพยากรสัตว์หายาก และการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้แก่ ผู้ใช้ประโยชน์หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ความครอบคลุมมาตราต่างๆในพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘

๓. สภาวะ (State) สถานการณ์ที่เราสนใจ อยู่ในขอบเขตอำนาจหน้าที่ชายฝั่ง ได้แก่ ความสมบูรณ์ของทรัพยากรทางทะเลลดลง ความหลากหลายทางชีวภาพลดลง ขาดกฎหมายคุ้มครองรับการบังคับใช้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ การบังคับใช้ไม่เข้มข้นและขาดจิตสำนึก

๔. ผลกระทบ (Impact) ได้แก่ ทรัพยากรถูกทำลายความหลากหลายทางชีวภาพลดลง ขาดประชาสัมพันธ์พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ และขาดบุคลากรในการควบคุมและบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ทรัพยากรทางทะเลเสื่อมโทรมลง การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งไม่ได้ผล ชุมชนชายฝั่งเกิดปัญหาได้แก่กระทบต่อเศรษฐกิจ/สังคม เช่น ความขัดแย้งกลุ่มทรัพยากรทางทะเล ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรไม่ได้ ทำให้รายได้น้อยลง เสี่ยงงบประมาณฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ทำให้ชุมชนชายฝั่งว่างงาน เกิดปัญหาอพยพทำงานนอกปัญหาครอบครัว และปัญหาสังคม

๕. การตอบสนอง หรือการจัดการ (Responses) ได้แก่ นโยบาย ออกกฎหมายลูก ดูแลครอบคลุม บังคับใช้มาตรการให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เข้มงวดการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แผนภาพที่ ๔ - ๑ แสดงการวิเคราะห์เชื่อมโยง DPSIR การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ อย่างยั่งยืน

สรุปท้ายบท

ในการศึกษามาตรการแนวทางการบังคับใช้ที่เหมาะสมของพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ เพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง นั้นสามารถตอบผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและสร้างความเข้าใจในการบังคับใช้ พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ กล่าวคือ แนวทางในด้านคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ เป็นผู้สั่งการให้จัดทำนโยบายและแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ โดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ในฐานะเลขานุการต้องทำหน้าที่เสนอความเห็นและประสานงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ หรือแผนปฏิบัติการของนโยบายนั้น กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจะต้องประสานให้แต่ละหน่วยงานจัดทำให้สอดคล้องตามนโยบายหรือ ตามคำสั่งของคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ นโยบายและแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้ดำเนินการจัดทำทุก ๕ ปี เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. ช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งการนำ ในมาตรา ๑๕ (๖) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนี้

๑.๑ ช่วยเหลือให้คำแนะนำในการจัดทำนโยบาย และแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ และการจัดทำนโยบายและแผนการจัดการของจังหวัดชายทะเลต่างๆ

๑.๒ ช่วยเหลือให้คำแนะนำ ในการจัดทำโครงการแผนงาน กิจกรรมรวมทั้งตั้งวงเงินงบประมาณ เพื่อดำเนินงานตามนโยบายทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติและแผนการจัดการฯ

๑.๓ ช่วยเหลือให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการจัดการ จัดสรร ใช้ประโยชน์ อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ ทางทะเลและชายฝั่ง

๑.๔ ช่วยเหลือให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการออกประกาศ กำหนดเขตพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พร้อมหลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีบริหารจัดการ

๑.๕ ช่วยเหลือให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำทะเล บริเวณชายฝั่ง มาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด และมาตรการเพื่อควบคุมและแก้ไขปัญหาจากมลพิษ

๑.๖ ช่วยเหลือให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการดำเนินงาน ของกองทุนทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง การหารายได้เข้ากองทุน และการใช้จ่ายเงินของกองทุน

๑.๗ ช่วยเหลือให้คำแนะนำ เกี่ยวกับ การจัดการข้อพิพาทเชิงสมานฉันท์ โดยคณะกรรมการพหุภาคี

๑.๘ ช่วยเหลือให้คำแนะนำ เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑.๙ ช่วยเหลือให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการจัดทำ กฎ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งเพื่อปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๒. ดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อให้มีการดำเนินการที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ในมาตรา ๑๕ (๗) ซึ่งเป็นปัญหาระดับชาติเกี่ยวข้องกับภารกิจของ

หลายหน่วยงานกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ไม่สามารถดำเนินงานโดยลำพังได้ โดยควรประสานในด้านต่างๆ ดังนี้

๒.๑ ประสานงานความร่วมมือ ในการจัดการ คุ่มครอง และอนุรักษ์ทรัพยากร ระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลและชายฝั่งให้คงสภาพความสมบูรณ์

๒.๒ ประสานงานและประสานความร่วมมือเพื่อคุ้มครองพื้นที่ คุ่มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ที่มีสภาพทางธรรมชาติ หรือถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติสมบูรณ์ยิ่ง หรือเป็นพื้นที่ที่มีความเสื่อมโทรม หรือมีแนวโน้มที่จะถูกทำลาย หรือเป็นพื้นที่ ที่มีปัญหารุนแรงเข้าขั้นวิกฤติ

๒.๓ ประสานงานเพื่อฟื้นฟูแก้ไขทรัพยากร ระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพที่อยู่ในภาวะวิกฤติให้มีความสมบูรณ์

๒.๔ ประสานงานรวบรวมหลักฐาน รวมทั้งปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานอัยการในการดำเนินคดี ต่อผู้กระทำความผิดต่อทรัพยากร ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพ ทางทะเลและชายฝั่ง ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการบริหารจัดการฯ และกฎหมายอื่นๆ

๒.๖ ประสานงานทางด้านการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ ประสบการณ์และความสามารถในการบริหารจัดการ การอนุรักษ์ และฟื้นฟู ทรัพยากร ระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง

๒.๗ ประสานงานเพื่อการปรับปรุงดัดแปลง ประยุกต์ ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้เหมาะสมแก่การใช้ประโยชน์และแก้ปัญหา ของประชาชนในท้องถิ่น เช่นการแก้ปัญหา การกัดเซาะชายฝั่ง

๒.๘ ประสานงานและจัดประชุมร่วมกับผู้แทนหน่วยงาน องค์กรซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและแผนการจัดการ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๒.๙ ประสานงานเพื่อ ติดตาม ประเมินผล และเร่งรัดผลการปฏิบัติงาน ที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการตามนโยบายและแผนการจัดการ

๓. ดำเนินการสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูล จัดทำแนวเขตและแผนที่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ การคุ้มครอง และการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในมาตรา ๑๕ (๙) ดังนี้

๓.๑ ชุมชนชายฝั่งมีศักยภาพที่จะแก้ไขปัญหา และพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของเขาเองได้ หากมีโอกาสและมีทางเลือกที่เหมาะสม

๓.๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐ จะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน จากที่ตนเป็นผู้คิด เป็นผู้สั่ง มาเป็นผู้สนับสนุน ให้คำปรึกษา แนะนำ กระตุ้น ให้ชุมชน ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตัวของเขาเอง

๓.๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ควรจะเรียนรู้ร่วมกับชุมชนในการสำรวจข้อมูลในชุมชนและจัดทำแผนที่ทรัพยากร เป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานที่อาศัยปัญหานั้นหน้าต้องอาศัยสติปัญญา และทรัพยากรในชุมชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการแก้ไขปัญหา

๓.๔ เจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งต้องประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งชี้แจงให้ทราบถึงความจำเป็นและประโยชน์ ของการสำรวจรวบรวมข้อมูลและจัดทำแนวเขตและแผนที่ทรัพยากร

๓.๕ ทีมงานควรเข้าพบผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการ ร่วมกันจัดทำแผนที่ทรัพยากรของชุมชน

ส่วนผลการวิจัยในบทนี้สามารถตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ ด้วย กล่าวคือเพื่อศึกษาแนวการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ได้ดังต่อไปนี้

๑. โดยให้คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ เป็นผู้สั่งการให้จัดทำนโยบายและแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัด หรืออนุคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ร่วมกันจัดทำนโยบายทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติขึ้นมา และนำเสนอคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ เพื่อเห็นชอบและดำเนินการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๒. แผนปฏิบัติการของนโยบายนั้น กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจะต้องประสานให้แต่ละหน่วยงานจัดทำให้สอดคล้องตามนโยบายหรือ ตามคำสั่งของคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ โดยเกี่ยวกับกลยุทธ์ โครงการ กิจกรรม สถานที่งบประมาณ คาบเวลา แสดงไว้อย่างชัดเจน เมื่อเสร็จแล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ แล้วจึงดำเนินการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๓. นโยบายและแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้ดำเนินการจัดทำทุก ๕ ปี แต่ในห้วงเวลาที่ปฏิบัติตามนโยบายและแผนอยู่นั้น คณะกรรมการอาจสั่งการให้ปรับปรุงแก้ไขนโยบายและแผน เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสม

๔. ในการจัดทำนโยบายและแผน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และหน่วยงานเกี่ยวข้องต้องเสนอความเห็นด้านปัจจัยข้อจำกัดหรือภัยคุกคามต่างๆของ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๕. เสนอความเห็นด้าน วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ หลักการพื้นฐาน กลยุทธ์ ผลผลิต ตัวชี้วัด มาตรการ แนวทางการปฏิบัติ ตลอดจนผู้รับผิดชอบหรือผู้นำไปปฏิบัติ

๖. จัดหาตัวอย่าง นโยบาย และแผนการปฏิบัติ ด้านต่างๆที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศ

๗. ในการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อม ซึ่งควรคำนึงถึงหลักการดังนี้ในการจัดทำนโยบายและแผนนั้น กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และหน่วยงานเกี่ยวข้องเสนอความเห็นด้านวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ หลักการพื้นฐาน กลยุทธ์ ผลผลิต ตัวชี้วัด มาตรการ แนวทางการปฏิบัติ ตลอดจนผู้รับผิดชอบ ด้านต่างๆที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศ

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิจัยเรื่องเรื่อง “การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องจำนวน ๑๐๐ คน ดังนี้เจ้าหน้าที่ระดับนโยบายและระดับปฏิบัติของภาครัฐบาล ได้แก่ ผู้บริหารระดับกรม กอง ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมเจ้าท่า กรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมประมง เป็นต้น จำนวน ๑๕ คน และเจ้าหน้าที่องค์กรที่มิใช่รัฐบาล ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจประมง ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวทางทะเล ชุมชนชายฝั่ง ชาวประมงพื้นบ้าน เป็นต้น จำนวน ๘๕ คน หลังจากนั้นจัดระเบียบข้อมูลที่ได้แล้ว จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นหลัก ผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิด ทฤษฎีที่กำหนดมาใช้ในการประกอบการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้อย่างเหมาะสมการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ จำนวน ๓ ข้อ ประกอบด้วย ข้อ ๑ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาก่อนและหลังการบังคับใช้ พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ ข้อ ๒ เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและสร้างความเข้าใจในการบังคับใช้ พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ และข้อ ๓ เพื่อศึกษาแนวการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน จากการศึกษาได้ข้อค้นพบที่ต่อบวัตถุประสงค์การวิจัยดังกล่าวข้างต้นโดยในบทที่ ๕ นี้ จะได้เสนอสรุปผลการวิจัยที่ต่อบวัตถุประสงค์การวิจัย ทั้ง ๓ ข้อดังกล่าว และมีข้อเสนอแนะเพื่อให้ผลการวิจัยนี้มีความสมบูรณ์ต่อไป

สรุปต่อบวัตถุประสงค์การวิจัย

๑. สรุปต่อบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๑ ได้ว่า ด้านสภาพปัญหาก่อนการบังคับใช้ พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ จากการศึกษา การควบคุมและกำกับดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งนั้น หลายหน่วยงานมีความจำเป็นจะต้องมีการ ดำเนินการร่วมกันหลายหน่วยงานและบังคับใช้หลายพระราชบัญญัติ เพื่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไปของทรัพยากรทางทะเล เช่น พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติ ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๕ พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้น ในอดีตการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งยังไม่มีความเป็นเอกภาพ ขาดการ บูรณาการ และการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในท้องถิ่น ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องบูรณาการ

บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลมาบังคับใช้ร่วมกันอย่างกลมกลืนและถูกต้องตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมาจากหน่วยงานที่มีพระราชบัญญัติฉบับนั้น โดยตรงและที่สำคัญจำเป็นมีการเสริมความรู้และสร้างความเข้าใจให้กับผู้เกี่ยวข้องพร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้มีส่วนได้เสียเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องดังกล่าวพื้นที่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประเทศไทยมีพื้นที่ชายฝั่งทะเลความยาวทั้งสิ้น ๒,๖๖๗ กิโลเมตรใน ๒๓ จังหวัดชายทะเล ในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่ตามมาปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล และการกระทำของมนุษย์ซึ่งในการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวก็มีหลายหน่วยงานต่างๆดำเนินการในลักษณะต่างคนต่างทำขาดการบูรณาการทั้งที่โดยภาพรวมรัฐบาลมอบหมายให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นหน่วยงานหลักในการการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบตามหลักวิชาการเน้นการบูรณาการทุกภาคส่วนตลอดจนการมีส่วนร่วมของประชาชนแต่ก็ยังมีปัญหายังขาดกฎหมายเฉพาะสำหรับเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยตรงด้านงบประมาณในการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้รับการจัดสรรในจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับพื้นที่รับผิดชอบนอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดในเชิงโครงสร้างเพื่อรองรับภารกิจตามนโยบายที่ได้รับมอบหมาย คือยังไม่มีโครงสร้างอัตรากำลังและความเชี่ยวชาญที่จำเป็นอย่างเหมาะสมและเพียงพอการจัดทำโครงการในการแก้ปัญหาในที่ดินที่หนึ่งมักจะเกิดผลกระทบไปเกิดเป็นปัญหาอีกที่หนึ่งตามมาจึงมีประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ก่อนซึ่งการดำเนินการดังกล่าวถึงแม้จะเป็นผลดีที่ให้มีการศึกษาผลกระทบอย่างรอบด้านแต่ถ้าล่าช้าหรือมีข้อขัดแย้งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก็จะทำให้การใช้จ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามแผนและไม่สามารถแก้ปัญหาได้ทันเหตุการณ์ด้วยข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการด้านสภาพปัญหาหลังการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ จากการศึกษาทราบว่าพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ แบ่งออกเป็นหมวด ๕ หมวด คือ คณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ชุมชนชายฝั่ง การคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พนักงานเจ้าหน้าที่ และบทกำหนดโทษ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๑.๑ กำหนดความหมายของ “ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง” ให้หมายถึงสิ่งที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นตามธรรมชาติในบริเวณทะเลและชายฝั่ง หรือสิ่งทีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์แก่ระบบนิเวศน์ทางทะเลและชายฝั่ง

๑.๒ กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ขึ้นเพื่อเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่เสนอแนะนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ต่อคณะรัฐมนตรี ตลอดจนให้ความเห็น ข้อเสนอแนะและคำปรึกษาแก่หน่วยงานของรัฐเพื่อดำเนินการตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบในการออกกฎกระทรวง กำหนดให้พื้นที่ป่าชายเลนบริเวณใดบริเวณหนึ่งเป็นพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์ หรือกำหนดให้พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑.๓ กำหนดให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอาจให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลหรือเกาะ ในการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ ป่าฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทะเลและชายฝั่ง

จากการศึกษาหลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติฯ ดังกล่าวจากการศึกษาและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับนโยบายและระดับปฏิบัติของภาครัฐบาล พบว่าข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ ในทางการปฏิบัติยังไม่ชัดเจน เพราะไม่มีระเบียบของกฎหมายลูกออกมารองรับ จำนวน ๑๓ ตัวอย่าง จากทั้งหมด ๑๕ ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๘๗ ข้อเสนอแนะรองลงมา คือ ควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๒๕๕๘ สู่ชุมชนชายฝั่งให้มากขึ้น จำนวน ๑๒ ตัวอย่าง จากทั้งหมด ๑๕ ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๘๐ ส่วนเจ้าหน้าที่องค์กรที่มีใช้รัฐบาล พบว่าข้อเสนอแนะที่สำคัญคือควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๒๕๕๘ สู่ชุมชนชายฝั่งให้มากขึ้น จำนวน ๗๓ ตัวอย่าง จากทั้งหมด ๘๕ ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๘๕ รองลงมาคือในทางการปฏิบัติยังไม่ชัดเจน เพราะไม่มีระเบียบของกฎหมายลูกออกมารองรับ จำนวน ๗๑ ตัวอย่าง จากทั้งหมด ๘๕ ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๘๓

๒. สรุปตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๒ ได้ว่าแนวทางในด้านคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ เป็นผู้สั่งการให้จัดทำนโยบายและแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ โดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ในฐานะเลขานุการต้องทำหน้าที่เสนอความเห็นและประสานงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ หรือแผนปฏิบัติการของนโยบายนั้นกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจะต้องประสานให้แต่ละหน่วยงานจัดทำให้สอดคล้องตามนโยบายหรือ ตามคำสั่งของคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ นโยบายและแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้ดำเนินการจัดทำทุก ๕ ปี เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและหน่วยงานเกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๑ ช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง การนำ ในมาตรา ๑๕ (๖) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนี้ ช่วยเหลือให้คำแนะนำในการจัดทำนโยบายและแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ และการจัดทำนโยบายและแผนการจัดการของจังหวัดชายทะเลต่างๆ ช่วยเหลือให้คำแนะนำ ในการจัดทำโครงการแผนงาน กิจกรรมรวมทั้งตั้งวงเงินงบประมาณ เพื่อดำเนินงานตามนโยบายทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติและแผนการจัดการฯ ช่วยเหลือให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการจัดการ จัดสรร ใช้ประโยชน์ อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ ทางทะเลและชายฝั่ง ช่วยเหลือให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการออกประกาศ กำหนดเขตพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พร้อมหลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีบริหารจัดการ ช่วยเหลือให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำทะเล บริเวณชายฝั่ง มาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด และมาตรการเพื่อควบคุมและแก้ไขปัญหาจากมลพิษช่วยเหลือให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการดำเนินงาน ของกองทุนทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง การหารายได้เข้ากองทุน และการใช้จ่ายเงินของกองทุนช่วยเหลือให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการจัดการข้อพิพาทเชิงสมานฉันท์ โดยคณะกรรมการพหุภาคี ช่วยเหลือให้คำแนะนำ เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและช่วยเหลือให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการจัดทำ กฎ

ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งเพื่อปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๒.๒ ดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อให้มีการดำเนินการที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ในมาตรา ๑๕ (๗) ซึ่งเป็นปัญหาระดับชาติเกี่ยวข้องกับภารกิจของหลายหน่วยงานกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ไม่สามารถดำเนินงานโดยลำพังได้ โดยควรประสานในด้านต่างๆ ดังนี้ประสานงานความร่วมมือ ในการจัดการ คุ่มครอง และอนุรักษ์ทรัพยากร ระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลและชายฝั่ง ให้คงสภาพความสมบูรณ์ประสานงานและประสานความร่วมมือเพื่อค้ำครองพื้นที่ ค้ำครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ที่มีสภาพทางธรรมชาติ หรือถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติสมบูรณ์ยิ่ง หรือเป็นพื้นที่ที่มีความเสื่อมโทรม หรือมีแนวโน้มที่จะถูกทำลาย หรือเป็นพื้นที่ ที่มีปัญหารุนแรงเข้าขั้นวิกฤติ ประสานงานเพื่อฟื้นฟูแก้ไขทรัพยากร ระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ ที่อยู่ในภาวะวิกฤติให้มีความสมบูรณ์ ประสานงานรวบรวมหลักฐาน รวมทั้งปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานอัยการในการดำเนินคดี ต่อผู้กระทำความผิดต่อทรัพยากร ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลและชายฝั่ง ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการบริหารจัดการฯ และกฎหมายอื่นๆ ประสานงานทางด้านการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ ประสบการณ์และความสามารถในการบริหารจัดการ การอนุรักษ์ และฟื้นฟู ทรัพยากร ระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งประสานงานเพื่อการปรับปรุง ดัดแปลง ประยุกต์ ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้เหมาะสมแก่การใช้ประโยชน์และแก้ปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น เช่น การแก้ปัญหา การกัดเซาะชายฝั่งประสานงานและจัดประชุมร่วมกับผู้แทนหน่วยงาน องค์กรซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกันนโยบาย และแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ประสานงานเพื่อติดตาม ประเมินผล และเร่งรัดผลการปฏิบัติงาน ที่ได้รับมอบหมาย ให้ดำเนินการตามนโยบายและแผนการจัดการ

๒.๓ ดำเนินการสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูล จัดทำแนวเขตและแผนที่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ การค้ำครอง และการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ในมาตรา ๑๕ (๙) กล่าวคือ ชุมชนชายฝั่งมีศักยภาพที่จะแก้ไขปัญหา และพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของเขาเองได้ หากมีโอกาสและมีทางเลือกที่เหมาะสม เจ้าหน้าที่ของรัฐ จะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานจากที่ตนเป็นผู้คิด เป็นผู้สั่ง มาเป็นผู้สนับสนุน ให้คำปรึกษา แนะนำ กระตุ้น ให้ชุมชน ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตัวของเขาเองเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควรจะเรียนรู้ร่วมกับชุมชนในการสำรวจข้อมูลในชุมชนและจัดทำแผนที่ทรัพยากร เป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานที่อาศัยปัญหานำหน้าต้องอาศัยสติปัญญา และทรัพยากรในชุมชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาเจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งต้องประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งชี้แจงให้ทราบถึงความจำเป็นและประโยชน์ของการสำรวจรวบรวมข้อมูลและจัดทำแนวเขตและแผนที่ทรัพยากร ที่งานควรเข้าพบผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการร่วมกันจัดทำแผนที่ทรัพยากรของชุมชน

๓. สรุปตอบวัตถุประสงค์ทางวิจัยข้อที่ ๓ สรุปได้ว่า ให้คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัด หรืออนุคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ร่วมกันจัดทำนโยบาย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติขึ้นมา เพื่อเห็นชอบและดำเนินการประกาศในราชกิจจานุเบกษา ส่วนแผนปฏิบัติการของนโยบายนั้น

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจะต้องประสานให้แต่ละหน่วยงานจัดทำให้สอดคล้องตามนโยบายหรือตามคำสั่งของคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ โดยเกี่ยวกับกลยุทธ์ โครงการ กิจกรรม สถานที่ งบประมาณ คาบเวลา แสดงไว้อย่างชัดเจน เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ แล้วจึงดำเนินการประกาศในราชกิจจานุเบกษา ด้านนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้ดำเนินการจัดทำทุก ๕ ปี แต่ในห้วงเวลาที่ปฏิบัติตามนโยบายและแผนอยู่นั้น คณะกรรมการอาจสั่งการให้ปรับปรุงแก้ไขนโยบายและแผน เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสม ส่วนในการจัดทำนโยบายและแผน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และหน่วยงานเกี่ยวข้องต้องเสนอความเห็นด้านปัจจัยข้อจำกัดหรือภัยคุกคามต่างๆ ของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และเสนอความเห็นด้านวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ หลักการพื้นฐาน กลยุทธ์ ผลผลิต ตัวชี้วัด มาตรการ แนวทางการปฏิบัติ ตลอดจนผู้รับผิดชอบหรือผู้นำไปปฏิบัติมีจัดการอย่างไร นโยบายและแผนการปฏิบัติ ด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศในการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อม ซึ่งควรคำนึงถึงหลักการดังนี้ในการจัดทำนโยบายและแผนนั้น กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และหน่วยงานเกี่ยวข้องเสนอความเห็นด้านวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ หลักการพื้นฐาน กลยุทธ์ ผลผลิต ตัวชี้วัด มาตรการ แนวทางการปฏิบัติ ตลอดจนผู้รับผิดชอบ ด้านต่างๆที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

๑.๑ ควรเร่งรัด สนับสนุน ผลักดันออกประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยใช้กลไกตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อกำหนดมาตรการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่อาจถูกทำลายหรือถูกทำลายอยู่ในขั้นวิกฤต โดยอาจจะระบุพื้นที่วิกฤต เป็นการเร่งด่วน ครอบคลุมในทุกมิติภัยคุกคามตามมาตรา ๑๘ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๓

๑.๒ ควรปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างองค์การกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้มีความเหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อประชาชน หรือชุมชนชายฝั่ง อย่างเป็นรูปธรรม เกิดความคล่องตัว ตามภารกิจแต่ละด้าน

๑.๓ ควรเพิ่มอัตรากำลังคนบุคลากรให้เพียงพอ และเหมาะสมกับภารกิจที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลมากขึ้น

๒. ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติ

๒.๑ ควรปรับปรุงเพิ่มเติมเครื่องมือ วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ให้เหมาะสมเพียงพอกับภารกิจ

๒.๒ สนับสนุนเงินสวัสดิการ หรือเงินพิเศษในการปฏิบัติงานแก่เจ้าหน้าที่ภาคสนาม

๒.๓ ควรจัดให้เจ้าหน้าที่ได้รับการอบรมด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องทรัพยากรทางทะเลให้มากขึ้น

๒.๔ ขาดประชาสัมพันธ์และความร่วมมือเกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘

๒.๕ การบูรณาการด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องยังไม่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

๒.๖ จัดสัมมนาและอบรมให้รูปแบบที่ประชาชนมีส่วนร่วมพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ สุ่มชนชายฝั่งมากขึ้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (๒๕๕๒). คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับข้าราชการทหารที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้. กรุงเทพฯ: บริษัทวงค์สว่างการพิมพ์ จำกัด. หน้า ๑๕๓ .
- มานิตย์ จุมปา. (๒๕๕๒). ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมาย. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า ๘๙.
- สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเล ชายฝั่งทะเล และป่าชายเลน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (๒๕๕๘). คัมภีร์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของไทย(๒๕๕๘). กรุงเทพฯ: กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. หน้า ๒๔๖.
- หยุด แสงอุทัย. (๒๕๕๒). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ ๑๗. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า ๖๒ - ๖๓.
- สุพิศาล ภักดีนฤนาท. (๒๕๕๖). แนวทางการปฏิบัติตามหลักการและทฤษฎีตำรวจสมัยใหม่. พิมพ์ครั้งที่ ๑. นนทบุรี: สำนักพิมพ์กรีนแอปเปิล กราฟฟิคปรินติ้ง. หน้า ๒๔๔.

ภาคผนวก

ผนวก ก

แบบสำรวจความคิดเห็นความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความพึงพอใจและไม่พึงพอใจของผู้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสำรวจเพื่อสอบถามความคิดเห็น ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความพึงพอใจและไม่พึงพอใจของผู้รับบริการ เพื่อติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน และใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานและกำหนดทิศทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ ในระยะต่อไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือจากท่านโปรดตอบแบบสำรวจฯ ให้ครบถ้วนตามความเป็นจริง

แบบสำรวจความคิดเห็น แบ่งออกเป็น ๔ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อภาพรวมของการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลความพึงพอใจและไม่พึงพอใจของผู้ใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘

ส่วนที่ ๔ มาตรการของพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง ผู้ที่ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการดำเนินการของผู้ใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘

โปรดส่งแบบสำรวจไปยัง

สำนักงานนิติกร กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ชั้นที่ ๕ - ๘ อาคารรัฐประศาสนภักดี

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๒๑๐

โทร. ๐๒ ๑๔๑๒๒๙๒ โทรสาร ๐๒ ๑๔๓๙๒๔๗

e-mail : sirapop_law@hotmail.com

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

๑. เพศ

ชาย หญิง

๒. อายุ

ต่ำกว่า ๒๐ ปี ๒๐ - ๓๐ ปี ๓๑ - ๔๐ ปี ๔๑ - ๕๐ ปี

๕๑ ปีขึ้นไป

๓. การศึกษา

มัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า อนุปริญญา ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

๔. อาชีพ/ สถานะ

ข้าราชการ พนักงานของรัฐ พนักงานเอกชน นักธุรกิจ

เกษตรกร อื่น ๆ

๕. ประเภทหน่วยงาน

ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรอิสระ องค์กรมหาชน

สถาบันการศึกษา สถาบันการเงิน ภาคธุรกิจเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประชาชนทั่วไป องค์กร/สถาบันเกษตรกร อื่นๆ

๖. ประสบการณ์ในการทำงาน

น้อยกว่า ๕ ปี ตั้งแต่ ๕ - ๑๐ ปี ตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ ปี ๑๕ ปี ขึ้นไป

๗. ท่านติดต่อกับกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งด้านใดมากที่สุด (เรียงตามลำดับ ๑ - ๓ โดยใส่หมายเลข ๑ หมายถึงติดต่อกว่ามากที่สุด)

ด้านยุทธศาสตร์และมาตรการ

ด้านแผนงานและงบประมาณ

ด้านข้อมูลและสารสนเทศ

ด้านวิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ด้านทรัพยากรป่าชายเลน

ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล

ด้านกีดเซาชายฝั่ง

ด้านติดตามและประเมินผล

- ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการสัมมนาและฝึกอบรม
- ด้านอื่นๆ

๘. ความถี่ในการติดต่อประสานงาน (ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๘ จนถึงเดือนกันยายน ๒๕๖๐)

- น้อยกว่า ๕ ครั้ง ๕ - ๑๐ ครั้ง มากกว่า ๑๐ ครั้ง

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อภาพรวมของการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งพุทธศักราช ๒๕๕๘

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริง

๑. ท่านคิดว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งพุทธศักราช ๒๕๕๘ มีความครอบคลุมและชัดเจนสอดคล้องกับภารกิจกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งหรือไม่

- ครอบคลุมชัดเจน ยังไม่ครอบคลุม และชัดเจน

ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง

.....

.....

๒. ท่านคิดว่าพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งพุทธศักราช ๒๕๕๘ มีผลการบังคับใช้ในภาพรวมได้ในระดับใด (คะแนนเต็ม ๑๐)

เพราะอะไร

.....

ท่านคาดหวังที่จะเห็น พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘ ปรับปรุงในมาตราใด และพัฒนาอย่างไร

.....

.....

๓. ท่านคิดว่าการปฏิบัติการบังคับใช้ พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘ ในแต่ละด้านประสบผลสำเร็จในระดับใด (คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน)

๓.๑ การวางแผนและการบังคับใช้ พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘

(๑) ความรู้ความสามารถของบุคลากรในการบังคับใช้

() เหมาะสม () ควรปรับปรุง เนื่องจาก.....

.....

(๒) การประสานงานและบูรณาการ

() เหมาะสม () ควรปรับปรุง เนื่องจาก.....

.....

(๓) คุณภาพของบังคับใช้ พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘ (เชิงนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และมาตรการ)

() เหมาะสม () ควรปรับปรุง เนื่องจาก.....

.....

(๔) การเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘ (รับทราบมาตรการต่างๆ พรบ. ทช. ๒๕๕๘)

() เหมาะสม () ควรปรับปรุง เนื่องจาก.....

.....

(๕) การบังคับใช้ พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘ กับภารกิจของหน่วยงานของท่าน

() เหมาะสม () ควรปรับปรุง เนื่องจาก.....

.....

สิ่งที่ท่านคาดหวัง

.....

๓.๒ การจัดทำแผนงาน แนวทางการบูรณาการบังคับใช้ พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘ กับ พ.ร.บ. อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

..... คะแนน

(๑) ความรู้ความสามารถของบุคลากร

() เหมาะสม () ควรปรับปรุง เนื่องจาก.....

.....

(๒) การประสานงานและบูรณาการกับ พ.ร.บ. อื่นๆ

() เหมาะสม () ควรปรับปรุง เนื่องจาก.....

.....

(๓) คุณภาพของการบังคับใช้ พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘

() เหมาะสม () ควรปรับปรุง เนื่องจาก.....

.....

ในระดับส่วนกลาง

.....

ในระดับพื้นที่

.....

(๔) การเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร

() เหมาะสม () ควรปรับปรุง เนื่องจาก.....

.....

(๕) การบังคับใช้ พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘ ร่วมกับ พ.ร.บ. อื่นๆที่เกี่ยวข้อง

() เหมาะสม () ควรปรับปรุง เนื่องจาก.....

.....

สิ่งที่ท่านคาดหวัง

.....

๓.๓ การติดตาม รายงานสถานการณ์และศึกษาวิจัยผลการบังคับใช้ พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘

..... คณะแนน

(๑) ความรู้ความสามารถของบุคลากร

() เหมาะสม () ควรปรับปรุง เนื่องจาก.....

.....

(๒) การศึกษาวิจัยตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในการบังคับใช้ พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘

() ควรมีการวิจัย () ไม่ควรมีการวิจัย/ควรปรับปรุง.....

.....

(๓) คุณภาพของผลงานวิจัยติดตามผลสถานการณ์การบังคับใช้

() ควรเน้นคุณภาพ/เหมาะสม () ไม่จำเป็น/ควรปรับปรุงงานงานวิจัยสม่ำเสมอ.....

.....

(๔) การเผยแพร่ผลงานการติดตามผลการบังคับใช้

() ควรเผยแพร่ () ไม่ควรเผยแพร่/ปรับปรุง.....

.....

(๕) การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์และปรับปรุงแนวทางการบังคับใช้ พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘

() ใช้ () ไม่ได้ใช้ เนื่องจาก.....

.....

สิ่งที่ท่านคาดหวัง

.....

๓.๔ การจัดทำและให้บริการเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘ ผ่านสารสนเทศของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

..... คะแนน

(๑) ความรู้ความสามารถของบุคลากร

() เหมาะสม () ควรปรับปรุง เนื่องจาก.....

.....

(๒) เทคนิค วิธีการ และเทคโนโลยีที่ใช้

() เหมาะสม () ควรปรับปรุง เนื่องจาก.....

.....

(๓) การประสานงานและการบูรณาการของผู้ที่เกี่ยวข้อง

() เหมาะสม () ควรปรับปรุง เนื่องจาก.....

.....

(๔) ความทันสมัย ครบถ้วน ครอบคลุมและความน่าเชื่อถือของ พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘

() เหมาะสม () ควรปรับปรุง เนื่องจาก.....

.....

(๕) การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้ที่มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘

() เหมาะสม () ควรปรับปรุง เนื่องจาก.....

.....

(๖) การนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘

() ใช้ () ไม่ได้ใช้ เนื่องจาก.....

.....

สิ่งที่ท่านคาดหวัง

.....

๓.๕ การศึกษาวิเคราะห์ และจัดทำกฎหมายลูกเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘

..... คณะแนน

(๑) ความรู้ความสามารถของบุคลากร

() เหมาะสม () ควรปรับปรุง เนื่องจาก.....

.....

(๒) การประสานงานและการบูรณาการ

() เหมาะสม () ควรปรับปรุง เนื่องจาก.....

.....

(๓) การเตรียมข้อมูลและในการจัดทำกฎหมายลูกเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘

() เหมาะสม () ควรปรับปรุง เนื่องจาก.....

.....

(๔) การนำผลการจัดทำกฎหมายลูกเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘ ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ () ใช้ ()
ไม่ได้ใช้ เนื่องจาก.....

.....

(๕) การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลกฎหมายลูกเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘

() เหมาะสม () ควรปรับปรุง เนื่องจาก.....

.....

สิ่งที่ท่านคาดหวัง

.....

๓.๖ การบริหารงานเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘ ของหน่วยงานในส่วนกลาง (การให้บริการด้านการ
สัมมนา/ฝึกอบรม บริหารงานบุคคล และแผนงาน/งบประมาณ เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘)

..... คะแนน

(๑) ความรู้ความสามารถของบุคลากร

() เหมาะสม () ควรปรับปรุง เนื่องจาก.....

.....

(๒) การให้บริการของบุคลากร

() เหมาะสม () ควรปรับปรุง เนื่องจาก.....

.....

(๓) การปฏิบัติตามกฎระเบียบและความโปร่งใส

() เหมาะสม () ควรปรับปรุง เนื่องจาก.....

.....

(๔) สิ่งอำนวยความสะดวกและช่องทางการให้บริการ

() เหมาะสม () ควรปรับปรุง เนื่องจาก.....

.....

(๕) การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูล

() เหมาะสม () ควรปรับปรุง เนื่องจาก.....

.....

สิ่งที่ท่านคาดหวัง

.....

๔. ท่านคิดว่าพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งพุทธศักราช ๒๕๕๘ มี
จุดเด่นและจุดด้อยอะไรบ้าง

๔.๑

จุดเด่น.....

.....

.....

.....

၆.၂ ခု

ထိုစဉ်.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลความพึงพอใจและไม่พึงพอใจของผู้ใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริง

๑. ความถี่ในการติดต่อประสานงาน ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ จนถึงปัจจุบัน
- น้อยกว่า ๕ ครั้ง ๕ - ๑๐ ครั้ง มากกว่า ๑๐ ครั้ง
๒. ส่วนใหญ่ท่านติดต่อประสานงาน ผ่านช่องทางใดมากที่สุด (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ โดยเรียงตามลำดับ ๑-๓ และให้ ๑ หมายถึงมากที่สุด)
- โทรศัพท์ หนังสือราชการ ติดต่อที่หน่วยงาน โทรสาร
- กระดานข่าว E-Mail อื่นๆ
๓. ประเภทที่ใช้บริการ (เลือกตอบได้เพียง ๑ ข้อ)
- ด้านนโยบายและแผนงาน พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘
- ด้านมาตรการ พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘
- ด้านข้อมูลและสารสนเทศ พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘
- ด้านวิจัยติดตามการบังคับใช้ พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘
- ด้านการบูรณาการระหว่าง พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘ กับ พ.ร.บ. อื่นๆ
- ด้านการดำเนินคดีของผู้กระทำผิด พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘
- ด้านการสัมมนาและฝึกอบรมด้าน พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘
- ด้านการบริหารงานบุคคลที่บังคับใช้ พ.ร.บ.ทช. ๒๕๕๘
- ด้านอื่นๆ.....

ประเด็นวัดความพึงพอใจผู้บังคับใช้ พ.ร.บ.ทช. ๒๕๕๘	ระดับความพึงพอใจ					ไม่แสดงความ ความคิดเห็น
	พอใจมาก	พอใจ	พอใจน้อยจน เกือบจะไม่พอใจ	ไม่พอใจ	ไม่พอใจ มาก	
ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่/บุคลากรที่ให้บริการ						
๑. เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสุภาพ เป็นมิตร						
๒. เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสะดวก รวดเร็ว						
๓. เจ้าหน้าที่ดูแลเอาใจใส่ กระตือรือร้น เต็มใจให้บริการ						
๔. เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ หรือตอบข้อซักถามได้เป็น						
ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ						
๕. การให้บริการเป็นระบบและมีขั้นตอนที่เหมาะสม						
๖. การให้ข้อมูล / รายละเอียดชัดเจนและเข้าใจง่าย						

ประเด็นวัดความพึงพอใจผู้บังคับใช้ พ.ร.บ.ทช. ๒๕๕๘	ระดับความพึงพอใจ					ไม่แสดงความ ความคิดเห็น
	พอใจมาก	พอใจ	พอใจน้อยจน เกือบจะไม่พอใจ	ไม่พอใจ	ไม่พอใจ มาก	
๗. มีการให้บริการเป็นไปตามลำดับก่อน - หลัง อย่างยุติธรรม						
๘. ความเข้าใจและเชี่ยวชาญด้าน พ.ร.บ. ทช. ๒๕๕๘ ของเจ้าพนักงาน						
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก						
๙. เครื่องมืออุปกรณ์ทันสมัยและในการตรวจสอบผู้ทำผิด						
๑๐. ช่องทางในการให้บริการของการแจ้งกรณีพบ ผู้กระทำผิด พ.ร.บ.ทช.						
ด้านผลจากการให้บริการ						
๑๑. ได้รับการบริการที่ตรงกับความต้องการ (ผู้แจ้งผู้ทำผิด)						
๑๒. ได้รับการบริการที่เป็นประโยชน์ต่อทรัพยากรทางทะเล						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ส่วนที่ ๔ มาตราของพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งพุทธศักราช
๒๕๕๘ (แนบ พ.ร.บ.ทช. ๒๕๕๘)

ผนวก ข

พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งพุทธศักราช ๒๕๕๘

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๒๑ ก

หน้า ๔๙
ราชกิจจานุเบกษา

๒๖ มีนาคม ๒๕๕๘

พระราชบัญญัติ

ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

พ.ศ. ๒๕๕๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

เป็นปีที่ ๗๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง” หมายความว่า สิ่งที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นตามธรรมชาติในบริเวณทะเลและชายฝั่ง รวมถึงพืชน้ำชายฝั่ง พื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่ง คลอง คูแพรก ทะเลสาบ และบริเวณพื้นที่ปากแม่น้ำ ที่มีพื้นที่ติดต่อกับทะเลหรืออิทธิพลของน้ำทะเลเข้าถึง เช่น ป่าชายเลน ป่าชายหาด หาด ที่ชายทะเล เกาะ หมู่เกาะ ปะการัง ดอนหอย ฟันและสัตว์ทะเล หรือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์แก่ระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง เช่น ปะการังเทียม แนวลดแรงคลื่น และการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง

“ชุมชนชายฝั่ง” หมายความว่า ชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลหรือเกาะ

“เขตอนุรักษ์” หมายความว่า เขตอุทยานแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เขตป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ที่รักษาพืชพันธุ์ตามกฎหมายว่าด้วยการประมง และเขตพื้นที่คุ้มครองอื่นเพื่อสงวนและรักษาสภาพธรรมชาติตามที่มีกฎหมายกำหนด

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญระดับปฏิบัติการหรือเทียบเท่าซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงพลังงาน ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้บัญชาการทหารเรือ และเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสิบสองคน

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านทรัพยากรธรณี ด้านสมุทรศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเล ด้านการท่องเที่ยว ด้านการประมง ด้านเศรษฐศาสตร์ หรือด้านนิติศาสตร์ ทั้งนี้ จะต้องเป็นผู้แทนชุมชนชายฝั่งไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๘ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้กรรมการซึ่งเหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ และคณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างได้ เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้ และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

ในกรณีที่มิมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๙ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้ความเห็นชอบ

(๒) ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และคำปรึกษาแก่หน่วยงานของรัฐเพื่อดำเนินการตามนโยบาย และแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ

(๓) พิจารณาให้ความเห็นชอบเขตพื้นที่ที่จะใช้มาตรการในการป้องกันกีดขวางชายฝั่ง

(๔) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่งแห่งชาติ

(๕) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาติดตามที่เห็นสมควรในกรณีที่น่าปรากฏว่า หน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ

(๖) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๘ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑

(๗) เสนอรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกีดขวาง ชายฝั่งของประเทศต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

ในการจัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติตาม (๑) ให้คำนึงถึงนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วย การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ นโยบายการพัฒนาการประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือการใช้ประโยชน์ในน้ำจืดสัตว์น้ำตามกฎหมายว่าด้วยการประมง และให้มีการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชน ผู้ประกอบกิจการ หน่วยงานภาคเอกชนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการ พิจารณาในการจัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ดังกล่าวด้วย

ให้คณะกรรมการทบทวนนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ตาม (๑) อย่างน้อยทุกสามปีหรือในกรณีที่มีความจำเป็นคณะกรรมการจะกำหนดระยะเวลาให้เร็วกว่านั้นก็ได้ มาตรา ๑๐ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน กรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการ ไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๑ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดแทนหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

การประชุมคณะอนุกรรมการ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ ให้มีคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดสำหรับจังหวัดใดที่มีพื้นที่เพื่อการปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาจังหวัด ผู้แทนกรมป่าไม้ ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ประมงจังหวัด โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด ผู้แทนกองทัพเรือ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากผู้แทนภาคประชาชนหรือชุมชนชายฝั่งในจังหวัดนั้นซึ่งเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์หรือเป็นที่ยอมรับด้านการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ด้านระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการท่องเที่ยว หรือด้านการประมง จำนวนไม่เกินแปดคน

สำหรับกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนกรมเจ้าท่า ผู้แทนกรมประมง ผู้แทนกรมป่าไม้ ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้แทนกองทัพเรือ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสภากรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งจากผู้แทนภาคประชาชนหรือชุมชนชายฝั่งในกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์หรือเป็นที่ยอมรับด้านการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ด้านระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการท่องเที่ยว หรือด้านการประมง จำนวนไม่เกินแปดคน

ให้คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดแต่งตั้งข้าราชการในกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตามที่อธิบดีเสนอจำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๑๓ คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำและเสนอนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัด ต่อคณะกรรมการเพื่อกำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ

(๒) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการออกกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ป่าชายเลนบริเวณหนึ่งบริเวณใดในจังหวัดเป็นพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์ตามมาตรา ๑๘ หรือออกกฎกระทรวงกำหนดพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตามมาตรา ๒๐

(๓) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาให้ความเห็นชอบพื้นที่ที่จะใช้มาตรการในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง

(๔) ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และประสานงานกับหน่วยงานของรัฐในระดับจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง เพื่อให้มีการดำเนินการหรือปฏิบัติการที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดนั้น

(๕) ดำเนินการร่วมกับภาคประชาชน ชุมชนชายฝั่ง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในจังหวัด

(๖) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการหรืออธิบดีเพื่อพิจารณาดำเนินการตามความเห็นสมควรในกรณีที่น่าปรากฏว่าทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งภายในบริเวณจังหวัดได้รับความเสียหายหรือจำเป็นต้องได้รับการปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ หรือการฟื้นฟู

(๗) เสนอรายงานผลการดำเนินการของคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดสำหรับจังหวัดนั้น และสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และการกัดเซาะชายฝั่งของจังหวัดนั้นต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๘) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๑๔ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕ ให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิบัติงานธุรการทั่วไปของคณะกรรมการ

(๒) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเพื่อการจัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ

(๓) พิจารณาและจัดทำแนวเขตที่เห็นควรประกาศกำหนดให้เป็นพื้นที่ที่จะใช้มาตรการในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง และกำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการกัดเซาะชายฝั่ง

(๔) ดำเนินการและประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการกัดเซาะชายฝั่ง

(๕) รวบรวมและจัดเตรียมข้อมูล ศึกษา วิเคราะห์ และริเริ่มกิจกรรมหรือโครงการใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของคณะกรรมการ

(๖) ช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(๗) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อให้มีการดำเนินการที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ

(๘) ศึกษาวิจัย หรือสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนา การปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(๙) สำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูล จัดทำแนวเขตและแผนที่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ การคุ้มครอง และการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(๑๐) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการหรือรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงหรือประกาศ ตามมาตรา ๑๘ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒

(๑๑) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

หมวด ๒

ชุมชนชายฝั่ง

มาตรา ๑๖ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนชุมชนชายฝั่งและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการ การปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งพิจารณาให้ความช่วยเหลือ หรือสนับสนุนในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแสดงความคิดเห็น เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ และจังหวัด

(๒) ให้คำปรึกษาแก่ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการ การปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงาน โครงการ หรือกิจกรรมของชุมชนในเรื่องดังกล่าว

(๓) เผยแพร่ความรู้หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(๔) เรื่องอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตามที่ กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

การสนับสนุนและช่วยเหลือชุมชนชายฝั่งและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด

หมวด ๓
การคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่ปรากฏว่าบุคคลใดก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจสั่งให้บุคคลนั้นระงับการกระทำหรือกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งนั้นเป็นการชั่วคราวตามความเหมาะสม

เมื่อได้มีคำสั่งตามวรรคหนึ่งแล้ว หากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเห็นว่ากรกระทำหรือกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งนั้น อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องกับหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใด ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายแจ้งประสานงานหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องนั้นโดยมีชักช้าเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นตามอำนาจหน้าที่ต่อไป เว้นแต่ในกรณีที่มิเหตุจำเป็นเร่งด่วนและหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะทำให้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีความเสียหายเพิ่มขึ้น หรือไม่มีหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าว ให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีอำนาจดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขหรือบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในบริเวณดังกล่าว ในการนี้ อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายอาจกำหนดวิธีการและระยะเวลาดำเนินการเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บุคคลตามวรรคหนึ่งดำเนินการเพื่อแก้ไขหรือบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในบริเวณนั้นด้วยก็ได้

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องหรือกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้ดำเนินการเพื่อแก้ไขหรือบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้น หรือเมื่อความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้ระงับสิ้นไปแล้ว ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายพิจารณายกเลิกคำสั่งที่ออกตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๘ เพื่อประโยชน์ในการสงวน การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลน ให้คงสภาพธรรมชาติและมีสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศที่มีความสมบูรณ์ ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ป่าชายเลนบริเวณหนึ่งบริเวณใดเป็นพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์

พื้นที่ที่กำหนดให้เป็นพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์ตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นพื้นที่ที่มีได้อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ หรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า หรือมีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลใดซึ่งมิใช่หน่วยงานของรัฐ

การออกกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดมาตรการคุ้มครองตามมาตรา ๒๓ และให้มีแผนที่แสดงแนวเขตพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์แนบท้ายกฎกระทรวงด้วย

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่ดินที่ป่าชายเลนหรือป่าชายเลนอนุรักษ์อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติหรือป่าให้บรรดาอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมป่าไม้ตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติหรือกฎหมายว่าด้วยป่าไม้เป็นอำนาจหน้าที่ของอธิบดี

มาตรา ๒๐ เพื่อประโยชน์ในการสงวน การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีใช้พื้นที่ป่าชายเลนตามมาตรา ๑๘ ให้คงสภาพธรรมชาติและมีสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศที่มีความสมบูรณ์ ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(๑) พื้นที่ที่มีทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอยู่ในสภาพสมบูรณ์อันสมควรสงวนไว้ให้คงอยู่ในสภาพทางธรรมชาติเดิม

(๒) พื้นที่ที่เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์และพืชตามสภาพทางธรรมชาติที่สมบูรณ์

(๓) พื้นที่ที่มีความสำคัญด้านระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งอันควรแก่การอนุรักษ์

พื้นที่ที่กำหนดให้เป็นพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตามวรรคหนึ่งต้องเป็นพื้นที่ที่มีได้อยู่ในเขตอนุรักษ์ หรือเขตที่ได้รับอนุญาตให้ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามกฎหมายว่าด้วยการประมง การออกกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดมาตรการคุ้มครองตามมาตรา ๒๓ และให้มีแผนที่แสดงแนวเขตพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย

มาตรา ๒๑ เพื่อป้องกันปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง และป้องกันความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดเขตพื้นที่ที่จะใช้มาตรการในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง

การออกกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง ต้องมีแผนที่แสดงแนวเขตแนบท้ายกฎกระทรวงและต้องกำหนดมาตรการดังต่อไปนี้

(๑) ห้ามดำเนินกิจกรรมหรือกระทำการใด ๆ ที่อาจส่งผลหรือก่อให้เกิดปัญหาในการกัดเซาะชายฝั่งเพิ่มขึ้น

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินการกับสิ่งก่อสร้างหรือกิจกรรมที่ได้ดำเนินการภายในเขตพื้นที่ที่กำหนดก่อนที่จะมีการออกกฎกระทรวง โดยจะกำหนดให้สามารถดำเนินการต่อไปได้ หรือให้ระงับการดำเนินกิจกรรม หรือรื้อถอนสิ่งก่อสร้างที่ส่งผลกระทบต่อป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งโดยได้รับค่าชดเชยตามความเหมาะสม

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่อยู่ภายในแนวเขตพื้นที่ที่ประกาศกำหนด

(๔) กำหนดมาตรการอื่นใดตามที่เห็นสมควรเพื่อป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่น่าปรากฏว่าทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอาจถูกทำลายหรือได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงเข้าขั้นวิกฤติ หรือเป็นกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสงวน คุ้มครอง หรืออนุรักษ์ไว้เพื่อประโยชน์หรือสร้างความสมบูรณ์ของระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง

ให้รัฐมนตรีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีโดยไม่ชักช้าเพื่อขออนุมัติใช้มาตรการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตามมาตรา ๒๓ และกำหนดหน่วยงานของรัฐที่จะเป็นผู้ดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวตามความจำเป็น และเหมาะสมเพื่อควบคุมและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นนั้น

เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดประเภทของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รายละเอียดเกี่ยวกับมาตรการคุ้มครอง และกำหนด ระยะเวลาที่จะใช้มาตรการคุ้มครองดังกล่าว ในกรณีที่มีความจำเป็นอาจกำหนดให้มีแผนที่แสดงแนวเขต พื้นที่ที่จะใช้มาตรการคุ้มครองด้วยก็ได้

การขยายระยะเวลาตามประกาศในวรรคสอง ให้กระทำได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี โดยทำเป็นประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๓ การกำหนดมาตรการคุ้มครองตามมาตรา ๑๘ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๒ ให้กำหนดในเรื่องหนึ่งเรื่องใดดังต่อไปนี้

- (๑) ห้ามดำเนินกิจกรรมหรือกระทำการใด ๆ ที่อาจเป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
- (๒) กำหนดมาตรการในการสงวน การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตามความเหมาะสมแก่สภาพพื้นที่นั้น
- (๓) กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติหรือมิให้กระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศตามธรรมชาติ
- (๔) กำหนดมาตรการในการคุ้มครองชายหาดเพื่อประโยชน์สาธารณะ
- (๕) กำหนดมาตรการคุ้มครองอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควรและเหมาะสมแก่สภาพพื้นที่นั้น

หมวด ๔
พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๒๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

- (๑) เข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้นเพื่อตรวจสอบและควบคุมให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
- (๒) ตรวจสอบสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเน้นเข้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้จะมีการยกย้าย ซุกซ่อน ส่ง หรือนำออกนอกราชอาณาจักร หรือทำลายทรัพย์สิน วัตถุ สิ่งของ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด
- (๓) ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน วัตถุ สิ่งของ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือดำเนินคดี

(๔) สั่งให้บุคคลใด ๆ ออกจากเขตพื้นที่ตามมาตรา ๑๘ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๒ หรือตเว้นการกระทำใดอันเป็นการฝ่าฝืนมาตราดังกล่าว

เมื่อตรวจค้น หรือยึดหรืออายัด ตาม (๒) หรือ (๓) แล้ว ถ้ายังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ จะกระทำต่อไปในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการของสถานที่นั้นก็ได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร

มาตรา ๒๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๕
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๒๗ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ออกตามมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๘ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่กำหนดตามมาตรา ๑๘ มาตรา ๒๐ หรือมาตรการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งที่กำหนดตามมาตรา ๒๑ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๔ (๔) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๙ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่กำหนดตามมาตรา ๒๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๐ ในกรณีผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการ หรือการกระทำของบุคคลใด หรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ต้องกระทำของกรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบันการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งยังไม่มีความเป็นเอกภาพ ขาดการบูรณาการและการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในท้องถิ่น ประกอบกับได้มีการบุกรุกหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นจำนวนมาก ทำให้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเปลี่ยนแปลงและเสื่อมโทรมประกอบกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังไม่มีมาตรการคุ้มครองเพื่อคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในบางพื้นที่ สมควรมีกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง รวมทั้งให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างสมดุลและยั่งยืน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายโสภณ ทองดี
วัน เดือน ปีเกิด	๑๕ มกราคม ๒๕๐๕
การศึกษา	๒๕๔๐ – ๒๕๔๔ ปริญญาตรี ศศ.บ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี ๒๕๔๔ – ๒๕๔๘ ปริญญาโท รป.ม. มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด
การทำงาน	๒๕๕๑ – ๒๕๕๓ ผู้อำนวยการศูนย์อนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๓ ๒๕๕๓ – ๒๕๕๕ เลขานุการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘ ผู้อำนวยการสำนักอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองอธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

เรื่อง การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน

ผู้วิจัย นายโสภณ ทองดี **หลักสูตร** การป้องกันราชอาณาจักร **รุ่นที่ ๕๔**

ตำแหน่งรองอธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตมีการใช้ประโยชน์และการพัฒนาพื้นที่ เพื่อการอยู่อาศัย การเกษตรกรรม อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว แบบไม่คุ้มค่า ไม่มีจิตสำนึกในการใช้สอยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งป่าชายเลนอย่างประหัตและเห็นคุณค่า และขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ในการดูแลรวมทั้งขาดการควบคุมการใช้ประโยชน์และการปกป้องคุ้มครองดูแลรักษาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ทั้งยังไม่มีกฎหมายเพื่อรองรับการปฏิบัติตามภารกิจ อำนาจ หน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างเบ็ดเสร็จ ในการสงวน อนุรักษ์ ปันฟู บริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งป่าชายเลนเพื่อให้มีความอุดมสมบูรณ์ สมดุล มั่งคั่ง และมีใช้อย่างยั่งยืนซึ่งจะส่งผลดีต่อความมั่นคงทางด้านสังคม และเศรษฐกิจ อีกทั้งเพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างคุ้มค่า รวมทั้งก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยรวมของประเทศตามเจตนารมณ์ และนโยบายของรัฐบาลในการจัดตั้งกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งขึ้นนั้น ซึ่งกฎหมายหรือพระราชบัญญัติที่มีอยู่เดิมนั้น เป็นส่วนเฉพาะภารกิจของแต่ละหน่วยงาน ขาดลักษณะบูรณาการ และมีลักษณะเป็นไปเพื่อการบังคับใช้เฉพาะเรื่อง (Command and Control) เป็นไปแบบแยกส่วนและมีเพียงอำนาจในการบังคับใช้บางมาตราเท่านั้นได้แก่ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๓ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.๒๕๓๕ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๔

พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติเลื่อยโซยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติของกรมเจ้าท่า กฎหมายหรือพระราชบัญญัติดังกล่าวได้แต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่บางตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการจับกุมและปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ภายในเขตท้องที่รับผิดชอบ

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีภารกิจตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งทะเลรวมประมาณ ๑๗,๐๒๔ ล้านไร่ และความยาวชายฝั่งทะเลทั้งหมด ๓,๑๔๘.๒๔ กิโลเมตร ซึ่งเป็นพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล ๒๓ จังหวัด ได้แก่ ด้านทรัพยากรป่าชายเลน มีจำนวนทั้งสิ้น ๑,๕๓๔,๕๘๕ ไร่ ด้านทรัพยากรแนวปะการัง จำนวนพื้นที่ ๑๔๘,๘๕๕ ไร่ และด้านทรัพยากรหญ้าทะเล จำนวน ๑๕๘,๘๒๘ ไร่ ด้านทรัพยากรสัตว์ทะเลหายาก ที่พบในประเทศไทย แบ่งตามชนิดดังนี้ เต่าทะเลพบ ๕ ชนิด มีประชากรพ่อแม่เต่าทะเลจำนวน ๓๕๔ ตัว พะยูนพบ ๑ ชนิด มีประชากรจำนวน ๒๐๐ ตัว ส่วนสัตว์ทะเลหายากกลุ่มโลมาและวาฬพบ ๒๗ ชนิด มีจำนวนประชากรรวม ๑,๗๔๒ ตัว (สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเล ชายฝั่งทะเลและป่าชายเลน ,๒๕๕๘) ปัญหาการประกาศใช้กฎหมายหรือพระราชบัญญัติ ดังที่กล่าวมานั้นมีลักษณะแนวทางการดำเนินงานที่แตกต่างกันและให้โอกาสประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย จึงมีส่วนทำให้มีการฝ่าฝืน ขาดความร่วมมือ การปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายไม่หมดสิ้น ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ อุปกรณ์และกำลังคนที่สำคัญคือขาดหน่วยงานรับผิดชอบ โดยตรงที่เป็นเจ้าภาพหลักในการดูแลรักษา ป้องกันบริหารฟื้นฟู รวมทั้งจัดการการใช้ประโยชน์ ในด้านการสงวน อนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีความหลากหลายทางชีวภาพจึงทำให้การบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร ทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรไม่เกิดความสมดุลและยั่งยืนอย่างแท้จริง ดังนั้นจึงศึกษาหาแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน โดยศึกษาทั้งปัญหา ก่อนและหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ตลอดจนนำผลการศึกษาไปวางแผนและกำหนดมาตรการการบังคับใช้พระราชบัญญัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นรูปธรรมตลอดจนเกิดยั่งยืนต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ก่อนและหลังการบังคับใช้ พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘

๒. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและสร้างความเข้าใจในการบังคับใช้ พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘

๓. เพื่อศึกษาแนวการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อย่างยั่งยืน

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

๑.๑ เน้นการวิจัยการบังคับใช้เฉพาะพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ เท่านั้น

๑.๒ ในส่วนการศึกษาปัญหา ก่อนและหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘

๒. ขอบเขตด้านประชากร โดยมีการสัมภาษณ์บุคคลดังต่อไปนี้

๒.๑ เจ้าหน้าที่ระดับนโยบายและระดับปฏิบัติของภาครัฐบาล

๒.๒ เจ้าหน้าที่องค์กรที่มีใช้รัฐบาล

๓. ข้อมูลการวิจัย โดยการศึกษาจาก

๓.๑ สถิติการกระทำผิด ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘

๓.๒ วรรณกรรม หรือเอกสารการวิจัยจากสถาบันการศึกษา

๓.๓ ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องตามกลุ่มประชากรการวิจัยข้างต้น

๔. รายงานวิจัยนี้มุ่งเน้นการวิจัยเกี่ยวกับการหาแนวทางการบังคับใช้พระราชบัญญัติดังกล่าว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) โดยมีขั้นตอนการดำเนินดังนี้

๑. ศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ จากเอกสารการวิจัยในห้องสมุด
๒. ศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ คือการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มประชากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้างต้น
๓. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
๔. การประเมินผลเพื่อสรุปให้ได้ข้อเสนอนี้

ผลการวิจัย

๑.ผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑.เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ก่อนและหลังการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ ในอดีต การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งยังไม่มีความเป็นเอกภาพขาดการบูรณาการและการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นประกอบกับ ได้มีการบุกรุกหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นจำนวนมากทำให้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเปลี่ยนแปลงและเสื่อมโทรมประกอบกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังไม่มีครอบคลุมเพื่อคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในบางพื้นที่สมควรมีกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการบำรุงรักษาอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งรวมทั้งให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูและบำรุงรักษาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างสมดุลและยั่งยืนจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

จากการสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ระดับนโยบายและระดับปฏิบัติของภาครัฐบาล พบว่า ในทางการปฏิบัติยังไม่ชัดเจน เพราะไม่มีระเบียบของกฎหมายลูกออกมารองรับ คิดเป็นร้อยละ ๘๗ รองลงมา คือ ควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๒๕๕๘ ผู้ชุมชนชายฝั่งให้มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ ๗๘ ส่วนเจ้าหน้าที่องค์กรที่มีใช้รัฐบาล พบว่าที่สำคัญคือควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๒๕๕๘ ผู้ชุมชนชายฝั่งให้มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ ๘๕ รองลงมาคือ ในทางการปฏิบัติยังไม่ชัดเจน เพราะไม่มีระเบียบของกฎหมายลูกออกมารองรับ คิดเป็นร้อยละ ๘๓

๒.ผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ข้อที่๒.เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและสร้างความเข้าใจในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘

๒.๑. ช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งการนำ ในมาตรา ๑๕ (๖) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ.๒๕๕๘

๒.๒. ดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อให้มีการดำเนินการที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ในมาตรา ๑๕ (๗) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

๒.๓. ดำเนินการสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูล จัดทำแนวเขตและแผนที่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ การคุ้มครอง และการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ในมาตรา ๑๕ (๘) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

๓.ผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓.เพื่อศึกษาแนวการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ดังต่อไปนี้

๓.๑. โดยให้คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัด หรืออนุคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ร่วมกันจัดทำนโยบาย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติขึ้นมา เพื่อเห็นชอบและดำเนินการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๓.๒. แผนปฏิบัติการของนโยบายนั้นกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจะต้องประสานให้แต่ละหน่วยงานจัดทำให้สอดคล้องตามนโยบายหรือ ตามคำสั่งของคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ โดยเกี่ยวกับกลยุทธ์ โครงการ กิจกรรม สถานที่ งบประมาณ คาบเวลา แสดงไว้อย่างชัดเจน เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ แล้วจึงดำเนินการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๓.๓. นโยบายและแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้ดำเนินการจัดทำทุก ๕ ปี แต่ในห้วงเวลาที่ปฏิบัติตามนโยบายและแผนอยู่นั้น คณะกรรมการฯอาจสั่งการให้ปรับปรุงแก้ไขนโยบายและแผน เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสม

๓.๔. ในการจัดทำนโยบายและแผน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเสนอความเห็นด้านปัจจัยข้อจำกัดหรือภัยคุกคามต่างๆของ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑.๕.เสนอความเห็นด้าน วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ หลักการพื้นฐาน กลยุทธ์ ผลผลิต ตัวชี้วัด มาตรการ แนวทางการปฏิบัติ ตลอดจนผู้รับผิดชอบหรือผู้นำไปปฏิบัติ

๑.๖.จัดทำตัวอย่าง นโยบาย และแผนการปฏิบัติ ด้านต่างๆที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศ

๑.๗.ในการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อม ซึ่งควรคำนึงถึงหลักการดังนี้ในการจัดทำนโยบายและแผน นั้น กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอความเห็นด้านวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ หลักการพื้นฐาน กลยุทธ์ ผลผลิต ตัวชี้วัด มาตรการ แนวทางการปฏิบัติ ตลอดจนผู้รับผิดชอบ ด้านต่างๆที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศ

สรุป

๑. ทราบสภาพปัญหาก่อนและหลังการบังคับใช้ พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ ก่อนการบังคับใช้พระราชบัญญัติฯ กฎหมายไม่มีเอกภาพ หลังบังคับใช้ ควรออกกฎหมายลูกมารองรับและควรประชาสัมพันธ์พระราชบัญญัติฯสู่ชุมชนให้มากขึ้น

๒. ทราบแนวทางการแก้ไขปัญหาและสร้างความเข้าใจในการบังคับใช้ พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พุทธศักราช ๒๕๕๘ โดยการช่วยเหลือให้คำแนะนำประสานงานและจัดทำแผนที่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๓.ทราบแนวการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน โดยการ โดยการออกกฎหมายหรือ พระราชบัญญัติฯ เพิ่มเติม มาตรา ๓, ๑๘, ๑๙, ๒๐, ๒๓, ๒๖ และจัดทำแผนที่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ควรเร่งรัด สนับสนุน ผลักดันออกประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นกฎหมายลูกในการบังคับใช้
๒. ควรปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างองค์กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้มีความเหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อประชาชน หรือชุมชนชายฝั่ง อย่างเป็นรูปธรรม
๓. ควรเพิ่มอัตรากำลังคนบุคลากรให้เพียงพอ เหมาะสมกับภารกิจที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะบุคลากร

ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติ

๑. ควรปรับปรุงเพิ่มเติมเครื่องมือ วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ให้เหมาะสมเพียงพอกับภารกิจ
๒. ควรสนับสนุนเงินสวัสดิการ หรือเงินพิเศษในการปฏิบัติงานแก่เจ้าหน้าที่ภาคสนาม
๓. ควรจัดให้เจ้าหน้าที่ได้รับการอบรมด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องทรัพยากรทางทะเลให้มากขึ้น
๔. ควรประชาสัมพันธ์และความร่วมมือเกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘
๕. การบูรณาการด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม